Albert Cossery

Bereketli Vadinin Tembelleri*

Türkçesi: Gürkan Çimen

*SEL

BEREKETLİ VADİNİN TEMBELLERİ*

ALBERT COSSERY (1913-2008), Mısırlı Frankofon yazar, 1913 yılında Kahire'de küçük toprak sahibi Rum Ortodoks bir ailenin dördüncü çocuğu olarak dünyaya gelir. İlkokulu bir Hıristiyan okulunda, liseyi ise bir Fransız okulu olan College des Frères'de okuyan Cossery on yaşından itibaren roman ve şiirler yazmaya başlar. Mısırlı şair Georges Henein'in sürrealist esinli Art et Liberté (sanat ve özgürlük) topluluğuna dahil olur. İkinci Dünya Savaşı esnasında anti-faşist, anti-kolonyalist bir çizgide bir araya gelen topluluk, modern sanatı abluka altına alma niyetindeki Nazi politikaları karşısında radikal bir duruş sergiler.

1940 yılında ABD'ye yaptığı bir seyahatte Henry Miller'la tanışan yazar, bu tanışıklığın da etkisiyle ilk romanı *Tanrının Unuttuğu İnsanlar*'ı (Kanat Kitap, 2004) yayınlar. 1945'te Paris'e taşınan Cossery dönemin sanatçı ve aydın topluluklarının buluşma noktası olan Saint-Germain-des-Près'ye taşınır ve burada Albert Camus, Jean Genet ve Raymond Queneau ile dostluk kurar. Saint-Germain-des-Près'nin meşhur simalarından biri haline gelip hayatının büyük bir bölümünü Paris'te geçirmiş olsa da Cossery'nin eserlerinin hepsi Mısır'da veya hayali bir Yakındoğu'da geçer.

1948 yılında *Bereketli Vadinin Tembelleri*'ni (Sel, 2025) yayınlar. Devinimin, değişimin ve üretimin olmadığı bu kurguda çalışma kültürünü, kapitalist üretim ilişkilerini ve verimli toplum anlayışını hicveden Cossery, aile ilişkileri aracılığıyla tembelliği, uykuyu ve rehaveti övüp bunları yaşamın merkezine yerleştirir. Kitabın pek çok otobiyografik öğeden oluştuğunu yazarın kendi sözlerinden de anlamak mümkündür: "Ailemden ilham aldığım söylenebilir. Babam çalışmaz, gözünü öğle vakti açardı. Benim de, okul haricinde, hiçbir zaman şafak vakti uyandığım olmamıştır."

1978 yılında Yunan yönetmen Nikos Panayotopoulos tarafından sinemaya uyarlanan *Bereketli Vadinin Tembelleri*, aynı yıl Locarno Uluslararası Film Festivali'nde Altın Leopar Ödülü kazanmıştır.

La maison de la mort certaine isimli romanı da yayın programımızdadır.

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

*SEL YAYINCILIK
Kuloğlu Mahallesi, Turnacıbaşı Caddesi,
No: 17, Beyoğlu – İstanbul
Tel: (0212) 516 96 85

http://www.selyayincilik.com
e-posta: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Yeşilce Mah. Değirmen Sk. No: 6
Kağıthane – İstanbul
e-posta: siparis@selyayincilik.com
Tel: (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 1268
ISBN: 978-625-646-281-6

BEREKETLİ VADİNİN TEMBELLERİ
Albert Cossery
Roman

Türkçesi: Gürkan Çimen

Özgün Adı:
Les fainéants dans la vallée fertile

© Éditions Robert Lafont, 1964; Éditions Joëlle Losfeld, 1999; Éditions Gallimard, Paris, 2003
© SEL Yayıncılık, 2025

Genel yayın yönetmeni: Bilge Sancı
Editör: Sanem Işıl Aytuğ
Kapak tasarımı: Aslı Sezer
Sayfa tasarımı: İklime Yılmaz

1. Baskı: Ekim 2025

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 44865

Albert Cossery

Bereketli Vadinin Tembelleri

Türkçesi: Gürkan Çimen

Roman

1.

Çocuk taşı sapana yerleştirdi, nefesini tuttu ve dikkatle nişan aldı. Sonra fırlattı, başı geriye düşmüş, ağzı açık, tüm yüzü garip bir heyecanla parlıyordu. Taş bir hızla ıslık çalarak fırladı ve bir cümbez ağacının dalları arasında kayboldu. O anda bütün kuşlar cılız korku çığlıkları atarak aynı anda havalanıverdi. Atış başarısız olmuştu.

Serag, mısır tarlasının sınırındaki setin üzerinde öylece duruyordu. Bir süredir çocuğu izliyordu. On yaşlarında, enerjisi yüksek, faltaşı gibi açılmış kocaman gözleriyle çok erken yaşta yetişmiş bir suikastçının çehresine sahip bir çocuktu bu. Üstünde yırtık pırtık kıyafetler, çok uzaklardan gelmiş gibi bir hali vardı, zira tüm vücudu zorlu serüvenin izlerini taşıyordu. Serag, onun coşkusundan ve tüm vücudunda hissedilen taşkınlıktan büyülenmişti. Gerçekten de şaşılacak biçimde davranıyor, kurmalı bir oyuncağı andıran sarsıntılı hareketler sergiliyordu. Zaman zaman taş almak için yere eğiliyor, sonra bir sıçrayışta doğrulup sapanını fırlatıyordu. Şimdiyse sanki panik içindeymiş gibi nişan almaksızın peş peşe atış yapıyordu. Serag, onun kısa ve kesik kesik nefes alış verişlerini duyabiliyordu. Onu izlemekten kendini alamıyor, tarlaların ıssızlığında dehşet verici bir kâbus görünümüne bürünen bu ölçüsüz şiddet karşısında alık alık gülümsüyordu.

Bu ne zamandır devam ediyordu? Serag, bu çocuğu daha önce de gördüğünü hatırlıyordu, ancak sonra birden her şey değişiverdi. Bu değişimin tam olarak ne olduğunu bilmiyordu, solunabilir bir ıstırap gibi havanın her yerindeydi.

Ellerini pantolonunun ceplerine soktu, bu gözü dönmüş öfkeye karşı kendini korumak istercesine omuzlarını biraz kambur-

laştırdı, sonra bir kez daha hiç kıpırtısız, çocuğun her hareketine dikkat kesildi.

Cümbez ağacı ondan sadece on adım ötede, dallarının belli belirsiz bir gölge oluşturduğu patikanın bir tarafında yükseliyordu. Patika mısır tarlalarının arasından geçerek ana yola bağlanıyordu. Tek görünen, yolun belli bir kısmı ve kenarında, koyu mavi gökyüzüne karşı siluet halinde duran yeşil panjurlu, sarıya boyanmış bir köşktü. Bazen bir otobüs hızla geçiyor ve arkasında uzun bir toz izi bırakıyordu. Bazen de bir eşek arabası miskinlikle ağır ağır geçip gidiyor, gözden kaybolması sonsuz zaman alıyordu. Gelgelim şu anda yol ıssızdı.

Çocuk dur durak bilmeden avlanmayı sürdürüyordu. İnatçı ve ısrarcı bir şekilde mücadele ediyor, sapanıyla tüm evreni tehdit ediyordu. Kırsal arazinin tamamı onun öfkesinin boğuk gürültüsüyle inliyordu. Kendi beceriksizliğinden yakınıyor, sıktığı dişlerinin arasından galiz küfürler savuruyordu. Zaman zaman duruyor ve cümbez ağacının dallarına gizlenmiş tek tük kuşları pürdikkat seyre dalıyordu. Hemen ardından müthiş bir enerjiyle avlanmaya devam ediyordu. Etrafındaki hiçbir şeyi görmüyor gibiydi, kendisini bütünüyle bu hummalı uğraşa kaptırmıştı.

Serag, sapanını kuşanmış bu ürkütücü çocukla birlikte kırsalda korkunç derecede yalnız hissediyordu. Paniğe kapılacak kadar endişelenmeye başlamıştı. Kaçmak, yarattığı tehlikeyi dehşet ve çaresizlikle ölçtüğü bu çılgınlık gösterisinden kurtulmak isterdi. Ama kıpırdamaya cesaret edemedi, uzuvları tamamen felç olmuş, boğazı sıkıntıdan düğümlenmişti. Olağanüstü bir dehşet her yanını sarıyor, omuzlarına çöküp ona eziyet ediyordu. Sonu gelmez bir işkenceydi bu. Çocuk her hareket ettiğinde ensesinde şiddetli bir acı hissediyordu. Sanki bu acı belirsiz bir süre boyunca devam edecekmiş gibiydi. Başını eğdi, istemsizce dilini ısırdı, baş dönmesine yenik düşmemek için tüm kaslarını gerdi. Çok geçmeden gözleri yaşlarla doldu ve farkında olmadan usulca ağlamaya başladı.

Binbir güçlükle başını çevirdi ve çaresiz gözlerle etrafına bakındı. Tüm kırsala garip, amansız bir yalnızlık hâkimdi. Burası, mısır ve şeker kamışı tarlalarıyla, kasvetli bir durgunluk içinde

donakalmış, her daim aynı kalan Mısır kırlarıydı. Arazi dört bir yana düz ve tekdüze uzanıyor, hiçbir yaşam belirtisi göstermiyordu. Uzaktan, hafif sisin içinden, dev yelpazeler gibi sallanıp sivrilen gövdeleriyle hurma ağaçları görülebiliyordu. Dereler gümüş rengi yansımalarıyla miskin suları taşıyordu. Birden, ufuktan bir karga sürüsü yükseldi; bir anlığına boşlukta asılı kaldılar, sonra gökyüzünün hareketli çatlaklarına dağıldılar. Serag yola doğru baktı. Önce hiçbir şey görmedi, sonra siyah elbiseli bir kadın yavaşça geçti, başının üzerinde dengede duran bir çömlek taşıyordu. Kadını çok iyi seçemiyordu ama uzaktan canlı bir şey gibi görünüyordu, bu da içine su serpti.

Güneş, peşini bırakmayan kara bulutların ardında zar zor görülebiliyordu. Bir kış güneşiydi bu, sahte bir güneşti, parlaktı ama sıcaklığı yoktu. Zaman zaman soğuk bir rüzgâr tarlaları boylu boyunca süpürüyor, uzun mısır saplarını sallıyordu. Kırsal arazinin tamamı sanki bir dalgayla yükseliyor, sonra yavaş yavaş sakinleşiyor ve kasvetli ıssızlığına geri dönüyordu. Serag bir kez daha çocuğa baktı. Bu defa göğsünde şiddetli bir çarpıntı hissetti ve bacakları sanki kesilmiş gibi bükülmüştü. Çocuk giderek artan bir hiddetle avına devam ediyordu. Artık onda insana dair hiçbir şey yoktu, boşlukta debelenen şeytani bir güç gibiydi. Serag çocuğa hayretle bakıyordu, zihni şaşkınlıktan allak bullak olmuştu. İçini, karşı konulmaz bir uyku ihtiyacı kaplamıştı. Ama böylesine saçma ve rahatsız edici bir görüntü karşısında nasıl uyuyabilirdi? Esasında, onu bu delice karmaşada asıl ürküten şey, içinde saklıyor gibi göründüğü gizemdi; çalışma yükü altında ezilen insanlarla dolu korkunç bir evrenin gizemiydi bu. Yanılgıya yer yoktu. Serag çocuğun delice taşkınlıklarında çalışıp didinen ve av olan insanlığın tüm işaretlerini görüyordu. Köleliğe mahkûm insanların dünyası onu daha önce hiç böylesi olağandışı bir güçle etkilememişti. Bu kaderin bir oyunu muydu? İçini batıl bir korku saran Serag, yüreği çarparak, sanki son bir vahyin eşiğindeymiş gibi bekliyordu.

İnsanların çalıştığı Serag'ın kulağına çalınmıştı ama bunlar sadece anlatılan hikâyelerdi. Buna tam olarak inanamıyordu. Kendisi çalışan bir insana hiç rastlamamıştı, zihninde hiçbir albenisi olmayan o boş ve gülünç işler dışında... Yine de uzun zamandır elleriyle

sıkı çalışan ve yıpratıcı emeğin izlerini taşıyan o insanlardan birini görmek istiyordu. Ancak oraya ulaşmak ona çok zor geliyordu, onlara erişmenin hiçbir pratik yolunu bilmiyordu. Onca zamandır çalışmaya çabalamış, onların izini sürmek için boş yere uğraşmıştı. Evde ailesi onu bir deli ya da tehlikeli bir manyak olarak görüyordu. Onlara çalışmak istediğinden bahsettiğinde, hepsi de ona kuşkuyla bakmıştı, yalnızca kararı dolayısıyla değil, her şeyden önce bu konudaki yetersizliğineydi bu tepki. Bu onların kavrayabileceğinin çok ötesinde bir şeydi. Serag kime başvuracağını bilmiyordu. Tanıdığı herkes gerçek bir işle hiçbir alakası olmayan lüzumsuz ve manasız işlerle uğraşıyordu. İçlerinde belki de ağır, yıpratıcı işlerde çalışanlar vardı ama bunu hiç belli etmiyorlardı. Bu zahmeti, bir utanç ya da pişmanlık gibi derinlerde saklıyor gibiydiler. Serag bu akıl almaz sorunun temeline inmekte bir hayli zorlanıyordu. Tüm benliğiyle, çalışmanın nasıl bir şey olduğunu anlamak için çalışan insanlara yaklaşmak istiyordu.

Peki ya bu hiddetle dolu çocuk çalışan bir çocuk muydu? Öyle bir görüntüsü de öyle bir tutumu da olmadığı kesindi. Eğer tüm çalışan insanlar onun gibi çırpınıp debelenseydi, hayat yaşanmaz hale gelirdi. Hele tüm bu hiddetin yalnızca kuşları avlamak için olduğu düşünülürse! Bir de fabrikada çalışmak nasıl olurdu kim bilir! Zira Serag gerçek anlamda çalışmayı sadece işleyen makinelerin yarattığı saygın atmosferde görüyordu. Bir fabrikanın işleyişine dair tamamıyla romantik bir fikre sahipti ve binlerce adam tarafından ortaklaşa yürütülen muazzam büyüklükteki işlerin yarattığı görkemli havaya hayret ediyordu. Bunun dışındaki tüm işler ona son derece zararsız ve basit görünüyordu, adeta hiçbir şey yapmamakla eşdeğerdi. Oysa bu çocuğun yaptığı şey, bu göstermelik mesleklere bile uymuyordu. Serag onun hangi işçi kategorisine ait olduğunu bulmaya çalışıyordu. Ancak çocuğun davranışları tüm sınıflandırmalara meydan okuyor, çabası insan tahammülünün sınırlarını aşıyor gibiydi. Kuşkusuz müphem bir amaca itaat eden, bir tür uyumsuz ve düşkün insanlığın parçasıydı, hayatta kalma mücadelesinde daha inatçıydı. Serag daha önce hiç böyle bir şey görmemişti. Dünya hakkındaki tüm düşünceleri sarsılmıştı.

Her şeyin nasıl sona ereceğini merak ederek ölümcül bir endişeye kapıldı. Bu çocuğu durduracak kimse yok muydu yani? Artık kımıldamadan duramıyordu, soğuktan uyuşan uzuvlarının ağırlaştığını, bir kurşun kütlesi gibi üzerine çöktüğünü hissetti. Şimdi de midesine kramplar giriyordu. Çığlık atmamak için dişlerini sıktı, başını yere doğru eğdi ve kusacak gibi oldu. Gözlerini kapadı, güçlükle tekrar açtı, esnedi, yorgunluğunu belli eden bir hareketle kendini bitkin bir halde setin kenarına bıraktı. Bir müddet sonra pantolonunun cebinden bir parça ekmek çıkardı ve umursamadan ısırmaya koyuldu. Uyandığından beri hiçbir şey yemediğini yeni hatırlamıştı.

Yeşilli beyazlı bir otobüs ana yoldan geçerken, sanki bir imdat çağrısı gönderiyormuşçasına art arda birkaç kez korna çaldı. Gürültü kırsalda yankılandı, yavaş yavaş azalarak tedirgin edici bir etki bıraktı. Serag, bir teslimiyet duygusuyla çocuğun sapanla son atışını yaptığını gördü. Şimdi ne yapacaktı?

Çocuk uzun bir süre duraksadı, başı dönüyordu ve nefesi kesilmişti. Elinin tersiyle burnundaki sümüğü sildi, şiddetle burnunu çekti, üstündeki paçavraların önünü kaldırıp cinsel organını en ince ayrıntısına kadar inceledikten sonra cümbez ağacının gövdesine yaslandı. Hezimetle biten bu faydasız çılgınlık karşısında yenik düşmüş ve mahzun görünüyordu. Birden Serag'ı gördü ve gözlerinde bir şaşkınlık pırıltısı parladı, pis terden sırılsıklam olmuş yüzünü aydınlattı. Bütün heyecanı tükenmişti, içinde geriye kalan tek şey aç bir merak, acınası ve çaresiz bir açgözlülüktü. Şimdi tüm dikkati, Serag'ın uykusuzluktan yarı kapalı gözleriyle keyifsizce çiğnediği ekmek parçasına odaklanmıştı. Sanki mucizelerle dolu bir dünyanın inceliklerini keşfediyor gibiydi. Gözleri ekmek parçasıyla kamaşmış halde birkaç adım attı ve yolun ortasında durdu, bacakları ayrık, ağzı açıktı, üzerindeki paçavraların altında tir tir titriyordu.

Büyükçe bir bulut dağılıp solgun yüzünü gösteren güneşi serbest bıraktı. Kırsal arazinin tamamı, sanki yeryüzü birdenbire ufuk çizgilerini geriye çekivermiş gibi muazzam mesafeler yaratan nemli ve soğuk bir ışıkla yıkanmıştı. Serag titredi ve gözlerini kırpıştırdı; günışığı onu rahatsız ediyor, sinirlerini bozuyordu. Çocuğun tuhaf

davranışlarını fark etmişti ama görmezden geldi, ölüme mahkûm edilmiş birinin mütevekkil tavrıyla ekmeğini yemeye devam etti. Anbean uykunun onu amansız pençesine aldığını hissediyordu. Geriye doğru uzandı, dirseklerine dayandı ve sonunda uykuya teslim oldu. Artık hiç korku hissetmiyordu, sadece uyumak istiyordu. Gözlerini kapadı, bir kazazedeymişçesine setin yumuşak toprağına yapıştı ve uykuya daldı.

Yalnızca bir an sürdü. Bilinci hızla yerine geldi, çocuğun varlığını ve bakışındaki acımasız keskinliği hissetti. Ansızın kalkıp gitmeyi düşündü, bu duraklama onu daha da uyuşturmaktan başka bir işe yaramamıştı. Her zamanki gibi bu civara yalnızca inşaat halindeki fabrikayı gözlemlemek için dolaşmaya gelmişti. Bu fabrika birkaç yüz metre ötede, kırsalın ortasında gözlerden uzak bir yerdeydi. Serag'ın şu anda oraya gitmeye hiç niyeti yoktu; tüm bu duygulardan yorulmuştu, kendini her zamankinden daha cesaretsiz ve güçsüz hissediyordu. Tam kararsızlık içinde eve geri dönmeyi düşünüyordu ki, çocuk kıpırdandı ve ağlamaklı bir homurtuyla varlığını açığa vurdu. Artık bundan kaçış yoktu.

"Baksana, ufaklık!"

Serag bu çağrıyı bilinçsizce, sanki muğlak ve iç karartıcı bir gerçeklikte kendine dayanak sağlamak için yapmıştı. Çocuk koşarak geldi ve birkaç hızlı adımla patikadan geçti, paçavraları çevresinde birer kanat gibi dalgalanıyordu. Serag birden onu tam karşısında gördü, perişan ve bitkin bir haldeydi, bir elinde sapanını tutuyor, öteki eli ise heyecanla bekliyordu.

"Bir parça ister misin?"

Çocuk hiç yanıt vermeden elini uzattı. Temkinli tavrını sürdürüyor ve faltaşı gibi açılan gözleriyle Serag'ı süzüyordu. Belli ki güven duygusunu yitireli uzun zaman olmuştu, bir tuzakla karşılaşmayı bekliyordu. Serag ekmeği böldü ve en büyük parçayı ona verdi.

"Epeydir mi avlanıyorsun?"

Çocuğun ağzı çoktan tıka basa dolmuştu. Gidiyormuş gibi yaparak cevap verdi:

"Evet, epeydir avlanıyorum da bundan sana ne?"

Serag artık onu çok yakından görebiliyordu; toprak rengi teni, çatık kaşları ve sinsi ciddiyetiyle yüzünden etkilenmemek mümkün değildi. Kulakları kepçeydi, sıfıra vurulmuş kafası iltihaplı yaralarla kaplıydı. Üst dudağının köşesini kesen bir yara izi dudaklarını çirkin bir sırıtışa çeviriyordu. Paçavraların altından, yollardaki çamurların pul pul döküldüğü, esnek uzuvlara sahip ince bir vücut görülebiliyordu. Gerçekten de umutsuzluk ve mücadele dolu bir dünyadan gelen korkunç bir varlıktı. Serag artık onun etrafına yaydığı ıstırabı anlıyordu. Bu ıstırap, yalnızca onun sefil görüntüsünden ya da erken yaşta yetişmiş bir suikastçıya benzeyen çehresinden kaynaklanmıyordu. Hayır, bu ıstırap zamanın derinliklerinde kaybolmuş düşmanca ve karanlık bir evrenin mesajıydı, kendisi de bunun soluk ve bilinçsiz bir yansımasından ibaretti. En bedbaht kadere teslim edilmiş ve her seferinde görünmez tehlikelerle karşı karşıya kalmış zavallı bir av hayvanı izlenimi veriyordu. Ama neydi bu tehlikeler?

Serag'ın öğrenmek istediği de tam olarak buydu, insanların zorlu yaşamını kuşatan bu esrarengiz gizemi öğrenmek istiyordu.

Çocuk hummalı bir telaşla ekmeğini yuttu. Hâlâ belirsizlik içinde bu ilahi yemeği düşünüyordu.

"Söylesene, kuşları avlamak hoşuna gidiyor mu?" diye sordu Serag.

Çocuk yemeyi bıraktı, bu soruyu ağır bir hakaret olarak algıladı.

"Eğlenmek için yaptığım bir iş değil bu," dedi. "Onları satmak için avlıyorum. Oradan bakınca kaybedecek zamanım var gibi mi duruyor?"

Önemli bir şahsiyet edasına bürünmüştü, Serag'a adeta acıyarak bakıyordu.

"Kusura bakma. Çalıştığını bilmiyordum. Güzel bir iş yapıyorsun öyleyse."

"Yerin dibine batsın böyle iş," diye yanıtladı çocuk. "Sabahtan beri bir tanesini bile gebertemedim. Şeytana taş çıkartır bunlar."

Kuş satmak! Kuşkusuz bu da tıpkı diğerleri gibi onurlu bir işti ve Serag bunun tamamen farkındaydı. Ama yine de biraz abes, biraz da manasız görünüyordu. Çocuk onunla dalga mı geçiyordu

acaba? Tedbiri elden bırakmamalıydı. Ama yine de çocuğun gösterdiği zalimane çaba aklına geliyor ve hayran olmaktan kendini alamıyordu. Belki de bu onun arzuladığı türden bir işti. Bu macera ve risk dolu çılgın endüstrinin ayrıntılarını bilmek, ne olup bittiğini öğrenmek isterdi. Belki de bir gün, yeterince kârlı olduğunu düşünürse, kendisi de bu işe atılabilirdi.

"İyi kazanıyor musun?" diye sordu.

Çocuk cevap vermedi. Ekmeğini yemeyi bitirmişti ama pek tatmin olmuş görünmüyordu. Birden tek ayağı üzerinde zıplamaya başladı, sanki içine cin kaçmış gibi kendi etrafında dönüyordu. Bu hareket onu nadir görülen bir sarhoşluk haline sokmuştu. Yüzünde neşeli bir umursamazlık ifadesi belirdi. Artık Serag'a neredeyse hiç dikkat etmiyordu ve onu varlığını tamamen unutmuş gibiydi.

Setin üzerine yığılan Serag çocuğun dönüp durmasını izliyor, sonra da başı dönmesin diye gözlerini ovuşturuyordu. Çocuğun tutarsız tavırlarından rahatsız olmuştu ve ruh halindeki değişimleri bir türlü anlayamıyordu. Hayal gücü, çocuğun yalnızca belli aralıklarla kendisini bıraktığı şiddetli bir gerçekçiliğin içine dalmıştı. Saçma bir düş ile korkunç bir gerçeklik arasında gidip geliyordu. Serag onu, ıstırapla yoğrulmuş bir dünyanın acınası görüntüsü içinde hiçbir yere yerleştiremiyordu.

Yağmur çiselemeye başladı ve ortalığı daha da kasvetli bir hale getirdi. Serag yüzüne düşen yağmur damlalarıyla yaşadığı uyuşukluktan kurtuldu. Doğruldu, oflayıp pufladıktan sonra kollarını dizlerinin üzerine kavuşturarak setin üzerinde oturmaya devam etti. Bir dakika sonra yağmur durdu ve havada belli belirsiz bir açıklık oluştu. Güneş bulutların arasından sıyrıldı ama sonra çok geçmeden gökyüzünde hayalet gemiler gibi ilerleyen o ağır ve kasvetli kütle tarafından bir kez daha yutuldu.

Çocuk kendinden geçmiş bir halde nefes nefese dönmeye devam ediyordu. Serag, çocuğun havada tuttuğu bacağının, bileğinin hemen üstünden kirli bir bez parçasıyla sarılmış olduğunu fark etti.

"Ayağını mı yaraladın?"

Çocuk dönmeyi bırakmıştı. "Evet, üzerinden tramvay geçti," diye yanıtladı.

"Peki şimdi daha iyi mi?"

"Evet, daha iyi ama önemi yok. Söylesene, biraz daha ekmeğin var mı?"

"Hayır," dedi Serag, "Sadece ikimizin yediği kadar vardı yanımda. Çok üzgünüm, hâlâ aç mısın?"

"Ben hep açım," dedi çocuk. "Peki bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Neyden sonra? Ne demek istediğini anlamadım?"

"Tokluğun geçtikten sonra diyorum," diye açıkladı çocuk.

"Öğle yemeği için eve döneceğim," dedi Serag.

"Öyle ya, sen de şu gidecek bir evi olanlardansın!"

"Evet," dedi Serag masumane bir ifadeyle. "Buradan çok da uzakta olmayan, ana yolun yakınında bir evim var."

Ne var ki hemencecik mahcup olmuş, çocuğun kendisini derinden bir aşağılamayla süzmekte olduğunu fark etmişti.

"Aslında," dedi, "benim evim değil tabii, babamın evi. Ben orada sadece yaşıyorum. Peki senin evin yok mu?"

"Eskiden vardı," dedi çocuk. "Ama çaldılar."

"Çaldılar mı? Nasıl yani? Kim çaldı?"

"Yarısını kendisine kiraladığım bir çocuk. Beraber paylaşıyorduk. Bir gece uyumak için döndüğümde ne çocuğu bulabildim ne de kasayı."

"Kasa mı?" dedi hayretler içindeki Serag. "Ne kasası?"

"Ev işte. Ev tahta bir kasaydı," dedi çocuk. "Yoksa sen benim bir dairem olduğunu falan mı düşündün?"

"Ben... Şey anlayamamıştım," diyerek özür diledi Serag.

"Çok güzel bir kasaydı," dedi çocuk üzüntüyle. "Onu bir yük deposunun yakınında bulmuştum. Soğuktan iyi koruyordu, bilhassa onu koyduğum yerde. Bir daireden çok daha iyiydi, ister inan ister inanma. Çocuk ve ben onun içinde korunarak sigara izmariti tüttürüp çok zaman geçirirdik. Bazen yoldan geçen arkadaşlar da bize eşlik ederdi."

"Hepiniz içinde mi kalıyordunuz? Bayağı büyük bir kasaymış öyleyse."

"Hayır, diğerleri dışarıda kalıyordu. Sadece çocukla ben kasanın içinde kalıyorduk. Bize aitti çünkü."

"Onları sizinle kalmaları için hiç davet etmediniz mi?"

"Zaman zaman içlerinden biri bir süreliğine benim yerime geçerdi. Ama uzun süre kalamazdı. Çıkmak istemediğinde onu zorla çıkarırdık."

"Peki bu çocuk mu çaldı evini?"

"Evet, kancık herif haydutun teki. Bütün zamanımı onu aramakla geçiriyorum. Onu hiç buralarda gördün mü?"

"Hayır, görmedim. Hem görsem bile onu nasıl tanıyabilirim ki?"

"Ah, onu tanımak kolay," dedi çocuk. "Annesi dünyanın en büyük fahişesi."

Bu hikâye Serag'ı bir an için düşündürdü. Çocuğun macera dolu yaşamını gizli bir sevinçle hayal ediyordu. Onun gibi olmak! Onu cezbeden şey sadece macera değildi, bu coşkun ve başıboş varoluşun ötesinde ait olmak istediği canlı ve elle tutulur bir gerçeklik olduğuna dair içinde belli belirsiz bir inanç taşıyordu. Uzun zamandır, içinden gençliğinin kanının boşa aktığı açık bir yaraya benzeyen bu uyuşukluktan kurtulmak için mücadele ediyordu. Yıkıcı duygular hissetmeyi, korkunç tehlikelerle yüzleşmeyi, canlı bir varlığın cesaretiyle mücadele etmiş olmayı arzuluyordu... Ama aynı zamanda, şeytani büyüler ve ölümsüz acılarla dolu bu bilinmeyen evren onu biraz korkutuyordu. Karanlık kehanetler onu böylesine tehlikeli bir maceraya atılmaktan alıkoyuyordu. Kendi güçsüzlüğü onu eziyor, her seferinde onu ölümden daha yok edici bir emniyetle çevrili aile evinde bir ot gibi yaşayıp gittiği yüzyıllık tembellik dolu dünyaya geri götürüyordu. Çocuğun hareket özgürlüğüne, o acımasız yaşam coşkusuna asla ulaşamayacaktı. Kendisi ile çocuğun yaşadığı dünya arasında, karanlık uykuların doldurduğu sonsuz bir çöl olduğu izlenimine kapılmıştı.

Kuşlar cümbez ağacının dallarına geri dönmüştü. Artık canlarını kurtarmışa benziyor, yüksek sesli ve sinir bozucu cıvıltılarıyla havayı dolduruyorlardı. Çocuk zaman zaman şöyle bir onlara bakıyor, beceriksiz bir avcı olmanın getirdiği talihsizlikler dolayısıyla onları affetmiyor ve yarım bıraktığı işine bir an önce devam

etmeyi düşünüyordu. Onun için boşa geçen bir gün olmuştu, beyhude yere rızkını arayıp durduğu o bitmek bilmeyen günlerden birini daha geride bırakıyordu. Ama o bunu umursamıyor, sanki tüm talihsizlikler onun taşlaşmış doğasını etkilemiyormuş gibi paçavralarının altında saf bir neşeyle titriyordu. Kollarını göğsünün üzerinde sıkıca kavuşturdu ve neşeyle hoplayıp zıplamaya başladı.

Serag tembel tembel gerinip ayağa kalkmaya çalıştı ancak hemencecik setin üzerine geri düştü. İkinci kez ayağa kalkmaya çalıştı, bu sefer ayakta kalmayı başardı. Gözlerini ovuşturarak, çocuğa:

"Birazcık yürüsek mi, ufaklık? Fabrikaya kadar gitmem lazım. Bana eşlik etmek ister misin?" dedi.

"Orada bir fabrika mı var?"

"Evet, hâlâ yapım aşamasında olan bir fabrika. İçinde neler olduğunu bilmiyorum ama çalışmalar birkaç ay önce durdu."

"Belki de sahibi ölmüştür," dedi çocuk.

"Sanmam," dedi Serag. Sonra da karamsar bir edayla ekledi. "Bu büyük bir talihsizlik olurdu."

"Neden, akraban mı?"

"Hayır, akrabam değil. Ama fabrika ilgimi çekiyor. Eğer benimle oraya kadar gelirsen, sana açıklarım."

Birinin varlığına ihtiyaç duyuyordu. İçten içe fabrikaya tek başına asla gidemeyeceğini, yolda muhakkak uyuyup kalacağını biliyordu. Daha önce de birçok kez başına gelmişti.

"Seninle gelemem," dedi çocuk. "Avlanmaya devam etmeliyim." Bir an için duraksadı. "Ama bana yarım kuruş verirsen, seninle gelirim. Benim senin gibi yemek yiyecek bir evim yok, anlıyor musun?"

Serag elini ceplerine daldırdı ve aralarında iki milyemlik bir madeni paranın da bulunduğu birkaç küçük şey çıkardı. Uzun zamandır yanında taşıdığı bir paraydı bu. Birden aklına geldi.

"Şu anda üzerimde fazla para yok," diyerek çocuğa bozuk parayı uzattı. "Ama... İşte iki milyemim var sadece. Bu sana yeter mi?"

"Pazarlık yapacak değiliz," dedi çocuk. "Peki, öyle olsun, gidelim."

2.

Mısır tarlasının içinden kıvrılarak geçen patikayı takip ettiler. Çocuk önde topallayarak ilerliyordu, bunun yaralı ayağı yüzünden mi yoksa kahraman bir gazi gibi görünmek için mi olduğunu kim bilebilirdi? İki milyemini aldığı andan itibaren yeni zenginler gibi gösteriş yapmaya başlamış ve inanılmaz bir iştahla dolup taşmıştı. Bir mısır koçanını koparmış, sert tanelerini çiğnemiş, sonra da tiksintiyle yere tükürmüştü. Serag ona hiç dikkat etmedi, sadece varlığını hissediyor ve elini kolunu sallayarak yürümesi onu uyanık tutuyordu. Bir uyurgezer gibi yürüyor, beyni yoğun bir sisle doluyordu.

Bir müddet sonra soğuk oldukça şiddetlenmişti. Serag rüzgârın her esişinde titriyordu. Yakaları kıvrılmış kırmızı yün kazağı onu yeterince koruyamıyordu. Fakat bunu kötünün iyisi olarak görüyordu. Onu en çok rahatsız eden şey ayakkabılarıydı. Her zaman olduğu gibi, inşaat halindeki fabrikayı izlemek için yola çıktığında, okul günlerinden kalma eski futbol ayakkabılarını giyiyor ve bu ayakkabılar da adımlarını ağırlaştırıp ayaklarını morartıyordu. Zihninde derin bir anlam taşıyan bu ekipman seçimi öyle basit bir heves değildi. Serag, bu tür bir hac yolculuğuna girişerek tehlikeli bir keşfe çıktığını kendisine kanıtlamak istiyordu. Orada alışılmadık bir başarıya imza atma fikri içini derin bir coşkuyla dolduruyordu. Bu coşku olmasaydı hiçbir şeye kalkışacak cesareti bulamazdı. Bu yüzden futbol ayakkabılarına kurtuluşu için gerekli bir işkence olarak katlanıyordu.

Derken yol birden genişledi ve kendilerini yonca ekili bir tarlanın ortasında buldular. Kerpiçten yapılma, yarısı yıkılmış bir köylü kulübesi, otlarla kaplanmış eski bir kanalın kenarında öy-

lece duruyordu. Hemen yakınında, parçalanmış kir pas içinde bir su çarkı vardı.

Serag durdu, daha fazla ilerleyemiyordu. Bir karığın kenarına çöktü ve gözyaşlarına boğuldu.

Çocuk kendi başına birkaç adım daha attı, sonra arkasını döndü ve Serag'a doğru yürüdü.

"Haydi," dedi. "Kaybedecek zamanım yok. Sana eşlik edeyim diye para verdin. Çabuk olalım."

Serag yalvarır gibi bir sesle, "Yoruldum," dedi. "Halime bak."

"Ağlıyor musun sen?" diye sordu çocuk. "Neden ağlıyorsun? Hasta mısın?"

"Hayır, bir şeyim yok. Hasta değilim. Sadece yorgunum. Bir dakika müsaade et."

"Edemem," dedi çocuk. "Hem sonra ağlamayı da kes. Ne kara bir gün benim için bu. Fabrika falan da yok kesin."

"Hayır var," dedi Serag. "Şerefim üzerine yemin ederim, yakında göreceksin. Hem çok da uzağında değiliz."

"Peki neden gidip bu fabrikayı görmek istiyorsun?"

"Sana bunu daha sonra açıklayacağım. Göreceksin, çok ilginç."

Çocuk uzun uzun düşündü. Bu gözlerinden uyku akan genç adamı bir fabrikayı görmeye iten sebep neydi? Bir süre sonra cevabı bulmuş gibiydi.

"Söylesene, acaba aradığın şeyin bir hazine olma ihtimali var mı?"

"Hayır, bir hazine falan değil," dedi Serag. "Sadece inşaat aşamasında bir fabrika. İnan bana, hazine falan yok."

"Önemli değil," dedi çocuk. "Belki yine de bir hazine buluruz. Haydi kalk artık. Yeterince bekledim. Boşa geçen bir gün oluyor benim için."

Serag zar zor ayağa kalktı, parmaklarını saçlarının arasından geçirdi ve yönünü bulmaya çalışır gibi ufka baktı. Uzun mısır saplarının arkasında bir yerlerde bir çalı çırpı yığını yanıyor, çok uzaklarda kargalar alçak bulutların altında kaçışıyordu. Serag yeri tanıdı, elini çocuğun omzuna koydu ve yürümeye devam etmeye hazırlandı.

Uzun süre yürümediler. Tarlanın sonuna vardıklarında sola döndüler, kurumaya yüz tutmuş bir su birikintisini geçtiler ve küçük bir tepeye tırmandılar.

"İşte fabrika," dedi Serag.

Çorak bir araziyi andıran uçsuz bucaksız bir alanda, inşaatı bitmemiş fabrika, moloz yığınları ve çökmüş iskeleler arasında öylece duruyordu. Garip ve tekinsiz bir alandı, çukurlarla doluydu, tehditkârdı. Daha çok bir yıkım alanına benziyordu. Tüm görüp görülebilen ancak yarısı inşa edilmiş duvar bölmeleriydi, tüm bir mimari yapı sanki zar zor açıp da çalılara teslim olmuş bir çiçeği andırıyordu. Her tarafta hurda metaller ve molozlar toz toprak içindeydi. Tarlanın sonundaki bir köşede, kalın bir pas tabakasıyla kaplı oluklu demir sac yığınları görülebiliyordu. Şantiye alanında görülebilecek tek bir insan bile yoktu. İnşaat uzun zaman önce terk edilmiş gibi görünüyordu, Serag birilerinin çalıştığını görmeyeli altı aydan fazla olmuştu. Bu terk edilmişliğin nedenini bir türlü anlayamıyordu. Haftada iki ya da üç kez buraya gelip etrafa bir göz atıyor, duvar ustalarını tekrar iş başında görmeyi umuyordu. Ama her seferinde hayal kırıklığına uğruyordu. Fabrika kaderine terk edilmiş bir halde hiç değişmeden duruyor, sanki bir dekormuş izlenimi veriyordu.

Çocuk o müstehzi coşkusunu kaybetmişti. Dehşete düşmüş ve acınacak derecede korkmuş görünüyordu. Belli ki hazineyi çoktan unutmuştu.

"Fabrika dediğin burası mı?" diye sordu.

"Evet," diye yanıtladı Serag. "Neden bitmediğini merak ediyorum. Orada çalışmak isterdim."

"Ne tür bir fabrika bu?"

"Sanırım bir dokuma fabrikası. Bir gün orada iş bulmayı umuyorum."

"Ya bitiremezlerse?"

Serag bıkkın bir ses tonuyla "O zaman hiç çalışamayacağım," dedi.

"Neden, şu an işsiz misin?"

"Aslında daha önce hiç çalışmadım. Ama başlamak istiyorum."

"Sen kafayı yemişsin," dedi çocuk. "Bir fabrikada mı çalışmak istiyorsun! Annen için ne kara bir gün."

"Dinle, ufaklık! Çalışmak istiyorum ve birçok şey yapabileceğimi düşünüyorum."

"Ne yapmak istiyorsun?"

"Henüz bilmiyorum. Erkek dediğin çalışmalı, öyle değil mi?"

"Yemek yiyebildiğin bir evin var ve sen çalışmak istiyorsun, öyle mi?" diye haykırdı çocuk. "Ne kötü bir fikir!"

Uzun süre sessiz kaldılar.

"Madem bu kadar çok çalışmak istiyorsun, neden gidip şehirde iş aramıyorsun?" diye sordu çocuk. "Çünkü bana soracak olursan bu fabrikadan olsa olsa ancak bir hela olur."

"Şehre gidemem," dedi Serag. "Orası çok uzak. Bu fabrikanın en iyi yanı, görüyorsun ya, evimize çok yakın olması. İşe giderken çok yorulmamış olurum."

"Çok çabuk yoruluyorsun. Hasta mısın?"

Serag cevap vermedi. Fabrikanın yakınlığı çaresizlikten sarıldığı bir bahaneydi. İçten içe, fabrikanın inşaatının asla bitmeyeceğini ve böylelikle orada çalışmak gibi bir tehlike olmadığını biliyordu. Bu üçkâğıtçılığının farkına vardığında Serag kendine çok öfkelendi. Mutsuzdu ve durmadan kendini suçluyordu. Sonra kendisini aklamak için, bunun sadece bir başlangıç olduğunu, yaptıklarının zaten fazlasıyla yeterli olduğunu söylüyordu. Çalışması gereken yeri gözlemlemek için yaptığı bu hac yolculuğunu gerçekleştirme cesareti zaten saygıyı ve özgüveni hak eden bir çabaydı. Bitmemiş fabrikaya son bir kez baktı, toplumsal gelişme yolunda ilerlemekte olduğu kanaatine vardı ve kendisini içtenlikle kutladı.

Gökyüzü parça parça olmuş kem bulutları taşımaya devam ediyordu. Kederli sinsi bir kasvet manzaranın kıvrımlarına sinmiş, akşam çökerken tüm kırsalı istila etmişti. Bitmemiş fabrikanın yakınında, bir deri bir kemik kalmış bir köpek molozların arasında dolaşıyordu. Sanki tüm umudunu çoktan yitirmiş gibi dört bir yanı üstünkörü koklayıp geçiyordu. Bir duvarın arkasında kayboldu. Serag onun yeniden ortaya çıkmasını bekledi, sonra çocuğa döndü. Çocuk yine sağa sola koşturuyor, hedef gözetmeksizin sırf eğlence

olsun diye sapanıyla havaya atış yapıyordu. Artık Serag'ı umursamıyor gibiydi, kendi avare hayatına geri dönmüştü. Birden durdu, endişelenmiş gibiydi.

"Saat kaç biliyor musun?"

Serag irkildi, ne demek istediğini anlamadan ona baktı.

"Saat mi?" diye sordu. "Hay Allah! Bilmiyorum. Saatim yok. Acelen mi var?"

Oldukça manidar bir şekilde, "Zengin insanların hepsinin saati olur," dedi çocuk. "Kasabada bir sürü zengin insan var. Hatta bazılarının altın saatleri bile var, gördüm."

"Umarım bir gün senin de altın bir saatin olur," dedi Serag.

"Benim mi?" diye bağırdı çocuk. "İmkânsız bu dediğin, tabii çalmazsam."

"Sen de çalarsın o zaman."

Eve dönüş yolunda çocuk yüzünü asmış bir vaziyette sessizliğe gömüldü. Artık topallamıyordu, vakur ama umutsuz bir hali vardı. Öyle rasgele edinilen bir arkadaştan fazla bir şey beklenemeyeceğini anlamıştı. Onu hemen oracıkta terk etmeye hazırdı. Başka maceralar onu beklemekteydi.

Ana yola ulaştıklarında durdular. Serag ellerini pantolonunun cebinden çıkardı ve çocuktan nasıl ayrılacağını bilemeden kollarını sallandırarak öylece kalakaldı. Aklına daha adını bile bilmediği geldi.

"Adın neydi senin?" diye sordu.

"Antar," diye yanıtladı çocuk.

Bu ismi meydan okurcasına dile getirmişti

Serag hayal kırıklığına uğradı, Antar ismi çocuğun saklamak istediği anısına fazla uygunsuz ve gösterişli gelmişti. Tekrar sordu.

"Başka bir ismin var mı?"

Çocuk şaşkınlıkla, "Başka bir isim mi?" diye sordu. "Ne için? Bu hoşuna gitmedi mi?"

Serag mahcup olmuştu, derdini anlatamıyordu.

"Başka bir ismin olup olmadığını bilmek istedim, daha zarif bir isim mesela... Annenin seni okşarken kullandığı isim gibi."

"La havle! Deli misin nesin?" diye çıkıştı çocuk. "Bende şefkatle okşanacak bir surat var mı? Hiçbir şeyden anlamadığın besbelli. Vaktimi boşa harcadım. Haydi selametle."

"Sinirlenme. Kötü bir niyetim yoktu, inan bana. Bir daha buralara yolun düşerse, beni ziyaret etmeyi unutma. Evimiz hemen şurada, yolun biraz gerisinde, solunda. Benim adım da Serag," diye bağırıyordu uzaklaşan çocuğa.

Çocuk gitti ve Serag birdenbire yapayalnız kaldı. Birkaç dakika boyunca yolun kenarında durdu, düşüncelerini toparlayamıyordu, sonra evin yolunu tuttu.

Yaşlı ağaçlarla çevrili geniş ve asfalt dökülmüş bir yoldu bu ve Serag yolun ortasında yürüyordu, sırtı kamburlaşmış, gözleri yere çakılı, çocukla karşılaşmasının şok edici ayrıntılarını düşünüp duruyordu. O garip coşkusu ve yaşama sevinciyle beraber çekip gitmişti işte. Gidişinin ardından Serag daha önce hiç yaşamadığı bir boşluk hissine kapılmıştı. Birkaç santimetre ötesinden, gürültülü egzozuyla bir araba geçti. Havaya yayılan yanık benzin kokusu burun deliklerini yakıyor ve onu boğacak gibi oluyordu. Öksürdü, gözleri yaşlarla doldu, kenara çekildi, öksürüğünün kesilmesi için bir süre bekledi, sonra sakince tekrar yürümeye devam etti. Bir kez daha çocuğu hatırladı ve her şeyi bırakıp ona katılmayı düşündü. Durdu ve onu hâlâ görebileceği umuduyla arkasına baktı ama yol ufka kadar bomboştu.

Zaman zaman yolun bir tarafında panjurları kapalı, demir parmaklıklarla çevrili bir konak göze çarpıyordu. Varlıklı bir grup insan emekliliğin getirdiği tekdüzelik ve gururla orada yaşardı. Serag, deliklerine girmiş sıçanlar gibi beş para etmez hayatlarına gömülmüş bu insanların duvarların arkasında ne dolaplar çeviriyor olabileceğini merak ederdi. Ne acınası bir zavallılık! Etrafındaki her şey böyleydi. Bu uçsuz bucaksız yanılgıdan, bu durgun bataklıktan asla kurtulamayacak mıydı? Bir yerlerde mutlaka donmuş cesetlerin değil, yaşayan insanların olduğu bir dünya olmalıydı. Ama bu dünya neredeydi?

Şimdiyse sağında, bazıları hayli harap, sıvaları dökülmüş, üç ya da dört katlı, bakımsız binalardan oluşan büyük bir konut kümesi vardı. Bu evlerde ise küçük burjuvalar, şehrin keşmekeşinden ka-

çıp bu iğrenç banliyö yolunda çürümeye gelmiş emekli memurlar oturuyordu. Daha ileride, evler yolun her iki tarafındaki tarlaları mahvetmiş, sürülmüş tarlalar boyunca bir şehir gibi yayılmıştı. Aralarında dar sokaklar oluşmuştu; toprak sokaklar, engebeli ve çerçöple dolu zeminler. Bazı pencerelerde rengarenk çamaşırlar kurumaktaydı. Bunlar bu tenha ve grimsi bina yığınını renklendiren tek ışıltılı noktalardı. Ara sıra sanki ölümü inkâr edercesine kısa bir süreliğine tek tük insanların ortaya çıktığı oluyordu.

Serag yolun sağına doğru yöneldi. On metre boyunca, alçak, tek katlı binalar yol kenarında sıralanmıştı. Hepsi de birbirinden gülünç işlere adanmış dükkânlardı. Serag ilk dükkânın önünde durdu.

"Selam olsun sana, Ebu Zeyd."

Dükkânının kapısının eşiğinde çömelmiş olan adam başını kaldırdı, istifini bile bozmadan şöyle bir döndü ve genç adama umursamaz bir tavırla cevap verdi. Kan çanağına dönmüş gözleri, dökülmüş dişleri, salya dolu ağzıyla oldukça çirkin bir görüntüsü vardı. Acemice boyanmış dağınık sakalları mahmur bir dervişinkini andıran yüzünü daha da çirkinleştiriyordu. Yünden dokunmuş bir şapka takıyordu ve uzun kahverengi bir kefiye vücudunun büyük bir kısmını örtüyordu. Sessiz sakin, sırtını dükkânın duvarına dayamış, solgun, bir görünüp bir kaybolan güneşin cılız ışınlarıyla ısınmaya çalışıyordu. Yer fıstığı, nohut ve karpuz çekirdekleriyle dolu sepetler alçak bir rafta hemen yanında duruyordu. Dükkânda ise kimsecikler yoktu.

"İşler nasıl gidiyor?" diye sordu Serag.

"Yerin dibine batsın işi de gücü de, Allah ticareti icat edenlerin de belasını versin," diye cevap verdi Ebu Zeyd. "Benim yaşımdaki bir adam için ne büyük bahtsızlıktır. Bu körolası dükkânın kirasını bile çıkaramıyorum."

"Burası fıstık satmak için gereksiz büyük bir dükkân, Ebu Zeyd babam. Sana daha önce de söyledim. Hem fıstık satmak bir erkeğin yapacağı iş değil."

"Bir erkek ne iş yapar öyleyse söyle evlat?" diye yakındı Ebu Zeyd. "Hâlâ bir çözüm bulamadın mı? Söyle onu yapayım."

"Hâlâ arıyorum," dedi Serag.

Sepetlerden birine doğru yürüdü, eline bir avuç nohut aldı ve iştahla ağzına attı. Uzun süre çiğnedi, zihni tuhaf bir endişeyle bulanmıştı. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu dükkânın gülünç doğasına ne anlam vereceğini bilemiyordu. Yanaşmak isteyeceği türden bir iş değildi bu, asırlık tembelliğin hastalıklı boyutlarından biriydi sadece. Ebu Zeyd boş gözlerle ona bakıyordu, yüzünde kararlı bir aptallık ve hayranlık dolu keskin bir ifade vardı. Uzun zamandır genç adamdan, fıstık satmak için gerçekten de gereğinden fazla büyük olan dükkânı için başka bir iş önerisi bekliyordu. Ona karşı merak ve uyku tutkusunun birbirine karıştığı içgüdüsel bir sempati duyuyordu. Serag'a gelince, sık sık dükkân sahibiyle sohbet etmeye gelirdi. Bilhassa ondan, çeşitli karıkoca kavgalarını ballandıra ballandıra dinlemek hoşuna gidiyordu. Ebu Zeyd, delikanlının ailesinin namını biliyordu; onlara bu namı kazandıran tuhaflıklarına büyük saygı duyuyor ve bunları kendi zevkine de uygun buluyordu. Kendisi de bir tür müzmin uyuşukluğa meyilliydi. Dolayısıyla böylesine tembel bir ailenin fertlerinden birinin aklına gelecek bir iş fikri hiçbir şekilde tehlike arz etmeyeceği gibi, kesinlikle yorucu da olmazdı. Ebu Zeyd içindeki rahatlıkla genç adamın kendisine vereceği cömert tavsiyeleri bekliyordu.

Bir an sessizlik oldu. Ebu Zeyd zaman zaman kıyafetlerinin altından kendini kaşıyor, bir bit yakalayıp parmaklarının ucunda eziyor ve bundan aldığı hazla gözlerini yumuyordu. Sanki planlanmış bir ağırlıkla hareket ederek ciddi bir ayin gerçekleştiriyor gibiydi. Bu davetsiz misafirlerden birkaçını yok ettikten sonra, birden sevinç içinde sordu:

"Söylesene evlat, ağabeyin Celal'in uyumadan önce size veda ettiği doğru mu?"

"Niye öyle bir şey yapsın ki, ihtiyar? Saçmalıyorsun."

"Dediklerine göre bir ay hiç uyanmadan uyurmuş," diye devam etti Ebu Zeyd. "Bu doğru mu evlat?"

Dişsiz ağzında bir yara izi gibi, hayranlık dolu bir gülümseme belirdi.

"İğrenç bir dedikodu bu," dedi Serag. "Sen, ey ihtiyar, böyle bir saçmalığa nasıl inanırsın? Ağabeyim Celal'in çok uyuduğu doğrudur. Evet, hatta bazen bütün gün uyuduğu da olur ama bütün bir ay boyunca uyumaya gelirsek, dünya üzerinde kim bu kadar uyuyabilir ki? İster inan ister inanma, bunlar sadece dedikodu."

Ebu Zeyd hayal kırıklığıyla, "İnsanlar bazen çok acımasız olabiliyorlar," dedi. "Ağızları torba değil ki büzesin."

Serag büyük bir utanç içindeydi. Ağabeyi hakkında daha önce de buna benzer söylentiler duyduğunu hatırlıyordu. Celal'in bütün uyku rekorlarını kırdığı ve hatta bu rekorların da üstüne çıkabilme kapasitesi olduğu doğruydu. Sadece yemek yemek ya da tuvalete gitmek için uyanırdı. Ama onu bütün bir ay boyunca uyumakla suçlamak kesinlikle abartıydı. Serag, toplumun içinde yatan kötü niyetin onu da bu hastalıklı kusurla ilişkilendirip ilişkilendiremeyeceğini merak ediyordu. Kendisini tüm ailesine bağlayan ataletin ağırlığı altında acı çekiyordu. Genç oluşu onu hâlâ koruyordu ama ne zamana kadar? Onu bu ortamdan çıkarabilecek tek şey çalışmaktı ama bu o kadar uzak bir ihtimaldi ki bunu düşünmeye cesaret edemiyordu.

Yan taraftaki kalaycı dükkânında usta, inatçı bir tencereyi canla başla kalaylıyor; o sırada, küçük bir çocuk da eski bir demirci körüğünü çekerek ona yardım ediyordu. Pek nadir görülen inatçı birkaç kış sineği sessizce uçuyordu. Ebu Zeyd belli belirsiz fakat kıvrak bir hareketle onları eliyle uzaklaştırdı. Alışveriş yapmakta olan bir hizmetçi, kendisine zarif sözler söyleme cüretini gösteren bir manavı azarlıyordu. Sesi, öfkeli bir histerik gibi yolun ortasında yankılanıyordu. Gören de biri ırzına geçmeye yahut gözlerini oymaya yeltenmiş sanırdı. Ebu Zeyd bu insanlık ayıbı karşısında başını sallayarak kendi alelade düşüncelerine geri döndü. Az önce aklına işiyle ilgili parlak bir fikir gelmişti.

"Söz dükkândan açılmışken, evlat, turp mu satsam ne yapsam? Ne diyorsun? Turp işi iyi olmaz mı?"

"Olmaz demem," diye yanıtladı Serag. "Ama yine de ihtiyacın olan şey bu değil. Bütün dükkânı turpla doldurmayı düşünmüyorsun, değil mi? Eğer öyleyse çok komik olur."

"Asıl komik olan ne biliyor musun?" dedi Ebu Zeyd. "Şu anki gibi sinek avlıyor oluşum. İnan bana, bu durum beni endişelendiriyor."

"Birkaç gün daha bekle. Söz veriyorum bir hal çaresine bakacağım. Senin de malumun, Ebu Zeyd, şu sıralar bazı sıkıntılarım var. İşler yoluna girdiğinde, senin için harika bir fikir bulacağım."

"Allah yar ve yardımcın olsun evladım. Yalnız elini biraz çabuk tutsan iyi olur. Her şeyden önemlisi, uğraştırıcı ve yorucu fikirler getirmemeye çalış. Ben yaşlı bir adamım, yeni fantezilere gelemem. Görüyorsun ya, günden güne güçten düşüyorum. Ama sana güvenim tam. Tanrı yardımcın olsun!"

Ebu Zeyd'in yakarışları, genç adama hiç anlatmadığı bir karıkoca dramından kaynaklanıyordu. Gururu onu sessiz kalmaya zorlamıştı. Ebu Zeyd, kendisine gün boyunca durmadan bunak, beceriksiz ve çuvallamış bir tüccar yakıştırması yapan huysuz ve hırslı bir kayınvalidenin kurbanı olmuştu. Günlerini cehenneme çevirmiş ve nihayetinde kızını da kışkırtarak isyana teşvik etmişti. Ebu Zeyd artık karısının ilgisine mazhar olmak için yalvarır hale gelmişti. Bu öfkeli kadının hışmından kurtulmak için, birkaç ay önce, kendisine kötü bir şöhret kazandıran bu dükkânı kiralamak amacıyla ürünlerini gayet iyi satabildiği sokağın köşesindeki dükkânından çıkmıştı. Artık kapana kısılmış haldeydi ama kendisini tehdit eden felaketi elinden geldiğince bertaraf etmeye çalışıyordu.

Bir otobüs geçti ve yakınlardaki bir durakta durdu. İçinden birkaç adam indi ve ağır ağır evlerine doğru yürümeye koyuldular. Büyük ihtimalle hepsi işten dönüyordu, ama ne tür bir işti bu? Serag onları biraz küçümseyerek seyrediyordu. Yorgun değil, daha çok üzgün bir halleri vardı. Onlar da muhtemelen bir devlet dairesinin arka köşesindeki tozlu ofislerinde uyumuş olmalıydılar. Onları asıl rahatsız eden şey evlerinde uyuyamamaktı. Uyumak için başka bir yere gitmek ve böylece önemli bir şey yapıyormuş izlenimi vermek zorundaydılar. Serag onlar hakkında pek iyi şeyler düşünmüyordu. Her biri büyük kapıların ardında gözden kayboldu, otobüs de yoğun mavi bir duman çıkartarak yoluna devam etti.

Ebu Zeyd kefiyesinin bir köşesiyle sakalındaki salyayı sildi, sepetlerini belli bir sıraya koyup merakla sordu:

"Neyin var evlat? Tanrı göstermesin, hasta falan mısın?"

"Hasta değilim," diye yanıtladı Serag. "Aksine gayet iyiyim. Neyse. Haydi selametle."

Ne diye herkes sürekli hasta olup olmadığını soruyordu? Çocuk da ona bunu sormuştu. Yüzünde bir şey mi vardı? Bir süre yürüdü, sonra sağa döndü ve dar toprak bir sokağa girdi. Birkaç metre sonra evinin kapısının önünde durdu. Zemin ve birinci kattan oluşan küçük, harabe görünümlü müstakil bir evdi. Çöplerle dolu küçük bir bahçe onu ara sokaktan ayırıyordu. Serag durmuş, sırtını eve dönmüştü. Henüz eve girmeye cesaret edemiyordu, ailesiyle bir araya geleceği ânın korkusunu yaşıyordu. Güneş yeniden ortaya çıkmış, bulutlardan tamamen kurtulmuş ve çoktandır gizlediği sıcak yüzünü göstermeye başlamıştı. Serag ısındığını hissetti, çektiği sıkıntıları unuttu ve bitmek bilmeyen bir hayale dalıp gitti.

3.

Mutfak lavabosunun önünde duran Hüda bulaşık yıkıyordu. Dişlerinin arasındaki dili ve lavabonun kenarına dayadığı dirsekleriyle, becerikli bir ev kadını titizliğiyle alelacele iş yapıyordu. Pencereden içeri süzülen engin güneş ışıkları yerdeki fayansları göz kamaştırırcasına parlatıyordu. Mutfak, evdeki tek düzenli yerdi. Burası onun alanıydı ve kimse oraya giremezdi. Hüda burayı her zamanki zorbalıklara maruz kalmadan istediği gibi temizleyebiliyordu. Diğer odalarda temizlik, büyük bir sabır ve ihtiyat gerektiren riskli bir işti. Onlar her zaman uyurlar ve Hüda'nın etraflarında dolaşmasından hoşlanmazlardı. Hüda'nın her yerin temiz görünmesini sağlamak için türlü numaralara başvurması gerekiyordu.

Gaz ocağının boğucu gürültüsüne rağmen, hemen yakındaki yemek odasından gelen ve Refik'in Mustafa Amca'ya karşı ne kadar tahammülsüz olduğunu belli eden tiz sesini duyabiliyordu. Hüda bir an durdu ve dinledi. Bu uğultunun yine kendi hatasından kaynaklanmasından korkuyordu. Hep aynı terane: kahvaltıyı hazırlamak için yine geç kalmıştı. Açık konuşmak gerekirse, bu onun suçu değildi, evin teamülleri sabah erken gelmesini yasaklıyordu. Bilhassa Celal bunu kati surette yasaklamıştı. Kadın her seferinde fark edilmemeyi başarsa da, evde birinin uyanık olduğu düşüncesi bile Celal'i uyanık tutmaya yetiyordu. Celal kadını bir daha asla görmemeyi diliyor, etrafında oluşan en ufak bir hava değişiminden dahi tedirgin oluyordu. Olağanüstü bir algıya sahipti. Sanki havadaki en ufak bir yabancı soluğa karşı onu uyaran antenlerle donatılmış gibiydi. Bu tuhaf ailenin memnun edilmesi en kolay üyesiydi ama konu uykuya gelince onunla uzlaşmak hayli güçtü. Boş yere yakınıp duruyor, şikâyetleri her defasında sonuçsuz kalıyordu. Ka-

dına gösterdiği ilgi bile neredeyse zararsız, umutsuz ve korkutucu derecede tekdüzeydi. Bu bakımdan Hüda ondan pek korkmuyordu. Onun lakayt sırnaşmalarından hiçbir zarar görmeden kurtulmayı hep başarıyordu.

Hüda parmak uçlarına yükseldi, musluğa uzandı ve sonuna kadar açtı. Ardından sabun köpüğüyle kaplı tabakları suyun altında gezdirdi. Tabaklar kısa sürede tertemiz ve pırıl pırıl olmuştu. Hüda büyük bir iç rahatlığıyla tabaklara baktı. Ellerinden tertemiz nesnelerin çıktığını görmenin çocuksu mutluluğunu yaşıyordu. Yaşadığı sefil hayatın içinde elde edebildiği nadir mutluluklardan biriydi bu. Ancak birden bir düşünce tüm yüzünü gölgeledi. Bu sabah henüz Serag'ı görmediği gelmişti aklına. Odasına boş yere bakmıştı. Nerede olabileceğini düşünüyordu. Galiba erkenden dışarı çıkmıştı. Ama dışarıda ne arıyordu? Uykunun kuşattığı bu evde biraz olsun yaşam emaresi gösteren tek kişi oydu. Onun diğerlerine benzememesi Hüda'nın hoşuna gidiyordu ama yine de başına gelebilecek her türlü beladan endişe ediyordu. Sokağın tehlikesine, insanların ve kazanın belanın arasına tek başına bırakılan böyle bir çocuğun başına neler gelebileceği asla bilinemezdi. Onu bir arabanın altında ezilmiş halde ya da akreplerin sokma tehlikesinden bihaber vaziyette bir tarlanın köşesinde uyurken hayal etti. Bir an için dili dişlerinin arasında, son yıkadığı tabak ıslak ellerinde, kaygılı ve düşünceli bir halde öylece kalakaldı.

Sonra kendine geldi ve endişeyle geciken öğle yemeğini düşündü. İşin kötüsü, şu mercimekler bir türlü pişmek bilmiyordu! Hüda lavabonun başından ayrılarak ocağın üzerindeki tencerenin kapağını kaldırdı, bir kepçe alıp dilinin ucuyla dumanı tüten mercimeklerin tadına baktı. Pişmişlerdi ama tuzsuzlardı. Kavanozdan bir avuç tuz aldı, tencereye serpip üzerini kapattı.

Şimdi sıra Serag'ı bulup yemeğin hazır olduğunu söylemeye ve sonra da her zamanki gibi başını yorganının altına gömmüş halde uyuyan Celal'i uyandırmaya gelmişti. İhtiyar Hafız ise yemeğini üst kattaki odasında tek başına yerdi. Kimseye bir zararı dokunmaz, adeta inzivada yaşardı. Hüda'ya bütün yemeklerini odasına getirmesi talimatı verilmişti. Her şeyden o sorumluydu, onlara tıpkı hasta çocuklarmış gibi bakıyordu.

Tabakları sildi ve üst üste koyup yemek odasına taşıdı. Tam o sırada, başını pencereye doğru çevirdiğinde, Serag'ın sokakta arkası eve dönük bir şekilde dikildiğini gördü. Kalbi yerinden fırlayacakmış gibi oldu. İçgüdüsel olarak ona seslenmek istedi ama genç adamın anlaşılmaz tavrı karşısında afallayarak tek kelime bile edemedi. Serag elleri pantolonunun cebinde, başını geriye atmış, yüzü güneşe dönük biçimde öylece duruyordu. Gökyüzünde son derece ilgi çekici bir şeyi izliyor gibiydi. Hüda onun yüzünü göremiyor, bu da daha fazla meraklanmasına neden oluyordu. Bir heykel gibi hareketsiz, öyle neye bakıyor olabilirdi ki? Hüda elindeki tabakları masanın üzerine bıraktı ve yavaşça pencereye yaklaştı.

Serag bir nevi vecd halindeydi, kendinden soyutlanmış, tamamen düşüncelere dalmıştı. Hüda başını kaldırdı, karşıdaki eve, sonra da bulutların hafifçe geçip gittiği gökyüzüne baktı. Dikkatini çekecek sıra dışı bir şey yoktu. Serag muhtemelen hiçbir yere bakmıyordu. Hatta belki de gözleri kapalıydı. Ne tuhaf çocuktu ama! Sonsuza dek böyle kalabilirdi. Hüda onun hareket etmesini umarak bir süre bekledi, sonra pencereyi açmaya karar verdi:

"Serag, gel de yemeğini ye hadi!"

Genç adam başını çevirene kadar birkaç saniye geçti. Hüda'yı görünce sıkıntıyla yüzünü buruşturdu, sonra üzüntüyle karışık gülümsedi. Hüda onun bahçe kapısını açtığını görünce bir koşu tabakları aldı ve yemek odasına geçti.

"Yemek hazır mı seni kancık?" diye sordu Refik.

"Hazır," diye yanıtladı Hüda. "Masaya geçebilirsin."

"Haydi, haydi. Acele et! Adi kaltak!"

Zemin kattaki yemek odası, siyah beyaz fayansları ve kurt yeniği birkaç parça mobilyası olan geniş bir odaydı. Masa ve etrafındaki sandalyeler dışında sadece eski bir büfe ve sarı çizgili, iğrenç derecede kirli beyaz bir örtüyle kaplı bir kanepe vardı. Masanın hemen altındaki karo döşeli zeminin bir kısmını hatırı sayılır büyüklükte bir hasır kaplıyordu. Duvarlar çıplak ve küflüydü. Evdeki tüm odalar gibi yemek odası da mahzen ya da yeraltı geçidine benzer şekilde buram buram rutubet kokuyordu. Duvarların birinde, yaldızlı bir çerçeve içinde, İhtiyar Hafız'ın suluboya resimlerle

süslenmiş kocaman bir fotoğrafı asılıydı. Toz ve sinek pislikleri çerçevenin camını kirlettiğinden İhtiyar Hafız sanki boyalı korkunç bir ceset gibi görünüyordu. Odasından aşağıya hiç inmeyen Hafız, böylece çocuklarının yemeklerine biraz korkutucu bir şekilde başkanlık etmenin bir yolunu bulmuştu. Gerçi kimsenin ona aldırış ettiği de yoktu; yaldızlı çerçevesi içinde yitip gider, gözden düşer, kimsenin umurunda olmazdı.

Refik kanepede uzanıyordu, üzerinde kirli pijamaları, ayaklarında tahta takunyaları vardı. Az önce Mustafa Amca'yla çok hararetli bir sohbet yapmış, bu esnada onu iğneleyici sözleriyle delik deşik etmişti. Şimdi ise amcasının yüzündeki ifadenin tadını çıkarıyor ve rahatlıyordu. Amcası çoktan masaya oturmuştu. Sessizce yerine geçip öğle yemeğinin gelmesini beklerken bir parça ekmek yiyordu. Her ne kadar içten içe sarsılmış olsa da son derece sakin görünüyordu. Refik'in alaycılığı oldum olası onurunu zedelerdi, o ise ne yazık ki hiç kimseye inandıramadığı sakin bir tavır takınmaya çalışırdı.

Hüda tabakları masaya yerleştirdi ve mutfağa dönmeye hazırlandı. Refik bir süredir art niyetli bir şekilde onu izliyordu. Yanından geçerken elbisesinin kenarından yakaladı ve alçak sesle:

"Söylesene, onu gördün mü?" diye sordu.

"Evet, gördüm," dedi Hüda.

Refik'in gözlerinde bir umut ışığı belirdi. Ses tonu derinleşmiş, endişeli bir hal almıştı.

"Ne dedi peki?"

"Artık seni görmek istemiyormuş."

"Kancık! Yalan konuşma!"

Hüda kendini geri çekmeye çalıştıysa da Refik onu elbisesinden sıkıca tutmuştu. Gözlerinde daima parlayan şehvet ateşi yüzünden diğer herkesten ziyade en çok Refik'ten korkuyordu. Sürekli bir öfke saplantısı içinde gibiydi.

"Yalan konuşmuyorum. Benim bir suçum yok," diyerek kendini savundu. "Benim elimden bir şey gelmez. Artık seni görmek istemediğini söylüyor."

"Bu doğru olamaz," dedi Refik. "Beni unutmuş olması mümkün değil!"

"Seni unutmadı zaten," dedi Hüda. "Sadece artık seni görmek istemiyor."

"Kaltak! Sen de adi kaltağın tekisin!"

Hüda, "Bırak beni," diye yalvarıyordu.

Refik elbiseyi bıraktı ve kanepedeki yerine geçti. Hüda ise mutfağa döndü.

Bu kısık sesli sohbet esnasında Mustafa Amca esniyor, gözleri odada belli belirsiz bir noktaya sabitleniyordu. Düşüncelerinin acılığı ister istemez çevresindekileri hayrete düşüren uzun süreli dalgınlıklara yol açıyordu. Derme çatma bir hayatın içinde sürünüp duruyormuş gibi bir hali vardı. Tüm gün gecelik ve eski kahverengi kumaş bir ceketle dolaşıyor, soğuktan korktuğu için de şapkasını başından eksik etmiyordu. Bu tuhaf kılık kıyafet Mustafa Amca'ya orada yalnızca bir ziyaret amacıyla bulunduğu izlenimini veriyordu. Sergilediği daimi asalet onu son derece yoruyordu. Daima uyuyan ve saygıyı hiçe sayan çocukların arasında ağırlığını korumak giderek daha da güç bir görev haline geliyordu. Mustafa Amca, içinde bulunduğu durumda, daha önceki yaşamına özgü o yüce saygının zerresini bile korumakta bir hayli zorlanıyordu. Zaman zaman, birkaç dakika boyunca, derinlere kök salmış acıların çığlıklarına benzer garip iç çekişleri duyuluyordu.

Refik aniden, "İşte muhterem işçimiz!" diye bağırdı.

Serag yemek odasına yeni girmişti. Futbol ayakkabılarını odasında bırakmış, çoraplarıyla sallana sallana yürüyordu, yüzünde sanki günlerdir uyumamış gibi yorgun bir ifade vardı. Ağır ağır masadaki yerini aldı. Sabah yürüyüşü onu biraz yormuştu ve ailesinin yanına döndüğü için mutluydu. Kırlarda yaptığı yürüyüşlerden her döndüğünde, sanki başına gelebilecek bir musibetten kurtulmuş gibi hissederdi. Sonra yeniden gezme arzusuna kapılır ve onu saran gizem ve uyku atmosferinden bir kez daha nefret ederdi. Şu anda az çok halinden memnunmuşçasına gülümsüyordu.

"Günaydın amca," dedi.

"Günaydın oğlum."

"Eee," dedi Refik, "bize dışarıdan ne gibi haberler getirdin?"

"Pek bir şey görmedim," diye yanıtladı Serag. "Sadece kırlarda biraz yürüyüş yaptım o kadar."

"Hadi oradan! Yorgunluktan geberiyorsun. Yine nerelerde sürttün?"

"Bu seni ilgilendirmez," dedi Serag. "İstediğim yere gitmekte özgürüm."

"Yürüyüş yapmışmış!" diyerek onu alaya alıyordu Refik. "Artık yürüyüşe çıkıyorsun demek! Ben de iş aradığını sanıyordum. Ama af buyur, bakıyorum da bu delilikten vazgeçmişsin."

"Şeytan görsün yüzünü Refik!" dedi Serag.

Mustafa Amca araya girerek, "Çocuğu rahat bırak," dedi.

"Mustafa Amca," diye devam etti Refik, "sen ki epeydir şehirde yaşıyorsun, rica etsem bize çalışanların ne iş yaptıklarını anlatır mısın?"

"Neden söz ettiğinizi bilmiyorum," dedi amca. "Ne alakası var bu sözlerin, merak ediyorum?"

"Esasen yalnızca Serag'ı ilgilendiren bir soru bu," diye üsteledi Refik. "Oğlanın biraz araştırma yapması gerekiyor. Eve para getireceği günü iple çekiyorum. Çünkü canım kardeşim Serag, yeteneklerini göz önüne alırsak, çok para kazanacağını umuyorum."

Serag bu iğneleyici laflara alışkın olduğundan hiç cevap vermedi. Bir tek Mustafa Amca yeğeninin bu sinsi oyununa kanıp duruyordu. Üç yıldır onunla birlikte yaşamasına rağmen buna bir türlü alışamamıştı. Böyle anlarda yaşadığı şaşkınlık acınası denecek kadar komikti. Refik için biçilmiş bir kaftandı ve o da bunu suiistimal etmekten hiç geri durmuyordu. Aslına bakılırsa, bu huyu doğuştan gelen bir kötülüğün sonucu değildi, sürekli olarak bozulan sinirlerini yatıştırmak için oyalanmaya ihtiyacı vardı. Refik'in alaycılığının altında acı verici bir keder yatıyordu. Esasında ailesindeki tek aklı başında kişi oydu. Bütün bir toplumun doğuştan gelen uyuşukluğunu içinde barındıran bu sessiz kaderi o bilinçli olarak seçmişti. Doğası kadar mantığı da onu buna itmişti. Böyle bir kaderin beraberinde getirdiği her türlü şeyi bencillikten uzak bir yücelikle analiz edebiliyor ve başkalarının ne kadar mutlu olduklarının farkında olmadıklarını görmekten rahatsız oluyordu. Küçümsemesinin ve alaycılığının kaynağı da buydu.

Hüda'yla konuşmasından bu yana, yüzünde her ne kadar kontrol etmek ister gibi görünse de her kelimesinde açığa çıkan bir sıkıntı vardı. Kanepeden kalktı ve Mustafa Amca'nın karşısındaki yerini aldı.

Hüda mutfaktan, masanın ortasına koyduğu mercimek tenceresiyle döndü.

"Siz buyurun," dedi. "Benim gidip Celal'i uyandırmam lazım."

"Bey'in servisini yaptın mı?" diye sordu Mustafa Amca.

"Bey mi?" diye haykırdı Refik. "Ne biçim lakırdı bu? Mustafa Amca, ne zamandan beri babama bey der oldun?"

Mustafa Amca cevap vermeden önce düşündü. Saygınlığını muhafaza etmek için kısa ve özlü bir yol arıyordu.

"Çünkü baban bir bey. Ayrıca ben de bir beyim. Gelgelelim sizin bana bey diye hitap etmemeniz saygısızlığınızdandır. Bilhassa sen, Refik. Benim zengin bir adam olduğumu unutuyorsun."

"Benim hiçbir şeyi unuttuğum yok," dedi Refik. "Mustafa Amca, sen azametli bir adamsın. Seni bakan yapmaları gerekirmiş!"

Mustafa Amca aciz durumda olduğunu hissetti ve öfkesini bastırdı. Tabağına mercimek yemeğini koydu, sonra da umursamaz bir tavırla:

"Sen serserinin tekisin Refik. Hem ben seninle muhatap olmuyorum artık."

"Tüh! Benimle muhatap olmuyorsun demek! Ah, ben nasıl avutayım kendimi? Mustafa Amca, cevap ver bana, bu doğru değil de. Bana kızgın değilsin, değil mi?"

Refik gerçekten üzgünmüş gibi bir yüz ifadesi takındı ve yalvaran gözlerini amcasına dikti. Fakat Mustafa Amca yumuşamadı. Sessizliğini korudu ve aklı başka yerde, sessizce yemeğini yemeye başladı. Serag da yemeğini almıştı ve büyük bir iştahla yiyordu. İnşaat halindeki fabrikaya ziyareti karnını acıktırmıştı. Dışarıda hissettiği endişe geçmişti ve huzurlu, güvenli bir ortamda olmanın tadını çıkarıyordu. Refik'in Mustafa Amca'yla giriştiği tartışmalar, kendisini mest eden bir suç ortaklığı havası ve tanıdık bir sıcaklık yaratmıştı.

Oda şimdi sessizdi. Kimse konuşmuyordu. Masanın ortasında duran tencereden çıkan buhar, hafif beyaz bulutlar halinde tavana yükseliyordu. Asık suratlı ve boyalı İhtiyar Hafız, pencere camını buğulandıran buharın altında yavaş yavaş kayboldu. Artık görünmüyordu.

"Neden uyanıksınız siz?"

Az önce bu can sıkıcı soruyu soran Celal, kapının girişinde durmuş, yatağından sıçrayarak kalkmış biri gibi tedirgin görünüyordu. Gözleri hâlâ yarı kapalıydı, çenesi kopacakmışçasına esniyordu, dağınık saçları alnına düşmüştü ve yüzü ölesiye solgundu. Üzerinde pis ve ter izleriyle lekelenmiş, tenine yapışan bol bir gecelik vardı. Belli ki aylardır değiştirmemişti. Duvara yaslanmış, hareketsiz duruyor, uykulu gözlerini ovuşturuyor, sanki içinde bulunduğu durumu kabullenmeye çalışıyordu.

"Uyanıksak, sevgili Celal, karnımız acıktığı içindir," dedi Refik. "Onurum üzerine yemin ederim ki başka bir şey gelmesin aklına."

Celal nefes nefese, "Yangın çıktı sandım!" dedi.

Yalpalayarak ilerledi ve masanın kenarındaki boş bir sandalyeye yığıldı. Kendine gelmek ve uyanık olduğunu tam olarak fark edebilmek için bir süre bekledi. Hareket halinde olmaktan ve hareket etmek zorunda kalmaktan hiç de hoşnut görünmüyordu. Ürkek tavırları ve mekanik hareketleri her gün yenilenen bir cesaret gösterisi gibiydi. Yemeğini önüne koymadan önce kokladı, sonra yine kıpırdamadan durdu. Hâlâ, olabildiğince uzun sürmesini istediği türden bir uykunun kalan izlerini hissediyordu. Ama çok geçmeden yemeğe hazırdı.

"Söylesene, yemek güzel mi?" diye sordu.

"Berbat," diye yanıtladı Refik. "Bu kızın yaptığı yemekten ne bekliyorsun ki?"

"Başlarım böyle işe," dedi Celal. "Bütün gün bu rezil şeyler için mi rahatımız kaçıyor?"

"Rahatını kaçırmana gerek yok," dedi Refik. "Yemek yemeden de idare edebilirsin. Dene, o kadar da kötü olmadığını göreceksin."

"Deneyeceğim," dedi Celal, "Ama hepiniz öldüğünüzde."

"Doğru konuş!" diye bağırdı Mustafa Amca. "Lafın ucunun babana da gittiğini görmüyor musun?"

"Babama kim laf söylemiş?" diye çıkıştı Celal.

"Az önce hepiniz öldüğünüzde dedin ya. Sen, Celal, sen ki en büyükleri olarak, kardeşlerine kötü örnek oluyorsun."

Celal, amcasının serzenişlerine aldırmadan yemeğini yemeye başladı. Etrafındaki her şey bir yanılsamadan, uykunun enfes dokusuna karşı kurulan bir komplodan ibaretti. Ailesiyle beraber yaşıyordu, onların çekişmelerine hiç kulak asmıyordu. Boş hikâyeleriyle sürekli peşindeydiler ama o onlardan nasıl kaçacağını biliyordu. Esasen onlar, uyuşturucuya benzeyen bu teseyyübün verdiği hazdan bihaber, aciz acemilerdi. Celal onların birkaç yıl önündeydi. İçlerinde en kalın kafalı olanı Mustafa Amca'ydı. Evde sadece üç yıldır kalıyordu. O ne anlardı ki? Şehirde tek başına yaşadığı zamanlarda, vaktini insanlarla görüşerek, her gece dışarı çıkarak, hafifmeşrep kadınlarla eğlenerek geçirmek zorundaydı. Durmak dinlenmek bilmeyen ne çılgın bir hayattı bu. Başlarda sık sık Celal'le laflamaya gelirdi. Onu ne sanıyordu? Celal uyurdu ve hiç cevap vermezdi. Mustafa Amca'nın bunu anlaması uzun zaman aldı. Artık sadece mühim hadiselerde Celal'i rahatsız ediyordu.

Hüda mutfaktan döndü ve Serag'ın yanına oturdu. O da aileyle birlikte yiyordu. İhtiyar Hafız'ın uzaktan bir akrabasının, şu yeryüzünde kızından başka kimsesi olmayan zavallı dul bir kadının kızıydı. İhtiyar Hafız onu cüzi bir ücret karşılığında işe almıştı. Her gün gelip ev işlerini yapıyor, yemekle ilgileniyor ve akşamları yakınlarda yaşayan annesinin yanına dönüyordu. Bir hizmetçiden ziyade, ailenin bir üyesi olarak görülüyordu.

"Beyin yemeğini götürdün mü?" diye sordu Mustafa Amca.

"Evet," dedi Hüda. "Az önce götürdüm."

"Mustafa Amca," dedi Refik, "şayet babama bey diye hitap etmeye devam edersen, sinirlerime hâkim olamayacağım ve aramızda yine münakaşa çıkacak."

"Nedenmiş o evladım?"

"Çünkü ben adam kayrılmasından hoşlanmam."

"Bu ne saygısızlık!" dedi Mustafa Amca. "Hem ben seninle konuşmuyorum ki."

"He bir de," diye devam etti Refik, "söz konusu bey evlenmeye hazırlanıyor, öyle değil mi? Yeminle çok güzel bir düğün olacak!"

"Kapa çeneni!" dedi amca. "Bu seni hiç ilgilendirmez. Allah aşkına! Böyle densiz, böyle hadsiz bir çocuk görülmüş müdür?"

"Bu yüzden mi bir süredir ona bey diye hitap eder dursun? Onun saygınlığını pekiştirmek istersin. Kızın ailesi onun bey olduğunu bilmeli. Öyle değil mi? Pekâlâ babama paşa da diyebilirdin. Seni durduran ne?"

Celal endişeyle, "Ne diye bu kadar gürültü yapıyorsunuz?" diye sordu.

"Celalciğim," dedi Refik, "babanın evlendiği gün artık bir dakika bile uyuyamayacaksın. Seni uyarmış olayım."

Bu haberi duyan Celal sanki yılan sokmuşçasına irkildi.

"Babam mı evleniyor? Ne kara haberdir bu! Ama nasıl olur? Yukarıda odasında oturur durur, hiç dışarı çıkmaz bile."

"Dışarı çıkmasına ne hacet! Her şeyi planlayan o sürtük Hacı Zöhre. Bir süredir, babamızı sürekli görmeye geliyor."

"Buraya gelmesine izin verme," dedi Celal şaşkınlıkla. "Gelirse gebertin hatta, hemen burada. Refik, biraderim, benim bu olayla ilgilenecek zamanım yok. Ama sana güveniyorum. Sana yalvarıyorum, bu illeti bizden uzak tut. Evde bir kadın! Görülmüş şey değil!"

"Merak etme, ben buradayım," dedi Refik.

Hüda'ya döndü:

"Sana gelince, kancık köpek, eğer onu buraya sokarsan seni gırtlaklarım."

"Gerçekten haddini aşıyorsun," dedi amca. "Refik, tekrar söylüyorum, bu seni ilgilendiren bir mesele değil."

"Biliyor musunuz," diye devam etti Refik. "O namussuz Hacı Zöhre ailelerin arasında neler yayıyormuş? Herkese babamızın şeker hastası olduğunu söylüyormuş!"

"Şeker hastası mı!" dedi Serag. "Peki neden?"

Bu yeni haber karşısında panikleyen Celal, "Evet, neden?" diye sordu.

"Açıklayayım," dedi Refik. "Anlayamayacak kadar safsınız. Bu cahil kadının mantığına göre, şeker hastası bir adam hayatı boyunca çok fazla tatlı yermiş. Tabii hayatında bu kadar fazla tatlı yiyen

bir adam da öyle alelade biri olamazmış. Sadece üst sınıf mensubu bir adam bu kadar tatlı yiyebilirmiş. Şimdi anladınız mı?"

Celal kesik bir kahkaha attı ancak hemen sustu. Bunun gülünecek bir mevzu olmadığını, aksine ortada trajik bir durum olduğunu fark etti.

"Deli midir nedir bu kadın?" dedi Serag.

"Deli değil," dedi Refik. "Çöpçatanlık işini çok iyi biliyor. Söylesenize, hangi anne baba kızını böyle parlak bir hastalığı olan bir adama vermekten gurur duymaz ki? En azından adamın yalnızca ekmek ve tuzlu peynir yemediğini gösteriyor."

"Bir kez daha söylüyorum, sevgili Refik, bu musibeti bizden uzak tut," dedi Celal. "Sana güveniyorum ve seni uykularımızın bekçisi olarak atıyorum. Göster hünerini. O kadar okudun ettin, mühendissin desek yeridir."

"Hacı Zöhre'yi bin parçaya bölmek için mühendis olmama gerek yok. Bana güvenebilirsin."

Celal içi rahatlamış bir vaziyette, "Sen cesur bir adamsın!" dedi.

"Evlatlarım," dedi Mustafa Amca, "bu meseleye karışmayın. Babanız sizin efendinizdir. Eğer bir şeye karar verdiyse, bu onun bileceği iştir."

"Mustafa Amca, böyle bir şey katiyen mümkün olamaz, sen bizi öldürmek istiyorsun!" dedi Celal. "Evde zaten bir kadın var! Sanki yetmezmiş gibi..."

Tartışma boyunca Hüda temkinli bir sessizlik içindeydi. İhtiyar Hafız'ın evlilik planları, sonuçlarına katlanmak zorunda kalacağı sonu gelmez tartışmalara yol açacaktı. Gelecek günlerden korkuyordu. Sessizce ayağa kalktı, kirli bulaşıkları topladı ve mutfağa götürdü.

Mustafa Amca susuyordu ama o da bundan farklı bir şey düşünmüyordu. Kendi başına saygı görmeyi beceremediğinden, ağabeyinin kararlarını savunmayı yeğliyordu. İhtiyar Hafız'ın ortalıkta olmayışı ona bir tür iktidar hakkı veriyordu. Ne yazık ki bu hakkı kötüye kullanıyor ve yeğenlerinin sürekli alay konusu oluyordu. Mustafa Amca kendisinin böylesine ikinci plana itilmesinden dolayı sıkıntı çekiyordu. Ama bu konuda yapabileceği bir şey yoktu.

İçten içe bu sessiz evi seviyordu ve garip bir şekilde buna alışmıştı. Artık o da diğerleri gibi saatlerce uyuyordu. Ancak bazen zengin bir bekâr olarak yaşadığı eski hayatını hatırlıyor ve hayıflanıyordu. İçini bir burukluk kemiriyordu. Birkaç kez, farkında olmadığı bir derinlikte iç çekti ve dalgın dalgın etrafına bakındı. Mustafa Amca'nın iç çekişleri oldum olası varoluşu sıkıntının ötesinde karanlığa boğan adaletsiz ve korkutucu bir yazgı gibi görünürdü.

"Mustafa Amca," dedi Refik, "Radyoda bir iş bulsan ya sen. Bu sayede iç çekişlerin dünya çapında yankı bulur. Senin şu iç çekişlerine bayılıyorum, sanki bütün dünya da seninle sıkılıyormuş gibi."

"Bu küstahlığını anlamıyorum. Ne demek istiyorsun?"

"En basitinden," dedi Refik, "Bana sorarsan, böylesine güzel iç çekişlerinden yabancıların mahrum kalması büyük kayıp. Eminim radyo istasyonu sana iyi para verir."

Bu şaklabanlık karşısında Mustafa Amca o kendine özgü iç çekişlerinden birini daha yankılandırdı ve sonra sessizliğe gömüldü.

"İç çekmekte haklısın Mustafa Amca," dedi Celal. "Böyle beklemek korkunç. Nereye kayboldu bu kız?"

"Hâlâ neyi bekliyorsun?" diye sordu Refik.

"Tatlıyı bekliyorum. Vaktim de yok."

"Acelen mi var?"

"Evet, acelem var," dedi Celal.

Bir süre sonra geri gelen Hüda, portakal dolu bir tabağı masaya koydu.

"Ben kendiminkini alacağım," dedi Celal. "Yatakta yiyeceğim. Hatta, iki tane alayım, akşam yemeği için de bir tane. Akşam yemeğini sizinle yiyebileceğimi sanmıyorum. Bu yemek odasında vakit harcamaktan bıktım."

Ayağa kalktı ve kapıya yöneldi. Birden arkasını döndü.

"He unutmadan! Size sessiz olmanızı söylememe gerek yok sanırım. Gidin ve biraz uyuyun. Burada uyanık halde ne halt ediyorsunuz bilmiyorum ki? Vallahi sizde akıl namına hiçbir şey yok. Haydi eyvallah!"

"Allah'a emanet!" dedi Refik. "Bize yazmayı unutma. Senden haber alamayınca ne yapacağımızı bilemiyoruz."

4.

Kutsal siesta vaktiydi, ev sanki sessizliğin derinliklerine gömülmüş gibi sessizdi. Ara sıra, uykunun derinliklerinde kaybolmuş bir çığlık gibi, belli belirsiz, boğuk bir çanak çömlek tıkırtısı, durgun atmosfere sızıyordu. Yatağında uzanan Refik uyumuyordu. Yarı aydınlıkta gözlerini dört açmış, titiz bir dikkatle nöbet tutuyor, uyuşukluğa karşı adil olmayan bir mücadele içinde kendini tüketiyordu. Planlarıyla tüm evi telafisi olmayan bir kargaşaya boğma riski taşıyan çöpçatan Hacı Zöhre'yi bekliyordu. Birkaç gün boyunca uyumamak pahasına da olsa babasının evliliğinin gerçekleşmesine izin vermeyecekti. Bu cesurca bir hareketti, hatta neredeyse delilikti ve Refik yorgunluğa yenik düşmekten, görevini yerine getirememekten korkuyordu. Uzuvlarını ele geçiren sinsi bir halsizlikle mücadele etmeye çalışırken alnından boncuk boncuk ter akıyor, ağır bir miskinlik içini kaplıyordu. Acı çekmeye başlamıştı bile. Kaskatı kesildi, dirseklerinin üzerinde doğruldu ve ağır ağır nefes aldı. Az daha, yan yatakta, yüzü duvara dönük yorganın altına gömülmüş halde uyuyan Celal'i uyandıracaktı. Celal'in ölüme benzeyen uykusunun amansız sertliğine hiçbir nefes gölge düşüremiyordu. Refik, herhangi bir endişeye mahal vermeyen bu soyutlanma haline hayran kalıyordu. Adeta bir koma hali, bir bilinç uyuşukluğuydu bu. Celal için başka bir ihtimal düşünülemezdi; onun uykusu, hiç hazzetmediği bir dünyadan kaçma arzusundan kaynaklanmıyordu. Dışarıda acı dolu, tehditkâr ve açgözlü bir insanlık olduğunu bile bilmiyordu. Kendini uykuya, gayet tabii, hiçbir içsel kaygı duymadan, sanki son derece basit ve keyifli bir şeymiş gibi teslim etmişti.

Öte yandan Refik'in zihninde daima çürümüş ve sefil bir dünya tasavvuru vardı, o uykuyu bir sığınak olarak seçmişti. Kendi-

sini yalnızca, varlığın ve maddenin her türlü şerrine karşı barikat olarak gördüğü bu duvarların arkasında güvende hissediyordu. Evin civarlarında insan suretine bürünmüş, ahlaksızlıklarından tiksindiği bir yığın mahluk dolaşıyordu. Dışarıya çıktığı ve insanların dünyasıyla tehlikeli temaslar kurduğu zamanları dehşetle hatırlıyordu, onların hepsi birer katildi. Onlara karşı akıl almaz bir nefret besliyordu. Gencecik bir yaşta, baba evinin ona sağladığı tekdüze ama yüce varoluşa minnet duymaya başlamıştı. Her türlü olasılıktan azade bu güveni, etrafında ebedi bir rehavet ortamı yaratan İhtiyar Hafız'a borçluydu. Refik babasına, yumuşaklık ve fedakârlık konusunda yarattığı üstün düzen nedeniyle her zaman saygı duymuştu. Hayata dair sahip olduğu tek asil düşünceyi ona borçluydu. Bir zamanlar, bir kadına duyduğu aşkı feda etmek ve babasının iradesine boyun eğmek zorunda kaldığında, böyle bir fedakârlığın ona çektirdiği acıya rağmen Refik hiç tereddüt etmemişti. İhtiyar Hafız'ın hakkı vardı. Refik durumun farkına varmış ve tam zamanında böyle bir hatadan kendisini kurtardığı için babasına duacı olmuştu. Ama şimdi nesiller boyunca özenle inşa ettiği güven ortamını mahvetmeye çalışan İhtiyar Hafız'ın ta kendisiydi. Refik'in isyanı bunaydı, kendisini küçük düşürülmüş ve ihanete uğramış hissediyordu.

Refik'in hâlâ dışarı çıkıp gezindiği zamanlarda sevmiş olduğu bu kadın, ana yolun kenarındaki harap bir evde yaşayan genç bir fahişeydi. Mahallede "Talebelerin dostu İmtisal" olarak tanınırdı, çünkü müşterilerini yalnızca üniversite talebeleri arasından seçerdi. Ergenliğe yeni girmiş bir müşteri kitlesi kapısını aşındırırdı. Refik kimi zamanlar diğer öğrencilerle birlikte onu ziyaret ederdi. Başlangıçta İmtisal ona pek ilgi göstermedi, o da diğerleri gibi bir müşteriydi. Ama sonra bir zaman geldi ki ona özel bir şekilde davranmaya, verdiği parayı geri çevirmeye başladı. Refik bu durumdan bir parça övünç duyuyor, bu da kendisinin olağanüstü bir varlık olduğuna inanmasına neden oluyordu. İmtisal onunla sevişmekten garip bir zevk duyuyor gibiydi. Refik, tenin vahşi keşfine çıktığı o zamanları asla unutamamıştı. İmtisal ise onu histeriye varan bir coşkuyla sevmeye başlamıştı. Artık pek çok eski müşterisini

kabul etmiyor, günlerini onu bekleyerek geçiriyordu; ona amansız bir sadakatle bağlanmıştı. Bu şiddetli tutkuyla geçen birkaç aydan sonra Refik, İmtisal'le evlenmeyi ve onu evine götürüp birlikte yaşamayı düşündü.

Babasına kararından söz açtığında, İhtiyar Hafız'ın inadı tuttu, bu karara kati surette karşı çıktı. Oğlunu ya evi terk etmeye ya da bu aptalca karardan vazgeçmeye zorladı. Refik'in ilk tepkisi evi terk etmek ve İmtisal'le evlenmek oldu. Gelgelelim yaşamak için paraya ihtiyaçları vardı. Peki ne yapmalı? Çalışmak! Bu kelime o kadar acı vericiydi ki Refik telaffuz etmeye bile tahammül edemiyordu. Uzun süre düşündü, gerçek tutkusu ile uyku ve sükûnetin ebediyen sürgün edileceği bir hayatın sancıları arasında kıvranıp durdu. Sonunda aşkından vazgeçti, hiçbir tensel haz, huzurunu feda etmeye değmezdi. İmtisal'e babasının bu evliliğe razı gelmediğini anlattı ve ondan ayrılmaya karar verdiğini söyledi. O an, unutulmayacak türden bir dramın yaşanmasına sebep oldu.

Bu hadise iki yıl önce yaşanmıştı ama Refik, hatıralarıyla içini yakıp kavuran o tensel anların yoğunluğunu asla unutmamıştı. İmtisal'in görüntüsü uykusunda bile onu bırakmıyordu. İmtisal ayrıldıklarından bu yana Refik'i bir daha asla görmek istememişti. Bir fahişe olarak eski alışkanlıklarına geri dönmüş ve genç talebeler yeniden kapısını çalmaya başlamıştı. Refik onun yaptığı her şeyden haberdardı, hatta babası belli olmayan gayrimeşru bir çocuğu olduğunu bile öğrenmişti. Çocuğu, seviştiği tek odanın içinde, yanında büyütüyordu.

Refik'e en çok acı veren şey, İmtisal'den ayrılması değil, aralarında var olan yanlış anlaşılmaydı. Zira İmtisal'in anladığı tek bir şey vardı, o da Refik'in onu sevmekten vazgeçtiğiydi. Refik, onu terk etmesinin altında yatan esas nedenleri anlatacak bir vakit bulamamıştı. İmtisal ona derhal pezevenk damgası yapıştırmıştı, çünkü Refik ona çalışmak istemediğini söylemişti. İmtisal onu dinlemeye bile çalışmadan, cinleri tepesine çıkmışçasına çığlıklar atmış, sonra da küfürler savurarak onu evden kovmuştu.

Refik onu bir kez daha görmek arzusundaydı, aşkına tercih ettiği bu miskince yaşamın güzelliğini ona ayrıntılarıyla anlatmaya

çalışacaktı. Birkaç gün önce de, küçük Hüda'yı onun evine gidip görüşme isteğini iletmekle görevlendirmişti. Ancak Hüda, öğle yemeğinden hemen önce ona bu çabasının başarısız olduğunu söylemişti. İmtisal onu görmeyi reddediyordu. O andan itibaren Refik, İmtisal'e yaklaşabilmek için elinde kalan tek yolu düşündü: habersizce evine gitmek ve onu kendisini dinlemeye zorlamak. Bir akşam bu niyetle dışarı çıkmaya karar verdi. Ama acaba onu kabul edecek miydi? Bu buluşmayı düşündükçe tedirgin oluyordu. Ama elinde değildi işte, İmtisal'e son bir kez açıklama yapmaya ihtiyacı vardı. Belki de onu sevmekten asla vazgeçmediğini, bunun aşkla bir ilgisi olmadığını, sadece kendisini dünyanın çirkinliklerinden koruyan baba evini terk edemediğini anlamasını sağlayabilirdi. Ona tüm insanların katil olduğunu ve onlardan korktuğunu söyleyebilirdi. İmtisal de büyük ihtimalle onun deli olduğunu düşünürdü. Ziyanı yok! Her halükârda, bu kati açıklamadan sonra içi biraz olsun rahatlayacaktı. Çünkü aşk acısı uykusuyla arasına girdiğinden beri huzurunun tadını tam olarak çıkaramıyordu. Yaralı ve küskün İmtisal'in hayaleti daima önünde bir engel gibi duruyordu.

Refik yataktan kalktı, odasından çıkarak koridoru geçti. Mutfakta küçük Hüda bir fare gibi koşuşturuyordu, Refik sessizce yemek odasına süzüldü. Hacı Zöhre'nin yolunu kesip babasını görmesini engelleme niyetinden bir an olsun vazgeçmemişti. Bunun için de yemek odası iyi bir görüş açısı sağlıyordu. Koridora açılan geniş kapıdan, üst kata çıkan ahşap merdiveni gözleyebiliyordu. Böylece Hacı Zöhre'nin gelmesi durumunda onu kaçırmayacağından emin olabilirdi. Ayrıca Refik'in uzanıp aşağılık çöpçatanın gelmesini bekleyebileceği bir kanepesi de vardı. Şimdilik kanepeden vazgeçti, saat daha çok erkendi, içi geçip de uykuya dalma tehlikesiyle karşı karşıya kalabilirdi. Dayanıklılığını göstermesi gerekiyordu, aksi takdirde tüm çabaları boşa gidecekti. Refik içini çekti ve bulabildiği tüm enerjiyi topladı. Sonra pencereye yaklaştı ve camdan durgun sokak manzarasına baktı. O saatte karşıdaki evde herkes uyuyordu. Üç katlı, yeni inşa edilmiş, duvarları sıvasız ve bir hapishanenin sevimsiz görüntüsüne sahip bir binaydı. Refik orada sadece erkekleri görmüştü, kadınlar ya saklanmak ya

da kapalı panjurların ardında gizlenmek zorundaydılar. Önyargıları ve barbarca âdetleriyle bu burjuva aileler, kadınlarının dışarıda görünmesini şüphesiz yasaklıyordu. Refik içlerinden biriyle yatmak isteyebileceğini düşündü. Ama bu tam anlamıyla delilik olurdu, hem sonra muhtemelen çirkindiler de... Gönül rahatlığıyla bu düşünceden vazgeçti. Bir süre sonra bir çocuk ortaya çıktı, yolun kenarından geliyordu ve bir çemberle oynuyordu. Demir bir çemberdi bu, çok ağırdı ve çocuk onu engebeli zeminde yuvarlamakta zorlanıyordu. Kısa süre sonra zafer çığlıkları atarak bir ara sokaktaki dönemeçte gözden kayboldu.

Refik alışılmadık bu nöbetin etkilerini hissetmeye başlamıştı; göz kapakları ağırlaşıyor, bacakları güçsüzleşiyordu. O körolası Hacı Zöhre yüzünden uykusundan vazgeçmek zorunda olma fikri dayanılmaz bir işkenceydi. Bu daha fazla böyle devam edemezdi, birazdan gidip kanepeye uzanacaktı. Ellerini cama dayamış, başı dönerken tüm gücüyle uykuyla savaşıyordu. Kendini tehditkâr girdaplarla dolu bir nehrin ortasında akıntıya karşı yüzüyormuş gibi hissediyordu. Zaman zaman olağanüstü bir çabayla kendini kurtarmayı başarıyor, başını kaldırıp derin bir nefes alıyordu. Sonra bir kez daha kendini insanı yiyip bitiren bir tatlılığın uçurumuna yuvarlanmış halde buluyordu. Muazzam ve baştan çıkarıcı bir uykunun derin dalgaları onu tümüyle yutmuştu. Bir kez daha nefes almak için yüzeye çıktı. Birden kulağına uzaklardan bir ses geldi, rüya görmekte olduğunu sandı, silkindi, sonra kulak kesildi. Ses netleşti, yükseldi ve yürümekte olan bir kalabalığın boğuk gürültüsüne dönüştü. Refik sesin yavaşça yaklaştığını hissediyordu ve çok geçmeden pencerenin önünden tuhaf bir alayın geçtiğini gördü.

Zincirli adamı tanıdı, peşinde bas bas bağıran çocuklardan oluşan bir kalabalık vardı. Kimisi, onu daha iyi görebilmek için önünde geri geri yürüyordu. Zincirli adam bir dev gibi heybetliydi ve uzun, kıvırcık saçları omuzlarına dökülüyordu. Terden sırılsıklam olmuş siyah yüzünü gür bir sakal çevreliyordu. Göğsü çıplaktı ve belinde yırtık pırtık bir peştamal vardı. Adeta yürüyüşünü ağırlaştırmak ve ona acınası bir azamet kazandırmak için ayak bileklerine zincir parçaları geçirilmişti. Uzak ve korkunç bir hapishaneden

kaçmış bir kürek mahkûmuna benziyordu. Sağ elinde tuttuğu kocaman bir taşla göğsüne, kalbine vurup duruyordu. Darbeler aralıklarla geliyor ve kolunu her kaldırışında çocuk kalabalığı endişeli bir bekleyiş içinde sessizliğe gömülüyordu. Taşın çarptığı yer, çatlamış ve yeşilimsi bir yara kabuğundan başka bir şey değildi. Adam her darbeyi boğuk bir inilti ve yakarışa benzer belli belirsiz sözlerle noktalıyordu. Tövbekâr bir günahkâr rolünü acınası bir ihtişamla oynuyordu. Arada sırada birinin pencereden birkaç gümüş para fırlattığı oluyor, adam da onları alıp belinden sarkan deri bir kesenin içine koyuyordu.

Refik bu adamı daha önce birkaç kez görmüş, hatta daha çocuk yaşlarda ara sokaklarda dolaşırken onu takip etmişti. Ama acaba aynı kişi miydi? Bu göz alıcı dilencilik yöntemini benimseyen pek çok kişi vardı. Kendilerine azılı bir tarikat kurmuş, insanların onlara acımalarını sağlamak için kendi bedenlerine yaptıkları işkenceleri kullanıyorlardı. Refik dehşete kapılmıştı. İnsanların yaşamak için başvurdukları bu şeytani yöntemler ona evrensel kâbusun en uç noktası gibi görünüyordu. Zincirli adam pencereye doğru baktı, kolunu yavaşça kaldırdı ve ağır taşı göğsüne indirdi. O kısacık anda bakışları camın arkasında duran Refik'in bakışlarıyla buluştu. Refik gözlerini kapadı ve hiç hareket etmeden durdu, adamın keskin bakışları bir bıçak gibi içine saplanmıştı. Uzun bir süre kalabalığın gürültüsünün dinmesini bekledikten sonra arkasını döndü.

Bir kez daha ortalıkta sessizlik ve huzur vardı. Refik hasta hissediyordu. Çok yorgundu, aşağılanma ve iğrenme duygusuyla titriyordu. İçgüdüsel olarak kanepeye doğru ilerledi ve uzandı. Sefaletin en alçağına mahkûm edilmiş insanların bu görüntüsü, sanki onların alçalmasında kendisinin de payı varmış gibi içini sıkıyordu. Kendisini böyle bir temastan korumak için her şeyi denemiş, bu aşağılanmış ve itaatkâr insanlıkla arasına duvarlar örmüştü. Böylesi bir iğrençliğin suç ortağı olmak istemiyordu. Böylesine akıl almaz bir barbarlığa tanıklık etmek dahi onu öfkelendiriyor, etiyle kemiğiyle bundan tiksinti duyuyordu. Dışarıda adeta bir vahşet havası hâkimdi; her yerde aynı şaşkın, telaşlı insanlar, sonu gelmeyen yalanlarla bir manda sürüsü gibi güdülüyordu.

Refik derin derin nefes aldı, kollarını bacaklarını gevşeterek zincirli adamın gözlerindeki korkunç bakışı unutmaya çalıştı. Unutması gereken bir şey daha vardı. Gözlerinin önünde cereyan eden tüm o vahşet görüntülerini unutması ne kadar zaman alacaktı? Ne kadar saklanırsa saklansın, çürümüş *miyasma** saklandığı yerdeki çatlaklardan içeri süzülüyordu. Aklına dışarı çıkıp İmtisal'i görmeyi kararlaştırdığı gelmiş olsa da içini nedensiz bir korku kaplamıştı.

"Bu benim son dışarı çıkışım olacak," dedi kendi kendine. Bir müddet hareketsiz kaldı, kulağı dışarıda sinsice bekledi. Ortalıkta sessizlikten, her türlü sesten arındırılmış tarifsiz bir sessizlikten başka bir şey yoktu. Aniden üst kattan bir ses yükseldi. İhtiyar Hafız, Hüda'yı çağırıyordu ve sesi ürkütücü bir sessizliğin içinde boğuluyor gibiydi. Refik ayağa fırladı, kapıya koştu ve koridora baktı. Hüda'nın yalınayak merdivenleri hızla çıktığını gördü. Genç kız Refik'i görünce afalladı ve olduğu yerde kalakaldı.

"Buraya gel kız!"

Hüda merdivenlerden geri döndü ve korkuyla ona yaklaştı.

"Seni neden çağırdığını biliyorum," dedi Refik. "Hacı Zöhre'nin gelip gelmediğini öğrenmek istiyor. Sen de ona gelmediğini ve asla gelmeyeceğini söyleyeceksin. O kadının eve girmesine izin verirsen seni gebertirim, duydun mu beni? Hem ben buradayım, onu bekliyorum."

"Bu benim meselem değil," dedi Hüda. "Bana ne bundan? Neden acısını benden çıkarıyorsun?"

"Sana bunun için para vadettiğini bilmiyor muyum sanki? Demek hepimizi sefalete sürüklemek niyetindesin, seni ahmak."

Hüda az daha ağlayacaktı. Refik'in acımasızlığını, kaba ve hoyrat tavırlarını çok iyi biliyordu. Gözlerini indirdi, aciz bir tavır takındı ve en kötüsüne kendini hazırladı.

"Para falan istemiyorum," dedi. "Hiçbir şey istemiyorum. Bir şey talep ettiğim oldu mu? Ben bana denileni yapıyorum."

---

* (Yun.) "Kirletmek, lekeletmek" fiilinden gelir ve tarihsel olarak kolera, veba gibi salgın hastalıklara sebep olduğu zannedilen "pis koku", "zehirli buhar" anlamında kullanılmıştır. Mecazi bağlamda "yozlaşmış ortam" veya "manevi kirlilik" anlamlarında da kullanılabilir. (ç.n.)

"O zaman benim dediğimi yapacaksın!" diye bağırdı Refik.

"Sus bağırma," diye fısıldadı Hüda. "Herkesi uyandıracaksın."

Refik sustu, uykunun üstünlüğünün bu şekilde hatırlatılması onu rahatsız etmişti. Başkalarının uykusuna saygı gösterme konusunda en çok dikkat eden oydu! Peki ona ne oluyordu böyle? Büyük ihtimalle yorgunluk reflekslerinin kontrolünü kaybetmesine neden oluyordu. Ama başka bir şey daha vardı. Refik, Hüda'yı arzuladığını, hatta bu arzunun Hüda'nın ona sessiz olmasını söylediği anda doğduğunu hissediyordu. Bu sessizliğin cinsel bir tabiatı vardı ve boğucu bir şehvetin esintisini taşıyordu. Hüda'yı boynundan yakaladı ve kanepeye doğru çekmeye çalıştı.

"Gel buraya," dedi.

Hüda başını sallayarak kendini kurtarmaya çalıştı.

"Şimdi olmaz," dedi. "Zamanım yok, Efendim beni çağırıyor. Sonra gelirim..."

Ama Refik onu duymuyordu bile. Kızı belinden kavradı ve şehvetten çok uykuya duyduğu delice bir arzuyla kendine çekti. Hüda çok ses çıkarmadan çırpınıyordu. Onu neyin beklediğini biliyordu: zaten hepsi ona karşı böyle davranıyordu. Refik çoktan elini kızın elbisesinin altına sokmuş, cinsel organına dokunmaya çalışıyordu. Hüda, Refik'in parmaklarını teninde hissedince vücudunu bir ürperti aldı ve daha fazla çırpınmaya başladı. Refik'in nefessiz kaldığını, hareketlerinin zayıf ve isteksiz olduğunu hissediyordu. Aslında Refik mücadele etmekten yorulmuştu bile. Başını arkaya atarak esnedi, üzerindeki gerginlik azaldı ve kendini bir bilinçsizlik uçurumuna doğru kayarken hissetti. Hüda ani bir hareketle onun kucağından kaçmayı başardı. Merdivenlerden yukarı fırladı.

"Seni boğacağım, adi kaltak!"

Merdivenlerin dibinde bir süre bekledi, şimdi babasının kendisine cevap vermekte geciktiği için Hüda'ya bağırıp çağırdığını duyabiliyordu. Derken her şey yeniden ağır, iflah olmaz bir sessizliğe gömüldü. Refik hâlâ hüsrana uğramış arzusunun pençesinde nefes nefeseydi, artık bacaklarını hissetmiyordu ve başı fena halde dönüyordu. Uyumak! Ama kanepeye geri dönemeyecek kadar öfkeliydi. Biriyle konuşmaya ihtiyacı vardı.

5.

Serag uyumuyordu, yalnızca gözlerini dinlendiriyordu. Refik odaya girdiğinde gözlerini açtı ve ağabeyini kutsal siesta vakti uyanık görünce afalladı.

"Neden ayaktasın? Aklını mı kaçırdın?"

"Aklımı kaçırdığım falan yok," diye yanıtladı Refik, "ama çok daha kötü. Hiçbiriniz durumun vahametini anlamıyorsunuz. Siz uyurken, bizi tehdit eden felaketi göğüslemek bana kalıyor."

"Ne felaketinden bahsediyorsun?"

"Hâlâ hiçbir şey anlamamışsın! Tek düşündüğün sokaklarda koşturup durmak. Ama babanın evliliği seni de düşündürmeli. Bu hepimizi ilgilendiren bir felaket. Serag, kardeşim, huzurumuz tehdit altında, bunu anlamıyor musun?"

"Evleneceğine gerçekten inanıyor musun?"

"Elbette inanıyorum. Baban bunu sadece bizi kızdırmak için yapıyor. Zira birini kızdırmayalı uzun zaman oldu, birden aklına geldi. Bunu bilerek yaptığına eminim."

Yatağın ayakucuna oturdu, bağdaş kurup bacaklarını altına aldı ve elleriyle yüzünü kapattı. Pencere panjurları kapalı değildi ve odaya parlak bir ışık sızıyordu. Refik kendisini bir kefen gibi saran bu soğuk ışıktan nefret ediyordu.

"Bu ışıkta nasıl uyuyabiliyorsun?"

"Uyumuyordum," dedi Serag. "Günışığına alışmaya çalışıyorum. Artık karanlıkta yaşamak istemiyorum."

Refik derin bir iç çekti ama cevap vermedi. Yüzünü ellerinin arasına almış, sanki meditasyon yapar gibiydi. Hüda'yla olan teşebbüsünün etkisinden hâlâ kurtulamamıştı ve içinde belli belirsiz bir heyecan vardı. Serag ona muzip bir sempatiyle baktı. Onun uykuyla savaştığını hissediyor ve tepkilerini merak ediyordu. Daha fazla da-

yanabilecek miydi? Ağabeyinin uykunun zehir saçan mikrobundan kaçmak için böylesine inatçı bir çaba gösterdiğini hiç görmemişti. Bu bir mucize gibiydi, bir uçurumun kenarında asılı kalmış ve sadece kendi iradesiyle havada durabilen bir adamın mucizesi.

"Ne yapmayı planlıyorsun?"

Refik başını kaldırdı, gözlerini kısarak alaycı bir tavırla:

"Bu saatte ayaktaysam sevgili Serag, inan bana keyfimden değil. Bir planım var. Hacı Zöhre'nin eve girmesine izin vermemek. Onun suç ortaklığı olmadan, baban asla evlenemeyecek. Gayet basit. Gördüğün gibi, kapı dışarı etmek için Hacı Zöhre'yi bekliyorum," dedi.

"Yani bütün zamanını onu bekleyerek mi geçireceksin?"

"Evet, ne kadar sürerse sürsün onu bekleyeceğim."

"Ama bu aylarca sürebilir."

"Gerekirse onu aylarca hatta yıllarca beklerim."

"Sen tam bir kahramansın!" dedi Serag. "Böyle bir fedakârlık yapabileceğini düşünmemiştim."

"Bu fedakârlık hayatımızı kurtaracak," dedi Refik. "Aramızda bir kadın olmasının nasıl bir şey olduğunu hayal bile edemezsin. Birkaç güne kalmaz hepimiz birer köle olurduk."

Sustular, Serag ağabeyinin bu tavrına ne anlam vereceğini bilemiyordu. Bu evlilik meselesi yüzünden Refik'in uykusundan vazgeçmesi ona hiç mantıklı gelmiyordu. Bu kadar aşırıya kaçmasına neden olan başka bir şey olmalıydı. Belki de babasına duyduğu nefret yüzündendi.

"Sen de," dedi, "bir keresinde eve bir kadın getirecektin. Unuttun mu? İmtisal'le olan ilişkin hasebiyle babana kin besliyorsun."

Refik afalladı, birdenbire üzerindeki uyuşukluğu atar gibi oldu. Serag'a döndü ve ona kötü kötü baktı.

"Bu doğru değil," dedi. "Onu suçlamıyorum. Haklı olduğunu uzun zaman önce anladım ben. Ona ne kadar saygı duyduğumu bilemezsin. Yaşadığı ve bize sağladığı hayat tarzı için ona hayranlık duyuyorum. Asla iş hayatına atılmak istemedi, asla servetini artırmaya çalışmadı. Hepsinden önemlisi, başkalarını hep küçük gördü. Her ne kadar içlerinde ondan daha zengin olanları olsa da, ailemizin tüm fertleri onun önünde birer tebaa gibi dururdu.

Onunla ilgili beni her daim etkileyen şey, dünyevi işlere karışmayı küçümsemesiydi. Bu muazzam sükuneti ve aylaklığı buna borçluyuz. Onu nasıl suçlayabilirim ki? Ama şimdi her şeyi tersine çevirmek istiyor. Ve ben buna izin vermeyeceğim."

"Bu evliliğin hayatımızı nasıl değiştireceğini bir türlü anlamıyorum," dedi Serag.

"Nasıl anlamazsın! Bu kadın bizi mahvedebilir. Bir kadın elbise ister, mücevher ve daha başka başka şeyler ister! Bir gün içine şeytan girdiğini düşünüp şeytan çıkarma ayinleri bile düzenlemek isteyebilir. Bizi bu kaçık dansözlerin ortasında uyurken düşünebiliyor musun?"

Serag kahkaha attı. Refik'in kafasındakiler büyük bir şaka gibi gelmişti ona.

"Gülme," dedi Refik sertçe, "durum çok ciddi. Baban bu macerada son kuruşuna kadar kaybedebilir. Çalışmak zorunda kalabiliriz!"

"Eh, iyi ya," dedi Serag, "canıma minnet!"

"Seni aptal! Bunu söylediğine pişman olacaksın."

"Refik ister inan ister inanma ama ben çalışmak istiyorum."

"Çalışmak mı istiyorsun! Böyle bir şey nasıl gelebilir aklına merak ediyorum. Cin mi kaçtı içine yoksa düpedüz ahmak mısın? Her halükârda, aileden olmadığın kesin."

"Çalışmak istiyorum," dedi Serag sesinde bir çaresizlik vardı. "Ve bu evi terk etmek..."

"Vallahi de billahi de nankörün tekisin. Eğer kardeşim olmasaydın, böyle bir çılgınlık yapmana göz yumardım. Ama sana acıyorum. Lafı açılmışken, senin şu fabrikadan ne haber?"

"Fabrika hâlâ aynı durumda," diye yanıtladı Serag. "Bu sabah tekrar görmeye gittim. Kimsenin inşaatı bitirmeye niyeti yok gibi görünüyor."

"O zaman kendin bitir," dedi Refik. "Al sana iş. Neyden şikâyet ediyorsun?"

"Benimle kafa buluyorsun, Allah'ın cezası!"

"Dinle Serag, seninle kafa bulduğum yok. Sadece seni kötü bir yoldan uzaklaştırmaya çalışıyorum. İnan bana, çalışmak ne senlik ne de bizlik bir şey."

"Belki dediğin gibidir," dedi Serag. "Ama ben bu şekilde yaşamaya devam edemem."

"Daha gençsin. Senin için gerçekten üzülüyorum. Daha fabrikanın ne olduğunu bile bilmiyorsun."

"Sen biliyor musun ki?"

"Evet," dedi Refik. "Mühendislik okurken bize fabrikaları gezdirirlerdi. Fabrikalar sağlıksız ve iç karartıcı büyük yapılardı. Hayatımın en zor zamanlarından bazılarını oralarda geçirdim. O fabrikalarda çalışmakta olan insanları gördüm, artık insan değillerdi. Hepsi de suratlarında talihsizliğin izlerini taşıyordu. Eğitimimi bırakmamın tek nedeni, bu can çekişen insan sürüsünün lideri olmak istememedi."

Serag bu karanlık düşünce karşısında ürperdi. Gözlerini kapattı; çalışmak üzerine kurduğu romantik hayallerin parçalandığını, tarifi imkânsız acıların batağına gömüldüğünü görebiliyordu. Yani çalışmak sadece lanetlenmek ve acı çekmek olabilirdi. Serag susuyordu, can sıkıcı bir endişenin kurbanı olmuştu.

Uzun bir süre sessizlik oldu, sonra hafif bir gıcırtı duyuldu. Refik yataktan fırladı, kapıyı açtı ve salona bir göz attı.

"Yok," dedi, "kimse yok."

"Hacı Zöhre'nin geldiğini mi sandın?" diye sordu Serag.

"Evet, o sandım. Neyse, önemli değil! Hareket etmeliyim yoksa uyuyakalacağım. Başıma gelene bak! Hiçbirinize de güvenemem ki. Ağabeyin Celal mışıl mışıl uyuyor. Onu tehdit eden felaketin henüz tam olarak farkında değil. Ama yakında uyku yüzü göremeyecek."

"Onu nasıl uyanık tutacaksın?" diye sordu Serag. "Celal'i hiçbir şey uyandıramaz. Hem ben onun bu konuyla ilgilendiğini bile sanmıyorum. Muhtemelen çoktan unutmuştur."

"Uzun sürmez," dedi Refik. "Ben burada gözcülük yapacağım diye helak olurken, onun öyle huzurla dinlendiğini görmeye katlanamıyorum. Bana yardım etmesi gerekecek."

"Vallahi ben Celal'in Hacı Zöhre'yi beklemek için yatağından çıkacağını hiç sanmıyorum. Sen buna inanıyorsan kafayı yemişsin derim."

"İnan bana, onu o yataktan kaldıracağım. Bu uğursuz evliliğin ne anlam ifade ettiğini henüz kavrayamadı. Kavradığında, onun da gözüne uyku girmeyecek."

Refik odanın içinde dolaşmaya başladı, arada bir pencerenin önünde duruyordu. Serag'ın odası, evin arka tarafındaydı ve her türlü çerçöpün arasına karıştığı cılız çalılardan oluşan çorak bir araziye bakıyordu.

Arazinin ortasında, gövdesine insanların tuvaletlerini yapmaya geldikleri, kurumuş ve meyvesiz, bodur bir palmiye ağacı vardı. Hatta tam o sırada bir çocuk çömelmiş, cellâbiyesini* avret yerlerinin üzerine çekmiş, keyifsiz bir ifadeyle ihtiyacını gidermekteydi. Uzakta, tarlaların arasından siluet halindeki evlerin kıvrımlı sırası görülebiliyordu. Refik memnundu, az önce Serag'ın hayallerini elinden almıştı. Onu tümüyle çalışmaktan uzaklaştırmak istiyordu. Bu onun için yapabileceği paha biçilmez bir iyilik olacaktı. İnsanların yoğun yaşamına karşı duyduğu tiksinti boğazını düğümlemişti. Arkasını döndü ve büyük bir acımasızlıkla:

"Seragcığım," dedi. "İnsanların sabahın dördünde kalkıp madenlerde çalıştığı memleketler olduğunu biliyor musun?"

"Madenler mi?" diye sordu Serag. "Bu doğru değil, beni korkutmaya çalışıyorsun."

Bir hayli etkilenmişti. Refik'in ona bir zehir gibi damla damla aşıladığı bu endişe verici çalışma kavramı ona gerçek görünmeye başlamıştı. Daha fazlasını öğrenmek isterdi istemesine ama Refik susmuş ve odanın içinde yürümeye devam etmişti.

"Söylesene Refik ağabeyim, bana söylediklerin doğru değil, öyle değil mi?"

"Hangi söylediklerim?"

"Bazı memleketlerde insanların sabahın dördünde kalkıp madenlerde çalışmaya gittiği..."

"Doğru," dedi Refik. "Bizim buralarda henüz hiç maden yok, ama gün gelecek o da olacak. Onları keşfedeceğiz. İnsanları çalıştırmak ve canlarına okumak için her şeyi keşfederiz biz."

---

* Arap coğrafyasında yaygın olarak giyilen, bol ve uzun geleneksel bir giysidir. Genellikle rahatlığı ve yerel iklime uygunluğu nedeniyle tercih edilir. (ç.n.)

"Ama başka türlü çalışmak mümkün değil mi?"

Refik kısa bir süre güldü. Serag'ın bir çocuk gibi korktuğunu görmek onu eğlendiriyordu.

"Korkma. Burada henüz maden yok. Ama insan her şeyi yapmaya muktedirdir. Maden olmayan yerlerde bile maden bulmanın bir yolunu bulurlar."

"Bunu sana kim söyledi?"

"Hiç kimse. Ama ben insanları senden daha iyi tanıyorum. Sana şu kadarını söyleyeyim, bu bereketli vadinin içine edip cehenneme çevirmeleri uzun sürmeyecek. Bir de buna ilerleme diyorlar. Bu kelimeyi hiç duydun mu? Bir insan sana ilerlemeden bahsediyorsa, bil ki seni köleleştirmek istiyordur. Her neyse, şu an için etrafın muhteşem bir güvenlikle çevrili. Ve sen buradan kurtulmak istiyorsun! Kafayı yemişsin, seni neyin beklediğini bilmiyorsun."

Refik yine pencerenin önünde durmuştu. Başka bir şey söylemiyor, sadece yaprakları sallanan cılız palmiye ağacına yorgun gözlerle bakıyordu. Çocuk gitmiş, yerine sarıklı, yaşlı bir adam gelmişti. Sanki sonsuza kadar orada kalacakmış gibi görünüyor, umutsuzca ve hareketsizce uzaklara bakıyordu. İnsanlığın, dışkısının üzerine çömelmiş mutlu mesut suretinin ta kendisini temsil ediyordu. Refik arkasını döndü ve yatağa yaklaştı.

"Öğle yemeğinde sana dışarıdan bize ne gibi haberler getirdiğini sormuştum. Hatırlıyor musun? İşin aslı, havanın nasıl olduğunu öğrenmek istedim. Dışarısı çok soğuk mu? Toz toprak çok mu?"

"Bu soruları ne diye soruyorsun?"

"Dışarı çıkmam lazım," dedi Refik. "Ama henüz tam bir karar vermiş değilim. Kafamda bir şey var."

Serag şaşkınlıkla ağabeyine baktı.

"Sen, Refik, dışarı mı çıkacaksın?"

"Evet, çıkacağım. Ama inan bana, iş aramak için değil. Sen şimdi biraz uyu, ben başımıza gelecek felaketleri def etmeye çalışacağım."

Odadan çıktı ve yemek odasına döndü. Kafasında hâlâ aynı şey vardı: Hacı Zöhre'nin babasını görmesini engelleyecekti. Kanepeye uzandı ve bekledi. Çok fazla beklemesi gerekmedi zira uyku bir balyoz gibi üzerine indi ve onu ezdi.

6.

Refik'ten kimi memleketlerde insanların sabahın dördünde kalkıp madenlere çalışmaya gittiğini öğrendiğinden beri Serag da benzer bir şey yapmaya çalışıyordu. Dolaplardan birinde bozuk bir çalar saat bulmuş ve onu kullanabilmek için tamir etmişti. Odasında tek başına kaldığı için bu sinir bozucu fanteziyi gerçekleştirebilirdi. Ancak ilk gün, saatin çalması az daha tüm evde bir kargaşaya yol açacaktı. Serag uyku düzenindeki bu sarsıcı bölünmeye henüz alışık değildi, saat durmadan çalıyor, onun ise kılı kıpırdamıyordu. Bir kâbusun ortasında olduğunu sanıyordu. O sabah, kendisini öyle zinde hissetti ki olağanüstü işler yapabilirdi. Ancak birkaç dakika sonra ne yapacağını bilemeden tekrar uykuya daldı. Ertesi gün ve birkaç gün daha denedi, saatin sesini bastırmak için çalar saati bir havluya sarmaya özen gösterdi. Ama sayısız denemesi de ilk seferki gibi başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Refik onu korkutmak için kasten yalan söylemiş olabilir miydi? Serag'ın artık böyle erken uyanma konusunda şüpheleri vardı. Aklı başında insanların daha gün ağarmadan o uğursuz saatte madenlerde çalışmaya gitmesi ona pek olası görünmüyordu. Onları böylesine çılgınca bir işi yapmak zorunda bırakan neydi? Refik mühendislik okumuştu, o yüzden bu konuda bir şeyler biliyor olmalıydı. Ama insan onunla konuşurken, Refik'in ne zaman doğruyu söylediğini ne zaman işi alaya aldığını asla anlayamazdı. Onun alaycılığından anlaşılan tek şey raydan çıkmış bir dünyanın var olduğuydu: felaketlerin pençesinde, kana susamış katillerle dolu, raydan çıkmış bir dünya...

Öte yandan Serag oyalanmak için Ebu Zeyd'in dükkânına bir çare bulmaya çalıştı, bu hem zaman geçirmesini sağlıyor hem de ona boş durmadığı hissini veriyordu. Aklına birkaç fikir geldi ama

hepsini ya sıradan ya da çok basit bularak bir kenara bıraktı. Son derece özgün, Ebu Zeyd'i şaşırtacak ve aynı zamanda ona kendisinin ne denli inatçı ve kıvrak zekâlı bir aileye mensup olduğunu gösterecek bir şey bulmak istiyordu. Ama aradığını henüz bulamamıştı. Serag'ın acelesi yoktu, yavaşça ve ihtiyatla düşünüyordu, harika bir fikir bulacağından emindi.

Serag inşaat halindeki fabrikaya son gidişinden beri evden çıkmamıştı. Dışarıya yeni bir sefer düzenlemeden önce gücünü toplaması gerekiyordu. Artık kendisini yeniden zinde hissediyordu, birkaç günlük uykunun ardından iyice dinlenmişti ve fabrikaya şöyle bir göz atmak için can atıyordu. Kuşkusuz fabrikanın bittiğini görmeyi beklediği yoktu ama çalışıyor olması gereken yeri ziyaret etmek onun için büyük bir teselliydi. Bu ona bir nevi rahatlama ve aile ortamında hayatta kalmasını sağlayan bir amaç duygusu veriyordu.

Serag yatağında uzanırken pencereden dışarıya, uzaklara, güneşin ışıl ışıl parladığı mavi, bulutsuz gökyüzüne baktı. Bir bahar günüydü, daha şimdiden kavurucu sıcakları beraberinde getiren bir bahar. Serag fabrikaya doğru yapacağı uzun yürüyüş için sabırsızlanıyordu. Sapanlı çocuğu düşündü, belki onu tekrar görebilecekti. Onunla karşılaşmak için yanıp tutuşuyordu, çocuk işine yarayabilirdi! Ona bu avare yaşamının çeşitli yönleri hakkında birkaç ayrıntı sormadan gitmesine izin verdiği için kendini affedemiyordu. Serag onun büyük bir gezgin olduğunu düşünüyor, kentlere yaptığı gezintileri dinlemeye can atıyordu. Ne kadar garip bir şevkle kuş avlıyordu ama! Serag daha önce hiçbir insanda bu denli bir güç hissiyatına rastlamamıştı. Sanki çocuk, tüm dünyanın yükünü içinde taşıyor ve buna rağmen kendisini küçümseyici bir kayıtsızlıkla savunuyordu. Çok şey görmüş, sayısız insanla tanışmış olmalıydı! Serag kendi kendine, onunla bir kez daha karşılaşırsa, ateşli ve tutkulu bir yaşam sürmenin yolları hakkında ondan fikir alacağına dair söz verdi. Onun bu alandaki uzmanlığı kendisine çok yardımcı olacaktı.

Utana sıkıla yataktan kalktı, giysi dolabının önüne gitti ve açtı. Kırmızı yün süveterini ve futbol ayakkabılarını çıkarıp giymeye koyuldu.

"Dışarı mı çıkıyorsun?"

Kapı açıldı, Serag arkasını döndü, Hüda'yı gördü ve sanki onu engellemek istiyor gibiydi. Genç kız usulca kapıyı kapattı ve parmak uçlarında sessizce odasına girdi. Fısıltıyla tekrarladı:

"Dışarı mı çıkıyorsun?"

"Evet, dışarı çıkıyorum," dedi Serag.

"Beni de bekle. Bulaşıkları yerleştireyim birlikte çıkarız."

"Mümkün değil," dedi Serag. "Acil işim var, bekleyemem."

Hüda, "Yalan söyleme!" diye çıkıştı. "Seninle çıkmak istemiyorum de de anlayalım. Beni sevmiyorsun."

Hüda naif sitemlerle dolu çocuksu bir ses tonuyla konuşuyor, bu da Serag'ı hiç de hoş olmayan bir şekilde etkiliyordu. Kızın ona gösterdiği sevgi, kaçıp hareketli bir hayat yaşama planlarının önünde bir engeldi. Âşık ve inatçı küçük bir kızın bakışları karşısında yumuşadığı için kendine kızıyordu. Bu uykudan daha da kötü bir zayıflıktı ve kızın acı çektiğini görmeye dayanamıyordu. İçten bir nezaketle:

"Hayır, seni seviyorum, bunu sen de biliyorsun. Sadece zamanım yok, hemen çıkmam gerek."

Hüda üzgün ve somurtkan bir ifadeyle baktı, ona inanmıyordu. Acil bir işi olmadığını ve dışarı çıkmasına neden olan şeyin sadece gezme arzusu olduğunu biliyordu.

"Biraz uyusan iyi olur," dedi.

"Yeterince uyudum. Hem sonra dışarı çıkmak zorundayım. Anlamıyor musun?"

"Dışarıda ne yapacaksın? Dışarı çıktığında senin için çok endişeleniyorum."

"Sen daha küçük bir kızsın! Neyden endişeleniyorsun? Tüm erkekler evde kalıp uyumaz. Hayat hakkında bir şey bildiğin yok."

"Ama sen diğerleri gibi değilsin. Senin için endişeleniyorum."

"Seni sersem! Başıma ne gelebilir ki? Hüda, insanların sabahın dördünde kalkıp madenlerde çalıştığı memleketler olduğunu biliyor muydun?"

"Bu da senin uydurmalarından biri."

"Hayır, Refik söyledi."

"Kesinkes doğru değil o zaman," dedi Hüda. "Sana yalan söylemiş olmalı."

"Öyle mi düşünüyorsun? Her halükârda, çok zor bir şey. Denedim ama yapamadım."

"Sabahın dördünde uyanmayı mı denedin? Peki ne için? Buralarda hiç maden yok ki."

"Evet yok ama Refik yakında olacağını söylüyor. O yüzden pratik yapmam lazım."

"Sus artık," dedi Hüda. "Beni gerçekten korkutuyorsun. Neyse, beni beklemek istemiyorsun yani öyle mi?"

Serag'a karşı küçük kız çocuklarınınkine benzeyen inatçı bir bağlılık ile hırçın ve sorunlu denebilecek bir aşk besliyordu. Tüm eziyetleri sırf onun için sineye çekiyor, tüm hakaretlere ve aşağılamalara onun için katlanıyordu. Onun evden ayrılmak istediğini biliyor ve onu nasıl durdurabileceğini düşünüp duruyordu. Hiç olmazsa onu da yanında götürebilseydi, onunla seve seve giderdi.

Serag'a yaklaştı, onu kendine doğru çekti ve kollarını doladı. Serag uzun boyluydu, kızın ona bakması için başını kaldırması gerekiyordu. Yalvarır gibi, sevecen bir hali vardı. Serag bıkkınlıkla kıza gülümsedi:

"Sarıl bana," dedi Hüda.

"Zamanım yok. Dışarı çıkmam lazım dedim. Üstelik kendimi yormak istemiyorum, önümde uzun bir yol var."

Hüda ona daha sıkı sarıldı.

"Sarıl bana," diye yalvardı.

Serag kollarını kızın boynuna doladı ve dudaklarından öpmeye başladı. Genç kızın titrediğini hissediyordu ve sadece birkaç okşamayla ondan kurtulabileceğini fark etti. Kollarını gevşetti ve yatağın üzerine oturdu. Hüda da yanına geldi, şirin hareketlerle ona sürtünüyor, gözleri haşarı bir parıltıyla parlıyordu. Sırt üstü uzandı ve itaatkâr bir tavırla hazzın yaklaşmasını bekledi. Belli belirsiz gülümsüyor, göz kapakları kapanıyor, yüzü sabırsızlıkla geriliyordu. Uzun bir süre hareketsiz kaldı, kıpırdamaya cesaret edemedi. Serag kızın elbisesini kaldırarak ince, kavruk bacaklarını açığa çıkar-

dı. Hüda önce Serag'a, sonra da sanki başka birine aitlermiş gibi kendi bacaklarına baktı. Aradığı hazzı henüz bulamamıştı, yaralı bir kuş gibi içinde titrediğini hissedebiliyordu. Serag elini yavaşça kalçalarında gezdirdi, hassas noktayı buldu ve orayı okşadı. Kadın hafif bir çığlık atar gibi oldu ve tüm gücüyle Serag'a sarılarak onu üzerine yatmaya zorladı.

Şimdi ise elbisenin altından görünen meme uçlarını emiyordu. Kız bunu yapmasına müsaade etti, halinden gayet memnun ve yaramaz bir ifadesi vardı. Serag'ın başı göğsüne yaslanmıştı ve uykuya dalmaya hazır olduğunu hissedebiliyordu.

"Biliyor musun," dedi, "Celal ona memelerimi gösterirsem bana beş kuruş vereceğini söyledi."

Serag arkasına yaslandı ve afallamış bir halde ona baktı.

"Sana beş kuruş vereceğini söyledi öyle mi! Seninle dalga geçmiş, onda para ne gezer?"

"Parası olsa bile," dedi Hüda, "sence bunu yapar mıydım?"

"Bilmem," dedi Serag. "Belki seni yapmaya zorlayabilirdi."

"Beni zorlasa bile aynı şey olmazdı ki. Ayrıca, bunu yapamazdı."

"Neden yapamasın? Sana hiç isteğin dışında dokunmadı mı?"

"Hayır. Denedi ama öyle tembel ki. Her seferinde uyumayı yeğliyor."

"Yani anlamıyorum. Neden memelerini görmek istesin?"

"Muhtemelen bu ona zevk veriyordur. Zaman zaman çok yorulmadan eğlenmek istediği oluyor. Hiç kıskanmıyor musun?"

Serag gülümsedi ve Hüda'ya baktı:

"Hayır, kıskanmıyorum."

Hüda bir müddet sessiz kaldı, yüzünde ısrarcı bir ifade belirdi. Onu kıskanmasını isterdi.

"Beni sürekli sıkıştıran Refik oluyor hep," dedi Hüda. "Ondan nasıl kaçacağımı bilmiyorum."

"Refik'i sevmiyor musun?" diye sordu Serag. "Harika bir adamdır. Bütün zamanını yemek odasında geçirdiğini, Hacı Zöhre'nin babamı görmesini engellediğini biliyor muydun? Günlerdir onu gözlüyor. Muhtemelen sonunda hastalanacak."

"Bilmez olur muyum," dedi Hüda. "Sadece Hacı Zöhre'yi gözlemekle kalmıyor. Çoğu zaman beni de gözetliyor."

"Bu hoşuna gitmiyor mu?" diye sordu Serag. "Refik iyi bir adamdır. Neden onu sevmiyorsun?"

"Çünkü ben sadece seni seviyorum," dedi Hüda. "Ve sen bana kötü davranıyorsun."

"Sana kötü davranmıyorum. Yalnızca aklımda başka bir şey var."

"Ne olabilir ki? Allah aşkına! Sen diğerlerinden daha da çatlaksın. Hay benim kör talihim!"

"Git artık haydi. Dışarı çıkmam lazım. Zaten geç kaldım."

"Çok uzaklara gitme," dedi Hüda.

Serag bahçe kapısını kapattı ve ana yola doğru yürüdü. Morali bozuktu, kendini güçsüz hissediyor ve Hüda'nın kaprislerine boyun eğdiği için kendi kendine lanet okuyordu. Artık fabrikaya kadar gitmeye gücü yoktu, bu ziyareti başka bir zamana ertelemek zorunda kalacaktı. Bu kızın kendisi için uyku kadar zararlı olduğunu fark etti. Ona olan yakınlığı, özgür ve çalışkan bir yaşam kurma girişimini tehlikeye atacaktı. Bu, bir gün babasının evinden kaçma hayalinin önündeki bir başka engeldi. Bu durumdan nasıl kurtulabilirdi? Yine de o hâlâ bir çocuktu ve Serag ona karşı şefkatle dolu bir acıma hissi duyuyordu. Mutsuzdu evet, Serag bunu biliyordu ve evi terk ettiğinde daha da mutsuz olacaktı.

Serag, Ebu Zeyd'i dükkânında ziyaret etmeye karar vererek ana yol boyunca ilerlemeye başladı. Fıstık tüccarıyla, vasat işine büyük bir ivme kazandırabilecek bazı sıra dışı fikirler hakkında konuşmak istiyordu. Bu şekilde, en azından öğleden sonrası bütünüyle boş geçmemiş olacaktı. Hava sıcaktı, hatta kavurucu derecede sıcaktı; Serag terliyor, kesik kesik nefes alıyor, gözleri yansımalardan kamaşıyordu. Güneş dört bir yanı aydınlatıyor, yolun iki yanındaki evler yoğun bir ışık tabakasıyla kaplanmış gibi görünüyordu. Serag, öngörülemeyen engellerle dolu, kör edici bir aydınlığın içine girmiş gibi hissederek yalpalayan adımlarla yürüyordu. Ceplerinin dibindeki ellerinin terlediğini hissediyordu, bu yüzden onları çıkardı ve pantolonuna sürttü. Sonra yoluna devam etti, kolları iki yana sallanıyordu, zihni bomboştu, gözleri yere sabitlenmişti.

Yoldan geçen sadece birkaç kişi vardı, yürünecek vakit değildi henüz. Serag kimseyle karşılaşmadığı için mutluydu. Kimseyle konuşmak istemiyordu, hem sonra insanlar onu yadırgayarak bakmayı alışkanlık haline getirmişlerdi. Hepsi ailesini tanıyordu ve o yaklaşırken alay edercesine gülümsüyorlardı. Serag her defasında utanır, yerin dibine girerdi. Birden Mimi'nin ara sokaktan çıktığını ve yüzünde bir gülümsemeyle ona doğru koştuğunu gördü. Elinde tasmasıyla köpeği Semsem vardı, yanından hiç ayrılmayan zavallı, cılız ve pasaklı bir hayvandı.

"Selam," dedi Mimi. "Seni epeydir görmüyordum. Nasılsın?"

"Pek dışarı çıkmıyorum," diye yanıtladı Serag. "Ya sen? Yürüyüşe mi çıktın? Köpeğin nasıl?"

"Yaramaz hayvanın teki. Bana sürekli sorun çıkarıp duruyor. Baksana, epeydir seni görmek istiyordum."

"Öyle mi?" diye sordu Serag. "Ne için?"

"Seninle konuşmak istedim. Günlerdir seni görebilmek umuduyla evinin etrafında dolanıp duruyorum ama hiç denk gelmedik."

"Ciddi bir şey mi?" diye sordu Serag.

Mimi sustu, göz ucuyla Serag'a bakıyordu, tedirgin bir arzuyla:

"Ciddi bir şey değil," dedi. "Aslında sadece seni görmek istedim o kadar."

"Denk geldiğimize sevindim o halde," dedi Serag.

"Gerçekten mi?" diye sordu Mimi.

"Evet. Köpeğin de gerçekten çok tatlı."

"Sana eşlik etmemin bir sakıncası var mı?"

"Memnuniyetle," dedi Serag.

Gölgeden yürümeye başladılar. Mimi başını omzuna doğru eğmiş, kendinden geçmiş bir şekilde gülümsüyordu. Göz ucuyla Serag'a bakıp duruyordu. Son derece iyi giyimli, kuşku uyandırıcı ama zarif tavırları olan tuhaf bir delikanlıydı. Alınmış kaşları ve sürmeli gözleri bakışlarına anlaşılmaz bir ısrar katıyordu. Kalçalarını hafifçe sallayarak gayet zarif bir tavırla yürüyor, zaman zaman ceketinin cebinden bir avuç kavrulmuş karpuz çekirdeği çıkarıp onları büyük bir ustalıkla çitlemeye başlıyordu.

"Biraz alır mıydın?" diyerek Serag'a uzattı.

"Teşekkür ederim," dedi Serag. "Pek sevdiğim söylenemez."

"Yapma. Aslında çok lezzetliler. Ama ne yazık ki nasıl yapılacağını bilmiyorsan çitlemesi biraz zor."

"Nasıl yapılacağını hiç bilmiyorum. Bizim evde pek yenmez."

"Evet, bu sizinkiler için biraz zor olurdu," dedi Mimi. "Riske girmeye asla cesaret edemezsiniz. Muhtemelen sadece kolay yenen şeyleri seviyorsunuz, kendinizi çok fazla yormayı sevmiyorsunuz."

"Alakası yok! Hiç kimsenin öyle aman aman sevdiği bir şey değil zaten."

"Anlıyorum. Açıklama yapmana gerek yok. Ayrıca az önce söylediklerim için de bana kızma."

"Kızmadım."

"Peki öyleyse. Seninle karşılaştığıma çok sevindim!"

Kirpiklerini kırpıştırarak gülümsedi; güzel, kırmızı ve dolgun denebilecek dudakları vardı. Serag fena halde mahcup olmuştu. Mimi onu neden görmek istediğini henüz açıklamamıştı ama nedenini tahmin edebilecek kadar iyi tanıyordu onu. Sessizliği bozabildiğine memnundu.

"Hâlâ resim yapıyor musun?"

"Evet," dedi Mimi. "Hatta bazı olağanüstü resimler yaptığımı düşünüyorum. İnsanlar satın almak istiyor ama satmaya niyetim yok."

Mimi, Güzel Sanatlar Okulu'nda öğrenciydi, ressam olmaya hazırlanıyor ve büyük bir sanatçı olduğunu düşünüyordu. Resimlerini şimdiye kadar hiç gören olmamıştı, ama onların muhteşem güzellikte olduğunu iddia ediyordu. Ailesi onun sözlerine inanıyordu; arkadaşlarına gelince, onlar açıkça Mimi'yi hor görüyorlardı. Mahallede biraz tuhaf olmakla ve şahsına münhasır ahlak anlayışıyla ün salmıştı.

"Çok para teklif ediyorlar mı?" diye sordu Serag.

"Kesinlikle," diye yanıt verdi Mimi. "Ama para benim umurumda değil. Sadece sanatı sevdiğim için resim yapıyorum."

"Bu çok güzel bir şey. Mutlu olmalısın."

"Benim tek ilgilendiğim şey sanat. Bu yüzden ailenle bu kadar ilgileniyorum. Zira siz de kendi çapınızda birer sanatçısınız."

"Anlamadım. Biz sanatçı değiliz, yanılıyorsun. Hiçbir şey yaptığımız yok bizim."

"Olay da bu ya zaten. Bu garip aylaklık bence yüce ve seçkin bir sanat."

"Çok kibarsın," dedi Serag. "Ama seni temin ederim ki yanılıyorsun. Bizler sanatçı değiliz."

Mimi sustu. Bu tür duyguları ifade etmiş olmaktan memnundu. Batı kaynaklı eserlerden okuduğu kadarıyla, modern estetiğe dair hayli karmaşık bir anlayış geliştirmişti. Kuşku uyandıran ahlak anlayışı da aynı kökenden geliyordu. Mimi gerçek bir sanatçının doğası gereği oğlancı olması gerektiğine inanıyordu. Bir arkadaşı ünlü çağdaş bir yazarın felsefesi hakkında ne düşündüğünü sorduğunda Mimi şöyle cevap vermişti: "Ne düşünmemi istiyorsun? O evli bir adam!" Verdiği cevaptan son derece memnun olmuştu. Serag'la da paylaşmak isterdi ama Serag ona hiçbir şey sormamıştı. Bu önemli değildi! Başka bir zaman anlatırdı. Dilini dudaklarında gezdirdi ve keyifle gülümsedi. Kendi kendine fena bir şeyler planlıyor gibiydi.

O sırada yaşanan bir hadise onu bir hayli telaşlandırmıştı: Semsem bir evin arka kapısından fırlayan dişi bir köpeği kokluyordu. Mimi tasmayı sertçe çekerek boğuk bir sesle havlayan zavallı Semsem'i yanına getirdi.

"Gel buraya, seni aptal yaratık! Hiç utanman yok mu, dişi bir köpek o!"

Semsem, Mimi'nin bacaklarına sokulmuş, ürkek ve uysal bir ifadeye bürünmüştü. Sevimli dişi köpek olduğu yerde kalmış, belli belirsiz bir şaşkınlık ifadesiyle olan biteni izliyordu. Mimi eğildi, bir çakıl taşı aldı ve ona doğru fırlattı. Köpecik yerinden sıçradı ve ne olduğunu anlamaya çalışmadan koşarak uzaklaştı. Semsem köpeğin gidişini üzüntüyle izledi. İçinde bulunduğu anormal durum dolayısıyla acı çekiyordu. Tüyleri kızıl, gözleri şehvetle dolu sıska melez bir hayvandı. Bile isteye değil, efendisinin hoşuna gitmemekten korktuğu için oğlancıydı. Ne zaman bir dişiye yaklaşsa Mimi onu acımasızca azarlardı. Semsem kaderine boyun eğmişti. Doğal

içgüdülerini takip etme eğilimi ona trajik bir hata gibi görünüyordu, çünkü bu her zaman ona dayak ve hakaret olarak geri dönüyordu.

Mimi sakinleşmişti, artık köpeğini göstermelik bir sertlikle azarlıyordu.

"Adi şerefsiz! Seni öldürsem yeridir!"

"Köpeğin dişi olduğunu bir görüşte nasıl da anladın!" dedi Serag.

"Onları hemencecik tanıyabiliyorum. Pis hayvanlar, kokuşmuşlar ve pire kaynıyorlar."

"Yine de inanılmaz. Ben asla tahmin edemezdim."

Bir süre hiç konuşmadan yürüdüler, yolda neredeyse onlardan başka kimse yoktu. Mimi zaman zaman arkasına dönüp kaçamak bakışlar atıyordu. Birinin gelmesini bekliyor gibiydi. Elini cebine attı ve bir avuç karpuz çekirdeği çıkardı. Onları teker teker, keskin bir sesle çitlemeye başladı. Bu ses Serag'ı rahatsız ediyor ve uyuklamasına mâni oluyordu. Silkelendi ve önüne baktı. Yolda bir at arabası belirmişti, puslu bir rüyadaymış gibi yavaşça yaklaşıyordu, atlarını delirmişçesine kırbaçlayan işbilir bir arabacı tarafından sürülüyordu. Arabanın içinde, minderlerin üzerine oturmuş iri yapılı bir kadın oturuyordu, çok önemli bir kadın, et yığınından oluşan dev bir abideyi andırıyordu. Atların koşuşunun rüzgârıyla havalanan eteği, iriyarı çıplaklığını acımasızca ve utanmazca gözler önüne seriyordu. İki genç adamın nefesi kesilmişti.

"Ne korkunç bir görüntü!" dedi Mimi. "Gördün mü?"

Serag cevap vermedi, Ebu Zeyd'in dükkânına varmak için sabırsızlanıyordu. Mimi'nin varlığı onu rahatsız ediyordu ve her şeyden ziyade onun sesine tahammül edemiyordu. Mimi sinsi ve dokunaklı bir ses tonuna sahipti, erimiş şeker gibi yapışıyordu sanki. Serag bu sesin içine çekildiğini hissediyor, vücudunun her yerinde garip bir his duyuyordu. Yolun kenarına yığılıp uyumak istiyordu.

Mimi ona hiç dikkat etmiyordu. Giderek artan bir coşku onu ele geçirmişti. Ateşi yükseliyor, her an endişeyle etrafına bakınıyordu. Belli ki bir şey bekliyordu. Birden, bir sigara dükkânının yanında duran bir adamı görünce rahatlar gibi oldu. Kırk yaşlarında bir adamdı bu, bıyıkları sivriydi ve parmaklarında büyük yüzükler

vardı. Son derece düzgün biçimli tarbuşu sağ kulağının üzerine eğilmişti ve elinde bir baston tutuyordu. Mimi'ye imalı bir bakış attıktan sonra bir sigara yaktı ve masum bir edayla dumanını üfledi. Mimi gülümsedi ve Serag'a dönüp koluna girdi.

"Dalgın görünüyorsun," dedi. "Âşık mısın yoksa?"

"Âşık değilim."

Mimi gülümsedi ve kendinden geçercesine, "Ah aşk! Ben aşksız yaşayamam," dedi.

Serag sustu. Mimi bir süre sonra devam etti:

"Söylesene, ağabeyin Refik nasıl?"

"İyi," dedi Serag.

Mimi, Refik'in sınıf arkadaşıydı, ona karşı her zaman bir ilgisi olmuştu. Onun kaba tavırlarını, sesinin boğuk tonunu ve arzu uyandıran erkeksi solgunluğunu seviyordu. Ne yazık ki Refik onun bu yaklaşımlarına her zaman soğuk, küçümseyici bir sertlikle karşılık vermişti. Mimi her seferinde bundan derin bir acı duyuyor ama arzusu daha da artıyordu. Her şeye rağmen, onu sadece görüp varlığından keyif alabilmek dahi mutlu hissetmesine yetiyordu. Ama Refik kendini eve kapatmaya karar verdiğinden beri Mimi terk edilmiş bir âşığın ıstırabını çekiyordu. Sonunda Serag ile yaptığı tüm bu konuşma, ağabeyi hakkında ondan haber almanın tek yoluydu.

"Neden hiç dışarı çıkmıyor?" diye sordu Mimi.

"İnsanları sevmiyor," dedi Serag. "Evde kalmayı tercih ediyor."

"Benden nefret ediyor. Neden bilmiyorum ama ben onu çok seviyorum."

"Senden nefret ettiğini sanmam. Yanılıyorsun bence."

"Benden nefret ediyor," diye ısrar etti Mimi. "Beni her gördüğünde, ki bu artık çok nadir oluyor, benden kaçmaya çalışıyor. Benden nefret etmesine neden olacak ne yaptım ki? Bana bir iyilik yapar mısın, sevgili Serag?"

"Elbette. Ne yapmamı istiyorsun?"

"Refik'e benden neden hoşlanmadığını sormanı istiyorum. Bu benim için çok önemli. Onun arkadaşlığına çok değer veriyorum. Ona bunları söyler misin?"

"Söylerim elbette," dedi Serag.

Mimi döndü ve arkasına şöyle bir baktı. Bıyıklı ve büyük yüzüklü adam arkalarından yürüyordu. Mimi Serag'a yaklaştı ve kulağına, "Çok üzgünüm ama şu an yanından ayrılmak zorundayım. Bir randevum var," diye fısıldadı.

Bu sözleri söylerken, Serag'a çok önemli sonuçları olacak bir sır veriyor gibiydi.

Yanından ayrılmadan hemen önce, "Seni gördüğüme gerçekten çok sevindim," dedi. "Selametle!"

"Selametle!"

Ebu Zeyd'in dükkânının önünde, hallerinden bezmiş bir grup çocuk duruyordu, yakınlardaki bir okulun çıkış saatiydi. Küçük oğlanlar ve kızlar, kollarının altında okul kitapları, birbirlerini itip kakarak bir şeyler seçmeye çalışıyordu. Ebu Zeyd onlara karşı o alışıldık umursamaz tavrını takınmıştı, bu şamatacı müşteri topluluğu onu biraz şaşırtmışa benziyordu. Serag kimse kalmayana kadar bekledikten sonra Ebu Zeyd'i selamladı.

"Selam!" dedi, "Ey haşmetli tüccar."

"Ah! Sen mi geldin, evladım? Allah aşkına! Alay etme benimle."

Serag, Ebu Zeyd'in yanına kıvrıldı ve kendini uykuya teslim etti. Ebu Zeyd de onun uyumasını izleyerek gözlerini kapadı. Arkalarında, sinsice dolaşan hamamböcekleri boş dükkânı ele geçiriyordu.

7.

İhtiyar Hafız irkilerek uyandı, tir tir titriyor ve soğuk terler döküyordu. Az önce kötü bir rüya görmüştü, hem de bitmek bilmez, korkunç bir rüya. Gözlerini kapatan bezi telaş içinde kaldırdı ve korku dolu bir hisle battaniyesinin altına kıvrıldı. Rüyasındaki görüntüleri hatırlamaya çalıştı ama hafızasında her şey bulanıktı. Aklında yalnızca kocamış arzularını kışkırtan belli belirsiz birkaç görüntü kalmıştı. Bir müddet sonra sakinleşti ve etrafına bakındı. Oda, zamanın yanlış olduğunu gösteren belirsiz bir loşluğa bürünmüştü. İhtiyar Hafız herhangi bir işaretten saatin kaç olduğunu anlamaya çalıştı. Bakışları odanın içinde dolaştı ve masanın üzerindeki tepsiye takıldı. Ardından öğle yemeğini yediğini hatırladı. Demek ki öğleden sonraydı ve daha yeni kestirmişti. Başına sardığı ve onu günün soluk ışığından koruması gereken mendili attı. Başka türlü uyuyamazdı.

Doğrulup düşünmeye başladı. Genelde düşünceleri basit ve duygudan yoksun olurdu. Ama bir süredir içini kemiren ve kasvetli bir endişe ile onu yiyip bitiren düşüncelerin kurbanı olmuştu. Hayatının son demlerinde gerçekleştirmeye karar verdiği evlilik aklını gereğinden fazla meşgul ediyordu. İkinci baharı yaşama arzusu ve aynı zamanda bir otorite eylemiydi. Tek başına kaldığı süre boyunca, bu evliliği zayıflayan iradesinin son bir tezahürü olarak düşünmüştü. Çekingen yapısı, asıl amacı etrafındakilerin canını sıkmak olan türlü heveslere kapılmasına neden olmuştu. Yıllar boyunca çekilmez karakterine dair inkâr edilemeyecek hiçbir aksi kanıt göstermemişti, ailesi içinde unutulmaya başlamıştı. Bu sebeple ölmeden önce, zalim gücüne dair silinmez bir iz bırakmak istiyordu.

İhtiyar Hafız günlerdir amansız bir sabırsızlıkla Hacı Zöhre'nin gelmesini bekliyordu. İhtiyar Hafız'la ilgileneceğine söz vermişti. Kötü şöhretli bir çöpçatandı ve menfaatin cazibesi onu fazlasıyla gayretkeş kılıyordu. Bu bakımdan, İhtiyar Hafız'ın pek bir endişesi yoktu, onun endişesi başkaydı. Düşüncelerine ara verip evin sessizliğine kulak kesildi. Zemin kattan hiç ses gelmiyordu, sessizlik her yerde aynıydı. Hepsi de uyuyor olmalıydı. Hafız buruk bir acıyla çocuklarını düşündü. Onları uzun zamandır görmemişti, bazen onları görmeden aylar geçirdiği oluyordu. Ama Mustafa Amca aracılığıyla kendisine karşı planlanan her şeyden haberdardı. Kesinkes bu evlilikten hoşlanmamışlardı. Ayrıca Refik'in, isyanın liderliğini üstlendiğini ve Hacı Zöhre'yi öldürmeye ant içtiğini de biliyordu. Onlara çok fazla özgürlük tanımıştı, şimdi de her şeyi yapabileceklerini düşünüyorlardı. Ama onların başını nasıl ezeceğini biliyordu, onlara asıl efendinin kendisi olduğunu gösterecekti.

Ne yazık ki, çocuklarıyla onu karşı karşıya getiren bu savaş onun nazarında pek de önemli değildi. Kendisini derinden etkileyen illet onu çok daha fazla meşgul ediyordu. İhtiyar Hafız bunu evliliğinin önündeki tek ciddi engel olarak görüyordu. Bu illete her baktığında geciken bir evlilik hayalinin bir anda suya düştüğünü görmekten kendini alamıyordu. Yorganı kenara itti, geceliğini yukarı çekti ve endişeyle karnının alt kısmına baktı. Kocaman bir kasık fıtığı, sıska bacaklarının arasında küçük bir tümsek gibi çıkıntı yapıyordu. Bu gerçekten korkunç bir şeydi. Hafız fıtığına her baktığında şeklinden hayrete düşüyordu. Her gün inanılmaz boyutlara ulaşıyordu. Bu keşif ihtiyarı her gün daha da üzüyordu. Genç karısının karşısına böyle bir felaketle nasıl çıkacağını kara kara düşünüyordu.

Titreyen elini öne doğru uzattı ve son derece ihtiyatlı bir edayla şişmiş, sert ete dokundu. Sonra da ustaca bir yavaşlıkla kenarlarına masaj yapmaya başladı. İhtiyar Hafız bacaklarının arasındaki bu hiç değişmeyen yumruya küçüldüğünü görme umuduyla baktı ama tam tersine elinin altında daha da büyümüş gibiydi. Bu hem gülünç hem de anlamsızdı. Birkaç dakika sonra yaptığı işi bıraktı, battaniyeleri geri çekti ve Hüda'ya seslenmeye başladı. Kimse ce-

vap vermedi. Yastığın altındaki sigara kutusuna uzandı, bir tane çıkardı ve yaktı. Sonra tekrar seslendi. Bu kez Hüda'nın merdivenlerden yukarı koşan ayak seslerini duydu.

"Duymuyor musun sana sesleniyorum!"

Hüda hafifçe soluklandı, yaşlı adamın odasına girdiğinde hep tedirgin oluyordu. Bir tür fiziksel rahatsızlık ve kusma isteği hissetti.

"Duyar duymaz geldim," dedi.

Genç kız başını mütevazı bir şekilde eğdi; saçları, kenarları küçük beyaz deniz kabuklarıyla süslü kırmızı bir baş örtüsünün altında kaybolmuştu. Yaşlı adama baktı, emirlerini bekliyordu. Bazen korkunç taleplerde bulunuyordu. Hüda özellikle Hafız'ın ona fıtığını göstermesinden korkuyordu. İhtiyar Hafız, sırf nasıl bir etki yarattığını görmek için sık sık hastalığını ona gösterirdi. Hüda'nın inatçı sessizliği onu rahatlatıyordu. Ama bu kez hiçbir şey yapmadı, yatağında doğrulup homurdandı:

"Pencereyi aç!"

Hüda pencereye gitti ve açtı. Öğleden sonra gelen parlak ışık odanın içine doluyor, eşyaları adeta ölü gibi gösteriyordu. Oldukça geniş bir odaydı, ağır, donuk ve tozlu mobilyalarla doluydu. İhtiyar Hafız ışığın yoğunluğundan boğulduğunu hissetti, gözlerini kırpıştırarak yüzünü duvara döndü.

"Söyle bakalım, kızım! Hacı Zöhre hâlâ gelmedi mi?"

"Hayır. Henüz gelmedi."

"Emin misin?"

"Eminim," dedi Hüda. "Onu görmedim."

Döndü ve kısık gözlerle kirpiklerinin arasından ona baktı.

"Yalan söylüyorsun, kancık seni! Çocukların onu yukarı çıkarmanı yasakladığını biliyorum."

"Öyle bir şey yok," dedi Hüda. "Kimse bana bir şey söylemedi. Gelir gelmez onu yukarı göndereceğim."

"Beni dinle, küçük nankör! Bu evin efendisinin ben olduğumu unutma. Emirleri sadece benden alacaksın."

"Tamam, efendim," dedi Hüda. "Ne istersen yapacağım."

"Yoksa seni buradan kovarım. Sadece annene acıdığım için seni burada tutuyorum. Bana ihanet etmeye kalkma. Aşağıdakilere gelince, onları görme fırsatı bulur bulmaz nasıl yaşanacağını öğreteceğim."

Elini çenesinde gezdirdi ve sakalının sert kıllarını hissetti.

"Gel şimdi, beni tıraş et."

Hüda odadan çıktı ve masanın üzerine koyduğu su dolu bir kâseyle geri döndü. İhtiyar Hafız yatağından kalktı ve sallanarak pencerenin yanındaki koltuğa doğru ilerledi. Korkunç derecede zayıftı, geceliği etrafında uçuşuyordu. Fıtığının ağırlığıyla bacaklarını eğerek, iki büklüm yürüyordu. Koltuğa yığıldı, başını arkaya attı ve bekledi. Hüda yüzünü sabunlamaya başladı. İhtiyar Hafız keyifle gözlerini kapadı. Yüzündeki tazeliği hissetmek ona şehvetli bir haz veriyordu. Tütün dumanından kenarları sararmış dolgun bir bıyığın ayırdığı hatları keskin bir yüzü vardı. Hüda, neredeyse ömrünü tamamlamış bu yaşlı adamın yüzüne dokunmaya çekiniyordu. Nefesi kötü kokuyordu ve Hüda bayılma korkusuyla ona fazla yaklaşmamaya çalışırdı.

"Çocuklar ne yapıyor?"

"Hiçbir şey yapmıyorlar," dedi Hüda. "Uyuyorlar."

"Yapmayı bildikleri tek şey bu zaten," dedi ihtiyar. "Vallahi! Beklentilerimin ötesine geçtiler. Serag çok dışarı çıkıyor mu?"

"Bir ya da iki kez dışarı çıktı."

"Kafayı yemiş bu oğlan! Dışarıda ne arıyormuş?"

İhtiyar Hafız en küçük oğlunu bir başka severdi. Çocuk ona sanki macera iblisine kapılmış gibi geliyordu. Onu gittiği tehlikeli yoldan saptırmak için ne yapacağını bilemiyordu. İhtiyar Hafız, bu yolda devam ederse kaçınılmaz olarak başına gelecek felaketlerden kendini sorumlu hissediyordu. Ona tümüyle dinginlik içinde bir hayat yaratmıştı, o ise iş aramak gibi şeytani bir fikirle evden kaçıyordu! Kuşkusuz bu nesil son derece tutarsız ve uçarı bir nesildi. Onunla ciddi bir konuşma yapması gerektiğini düşündü. Ona bu gözü kara girişiminin aptalca ve beyhude bir oyundan başka bir şey olmadığını gösterecekti. İhtiyar Hafız çocuklarından birinin sokak serserisi olmasını istemiyordu. Aile şerefi buna izin vermezdi.

"Serag'a dışarı çıkmasını istemediğimi söyle," dedi. "Günün birinde öldürüp bir kenara bırakacaklar bu çocuğu."

"Olur efendim," dedi Hüda. "Ben söylerim."

Hüda, İhtiyar Hafız'ı tıraş etmeyi yeni bitirmişti ki, Mustafa Amca ağabeyinin odasına geldi. Üst katta, yan odada yaşıyordu.

Sevecen bir tavırla, "Bir sigara istemeye geldim," dedi.

İhtiyar homurdanarak, "Sen ve çocuklar bütün sigaralarımı götürüyorsunuz," dedi. "Yatağın üzerindeler, al."

Mustafa Amca yatağa yaklaştı, bir sigara aldı ve yaktı. Bunlar sıradan sigaralardı ve Mustafa Amca onları isteksizce içti. En parlak günlerinde içtiği lüks sigaraları hatırlayarak iç geçirdi.

"Yalvarırım iç çekmeyi bırak, artık," dedi Hafız. "Bu kadar mutsuz olmanı gerektirecek ne var? İstediğin her şeye sahip değil misin?"

İhtiyar Hafız, kötü yola düşmüş kadınlarla gününü gün ederek mirastan payına düşeni çarçur eden kardeşi Mustafa'ya karşı yalnızca küçümseme hissediyordu. Felaketten sonra onu yanına almayı kabul ettiğinde, bu kardeşçe bir merhamet göstergesi değildi. Bunun başlıca nedeni onu utandırmaktı. Geçmişte Mustafa Amca ona karşı hep kibirli davranmıştı, kendisine karşı koyan tek kişi oydu. Hafız'ı korkak, cimri, dar kafalı bir burjuva olarak gördüğünü hiç saklamamıştı. Hafız bu incitici tavrı dolayısıyla onu asla affetmemişti. Şimdi intikamını alıyordu.

"Seninle konuşmak istediğim bir husus var," dedi İhtiyar Hafız.

Mustafa Amca yatağın kenarına oturdu. Sigarasını keyifsizce içiyordu.

"Dinliyorum," dedi.

"Evet," dedi Hafız, "evlilik kararımı biliyorsun."

"Mutluluk verici bir karar," dedi Mustafa Amca. "Sana bakacak bir kadının olması iyi olur. Müsaade et seni tebrik edeyim."

"Beni daha sonra tebrik edebilirsin. Şimdilik, çocuklara bu işe karışmamalarını söylemeni istiyorum. Onlarla aynı fikirde olduğunu sanmıyorum. Bu düpedüz nankörlük olur!"

"Ben!" dedi Mustafa Amca. "Tam tersine, ben senin tarafını tuttum. Ama Refik'e bir şey yapamam. Zira beni öldürebilir."

"Saçmalık! Bir çocuğun seni etkilemesine izin veriyorsun! Refik kötü bir çocuk, hepsi bu. Ama ona nasıl yaşanacağını öğreteceğim."

"Haklısın."

"Ben her zaman haklıyım. Her halükârda bu evlilik gerçekleşecek. Hacı Zöhre'den bana iyi bir aileden bir kız bulmasını istedim. Buralarda kız kıtlığı yok neticede. Mümkün olan en kısa sürede evlenmeyi planlıyorum."

Mustafa Amca sustu. Kardeşinin dik kafalılığını ve hepsinden önemlisi keçi hikâyesini biliyordu. Keçi hikâyesi tüm aile ve hatta uzaktaki tanıdıklar tarafından bile bilinirdi. Bu, İhtiyar Hafız'ın kötü niyetini ve ters huyunu simgeleyen bir olaydı. Bir gün, kuzenlerinden biriyle birlikte arazisinde yürürken, o zamanlar ellili yaşlarında olan Hafız tarlanın ortasında durdu ve bir tümseğin tepesinde siyah bir cisim gördü. Cisim oldukça uzaktaydı ve ikisi de tam olarak ne olduğunu bilemiyordu. Hafız aniden, "Bu bir keçi," dedi. Kuzeni ise, "Bu bir kuş," diye cevap verdi. İhtiyar Hafız ona kör diyerek kendi fikrinde ısrar etmişti. Bir süre sonra, ikili konuşmaya devam ederken, tartışma konusu cisim kanatlanıp havaya uçmuş ve ufukta kaybolmuştu. Kuzeni muzaffer bir edayla, "Gördün mü, bir kuştu o!" diye haykırdı. İhtiyar Hafız en ufak bir tereddüt göstermeksizin, "Uçup gitmiş olsa da o bir keçiydi," diye yanıt vermişti. Bu sapkınlık karşısında kuzeni öfkeyle oradan uzaklaşmış ve ömrü boyunca onunla dargın kalmıştı.

"Peki sen bu evlilik hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu İhtiyar Hafız.

"Muazzam bir karar!" dedi Mustafa Amca. "Vallahi! Seni kıskanıyorum!"

Etkileyici derecede mütevazı bir hale bürünmüştü, bu dönüşüme kendisi de inanamıyordu. Bu evde yaşadıkça bir tür büyünün etkisi altına giriyordu. Bir gün parasının tükeneceğini ve kendisinin beş parasız kalacağını hiç düşünmemişti. Battıktan sonra uzun süre bir mucize beklentisiyle yaşamıştı. Artık parası olmadığına inanmak istemiyordu.

Hâlâ bir mucize bekliyordu ama bu köhnemiş odada, sallanan sandalyesinde oturan ve evlenmek isteyen bu kötürüm ihtiyarla bir

mucize gerçekleşmesi imkânsızdı. Mustafa Amca ağabeyine baktı ve bir an için rüya gördüğünü ve tüm bu çürümüş ortamın bilinçli bir uyku tuzağı olduğunu düşündü. Birden parmaklarında bir yanma hissetti, sigara tamamıyla kül olmuştu. Sigarayı komodinin üzerindeki kül tablasında söndürdü ve talihsizliğinin gerçekliğini kendine kanıtlamak istercesine birkaç kez derin derin iç çekti.

İhtiyar Hafız koltuğuna uzanmış, düşünceli bir şekilde bıyığını çekiştiriyordu.

"Çocukların yine ne planladığını söylemedin."

"Yeni bir şey planlamıyorlar. Sadece Refik yemek odasını ele geçirdi. Kanepeye uzanmış, Hacı Zöhre'nin gelmesini bekliyor ama bu girişime uzun süre dayanacağını sanmıyorum."

"Allah'ın cezası çocuk! Peki ya Celal, o ne yapıyor?"

"Hiçbir şey yapmıyor, her zamanki gibi uyuyor. Her şeyin başına Refik'i koymuş, ona güveniyor. İnanılmaz bir çocuk."

"Neden böyle söylüyorsun?"

"Bir sebebi yok. Sadece onu her zaman böyle uyurken görmek garip geliyor."

"Bunda garip bir şey yok, inan bana. Ne yapmasını istiyorsun? Hiç olmazsa sesi çıkmıyor, kimseyi rahatsız etmiyor."

İhtiyar Hafız kaşlarını çattı, çocukları ona sorun çıkarıyordu. Başına iş açmadan onları nasıl yola getireceğini bilemiyordu.

"Celal'le konuşman gerekecek," dedi. "O en büyükleri, kardeşleri onu dinleyecektir."

Mustafa Amca şaşkın bir halde, "Celal'le mi konuşayım?" dedi. "Sen ne dediğinin farkında değilsin. Yataktan sadece yemek yemek için kalkıyor, o da her zaman değil. Bir keresinde bana ne sormaya cüret etti biliyor musun? Hayret ettim gerçekten! Benden lazımlığı getirmemi istedi. Neymiş işemesi gerekiyormuş ve rahatsız edilmek istemiyormuş. Bunlar barbarca davranışlar ve benim hiç hoşuma gitmiyor. Onunla kendin konuş."

"Olmaz öyle iş! Ona yukarı gelip beni görmesini söyle. Acaba sen ne işe yararsın? Yardımına ihtiyacım olduğunda bana en ufak bir yardımda bulunmamanı anlayışla karşılayamıyorum."

"Onlarla bir arada olmaya alışık olmadığın apaçık ortada. Bu çocukların şeytani bir zihniyeti var. Beni deli edecekler."

"Her neyse! Senin gibi bir adam biraz otorite sahibi olmalı!"

Mustafa Amca bu sitemlerde kaderin intikam dolu alayını hissetti. Kendisini iğrenç ahlaksızlıklarla dolu bir çemberin içine hapsolmuş olarak görüyordu. Bu yapmacık, kan emici ortam, eski püskü mobilyalar, tüm o değersiz, iğrenç konfor düşkünlüğü ruhunu daraltıyordu. Bir de yıkıcı bir nehir gibi her şeyin üzerinden akıp giden o tehlikeli uyku... Ağabeyine, evlenmeyi hayal eden bu yaşlı adama, geceliğinin içinden açılmış bacaklarının arasından taşan kocaman fıtığına baktı. Bu fıtık karşısında büyülenmişti. Aklına aynı büyüleyici, tuhaf niteliğe sahip eski bir görüntüyü getirmişti.

Birkaç yıl öncesine ait, zihninin dehlizlerinde kaybolmuş bir görüntüydü bu. Şehirde yaşadığı bekâr evinde meydana gelmişti. Her hafta çamaşırlarını yıkamaya gelen kadın yine bir gün banyoda çamaşırları yıkıyordu. Mustafa Amca artık kadının yüzünü hatırlayamıyordu. İfadesiz bir yüzü vardı, insan hafızasından sonsuza dek silinmiş bir yüz. Her daim sessizdi, işini bezgin ve yılgın bir edayla yapardı. Mustafa Amca uzun bir süre onun gerçek varlığından habersiz kaldı, sanki kadın bir rüyanın eşiğinde, tehlikeli bir varoluş içinde hareket ediyormuş gibiydi. Sonra bir gün, her nasıl olduysa, korkunç bir şey oldu. Mustafa Amca onunla yattı. Tek seferlik bir şeydi ve Mustafa Amca birkaç ay sonra kadının göbeğinin büyüdüğünü fark ettiğinde bunu düşünmeyi çoktan bırakmıştı. Endişelendi ve sorumlunun kendisi olup olmadığını merak etti. Kadın her uğradığında, karnı kesin ve acı verici bir ritimle şişiyordu. Kadın daima uysal bir hayvanın tavrını takınıyor, tek kelime etmiyordu. Nihayetinde bu durum giderek akıl almaz bir hal alıyordu, Mustafa Amca hasta düşmüştü. Her hafta, şiştikçe şişen ve kendisiyle daha da alay eder gibi görünen o hayasız göbeği izliyordu. Kadın bir gün bir daha dönmemek üzere ortadan kaybolmasaydı aklını kaybedebilirdi.

Ateşli durgunluğundan sıyrıldı ve ağabeyine sordu:

"Fıtığın nasıl?"

"Tanrı'ya şükürler olsun," diye cevap verdi İhtiyar Hafız. "Daha iyi."

"Tedavi olman lazım. Epey rahatsız ediyordur."

İhtiyar Hafız elini bacaklarının arasına soktu ve bir çocuğu okşarcasına, ayan beyan görünen yumruyu okşadı.

"Sence de küçülmemiş mi?"

"Neredeyse görünmez olmuş," dedi Mustafa Amca

Ağabeyini memnun etmek istiyordu, bir asalak olarak içinde bulunduğu durum nazik davranmasını şart koşuyordu. İhtiyar Hafız yalan söylediğinin farkındaydı ama yine de yalan ona kendini iyi hissettiriyordu.

"Doğru mu diyorsun?" diye sordu.

"Şerefim üzerine, doğru. Seninle alay edecek değilim! Birkaç gün önce korkutucuydu. Ama artık neredeyse hiç görünmez olmuş."

"Tanrı dua niyetine kabul etsin sözlerini! Bir an önce kurtulmak istiyorum şu illetten. Bu evliliğime engel olur mu dersin?"

"Ne saçmalıyorsun! Karın sana bakmaktan mutlu olacaktır. Hatta fıtığınla gurur duyacağını bile söyleyebilirim."

İhtiyar Hafız sevinçle gülümsedi. Bu şakanın büyüklüğü onu etkilememiş gibiydi. Bir sigara yaktı, diğerini kardeşine uzattı ve sessizce içmeye başladılar.

8.

Hüda'nın eve, annesinin yanına dönmek için acelesi yoktu, bu akşam İmtisal'i ziyaret etmek istiyordu. Refik onu İmtisal'in evine yolladığından beri, Hüda bu fahişeyle dostane bir bağ kurmuştu. Özellikle de İmtisal'in çocuğuyla oynamayı, uyurken onu kucağına almayı seviyordu. Çocuk çok tatlıydı ve Hüda ona karşı bir annelik içgüdüsü hissediyordu. İmtisal'in ona karşı her daim kibar bir tavrı vardı; Hüda'yı şımartır, ona her seferinde şerbetler ve çeşitli tatlılar ikram ederdi. İmtisal'in bir fahişe olmasının ne anlam ifade ettiğini Hüda tam olarak idrak edemiyordu. Belli belirsiz bir fikri vardı ama bu İmtisal ile olan ilişkisini etkilemiyordu. Onunla Serag hakkında konuşabiliyordu, çünkü İmtisal onu her zaman can kulağıyla dinliyordu. Artık aralarında bir tür ortaklık vardı. Hüda'nın dertlerini anlatabileceği başka kimsesi yoktu ve Hafız'ın son hevesi, beraberinde getirdiği sıkıntılar ve sürprizler onun için çok ağır bir yüktü. Bu sarsıcı olayı İmtisal'e anlatmak istiyordu. Kalbini biraz olsun rahatlatmak ona iyi gelecekti.

Gece çökmekte ağır davranıyordu ve alacakaranlığın loşluğunda sokak lambaları kararsız yıldızlar misali belli belirsiz yanıp sönüyordu. Yolda, uykuya gitmeden önce aylak aylak oyalanmayı sürdüren tek tük insanlar vardı. Evler şimdiden kapkara ve hareketsiz kütleler halini almaya başlamıştı bile. Bazı yerlerde tarlaların üzerinde uzayıp giden geniş manzaralar ortaya çıkmıştı, bu manzaralara hapsolmuş halde uyuyan kırlar ve ufka kadar uzanan sonsuz hüzün görülebiliyordu. Hüda kararlı adımlarla, ciddi ve zarif bir hanımefendi edasıyla yürüyordu. Mavi bir bere takmıştı ve omzuna asılı, kalçasına doğru sallanan büyük bir kol çantası taşıyordu. Bu çanta zarafetin timsaliydi, ona İmtisal'in bir hediyesiydi ve

Hüda bu çantayı sergilemekten gurur duyuyordu. İçten içe, kadın doğasında var olan işveye kapılıyor ve bunu hem gülünç hem de safça sergiliyordu.

İmtisal'in evi kasabanın en sonundaydı, ondan sonra yol boyunca sadece tek tük birkaç müstakil ev vardı. Hüda, kendisini kasabadan ayıran son birkaç metreyi geçerken korkuyordu. Batıl bir korku onu ele geçirmişti. Neredeyse koşar adım vardığı evin önünde soluk soluğa durdu ve yukarı baktı. İmtisal'in penceresinin ışığı açıktı, Hüda dış kapıdan içeri girdi ve yıpranmış basamaklarıyla karanlık merdiveni çıktı. Tırabzanlar çürüktü ve duvarlarda müstehcen çizimler vardı. Hüda ikinci katta durdu, İmtisal'in kapısı sağ taraftaydı. Beresini ve elbisesini düzeltti, alt dudağını ısırdı ve sonra kapıyı çaldı.

Bir süre sonra kapı açıldı ve İmtisal göründü, saçları açıktı, uzun vücuduyla gece için süslenmişti.

"Ah! Sen miydin? İçeri gel, hayatım!"

"Seni ziyarete geldim. Rahatsız etmiyorum ya?"

"Olur mu öyle şey! Seni görmek ne güzel. İçeri gel buyur, otur."

Hüda odaya girdi, oturmadan sordu:

"Çocuk uyuyor mu?"

"Evet, uyuyor. Ama onu kucağına alabilirsin."

Hüda beşiğin bulunduğu odanın köşesine gitti, çocuk uyuyordu. Onu nazikçe kollarına aldı, sonra yere çömeldi ve çocuğu kucağına yatırdı. Mutluluktan mest olmuş gibiydi.

Talebelerin dostu İmtisal, umursamaz bir tavırla yatağın kenarına oturdu. Üzerinde, ilkel bir şehvetle kabaran geniş kıvrımlarını açığa vuran, iri kırmızı çiçeklerle işlenmiş sarı bir gecelik vardı. Parafin lambasının ışığında, aşırı dolgun yüzü bir maske görünümüne bürünmüştü. Güzelliği ağır ve acıklıydı.

"Anlat bakalım," dedi. "Seni Refik mi gönderdi?"

"Yok vallahi!" dedi Hüda. "Ben gelmek istedim. Seni görmek ve ufaklıkla oynamak çok hoşuma gidiyor."

"Seni görmek de bana iyi geliyor."

"Bir de sen bana çok iyi davranıyorsun."

"Diğerleri iyi davranmıyor mu?"

"Çok kötü değiller ama içlerinde en iyisi Serag."

"Onu sevdiğin için sana öyle geliyor."

"Sanırım öyle," dedi Hüda.

"Peki o seni seviyor mu?"

"Bilmem. İnsan onunla ilgili hiçbir şeyi bilemiyor ki."

"Zaten bu gidişle hiç kimse onlar hakkında bir şey bilemeyecek," diye karşılık verdi İmtisal.

Boğuk bir sesi vardı, yavaş vurgularla sonsuz bir acı ve neşe vaat ediyordu sanki. İç çekti ve sessizliğe gömüldü. Refik ile yaşadığı ilişkiden beri genç adamın ailesine karşı tarifi zor bir nefret besliyordu. Aşkını ve her şeyden önce daha haysiyetli bir yaşam hayalini mahvettikleri için onları affedemiyordu. İmtisal, Hafız'ın fahişe olduğu için oğlunu kendisinden uzaklaştırdığına inanıyordu, onu kabul etmemesinin gerçek nedenlerini bilmiyordu. İhtiyar Hafız'ın yedi ceddine lanet okumuştu.

"Hâlâ uyuyorlar, değil mi?"

"Uyuyorlardı," dedi Hüda. "Ama şimdi tamamen kafayı sıyırdılar."

"Neden, ne oldu?"

"Şey... Başlarına gerçek bir musibet geldi denebilir."

"Musibet mi? Neymiş o, hayatım?"

"Efendimin evlenmek istemesi," dedi Hüda.

İmtisal kendinden geçercesine bir kahkaha patlattı, bu kahkaha onu iliklerine kadar sarsmıştı.

"Çok komik bir şey bu," dedi. "Demek İhtiyar Hafız evlenmek istiyor! Peki Refik ne düşünüyor bu konuda?"

"Bu durumdan en çok etkilenen de o. Bütün gün küfretmekten başka bir şey yapmıyor. Artık neredeyse hiç uyumuyor, sadece bekliyor."

"Neyi bekliyor?"

"Çöpçatan Hacı Zöhre'nin gelmesini bekliyor. Onun efendimi görmesini engellemek istiyor. Evliliği o ayarlıyor çünkü."

İmtisal delicesine mutlu görünüyordu. Gözleri parlıyordu, el çırptı ve yatağa uzandı.

"Harika bir şey bu," dedi. "Demek uyanmış öylece bekliyorlar! Bunun beni ne kadar mutlu ettiğini bilemezsin. Onları görmeyi öyle çok isterdim ki!"

"Benim için çok da eğlenceli sayılmaz," dedi Hüda. "Tüm yük benim üzerimde."

"Senin için üzülüyorum tatlım. Onların tüm taşkınlıklarına katlanmak zorunda olduğunu unutmuşum."

Yatağın başucundaki masadan tarağı aldı ve saçlarını taramaya başladı. Sırtının alt kısmına kadar inen siyah saçları çok uzundu ve ikiye ayrılmıştı. İmtisal saçlarına ayrı bir özen gösterirdi. Genç müşterilerinin deneyimsiz bedenlerinin arzudan ürpermesine neden olan gizli kokularının derinliğini biliyordu. Olağanüstü mizaca sahip bir fahişeydi o. İşinden ne çok yorulur ne de iğrenirdi. Genç sevgilileriyle ilişkiye girdiğinde hiçbir tiksinti hissetmiyordu. Onların zevk peşindeki cehaletleri ve utangaçlıkları onu eğlendiriyordu. Birkaçına nasıl sevişeceklerini öğretmişti. Bundan gurur duyuyor ve onların gelişimine şefkatle yaklaşıyordu. Refik onun şimdiye kadar âşık olduğu tek erkekti. Ona da bedeninin ateşli sırrını ve mesleğinde edindiği deneyimi açmıştı. Refik'in kendisini her zaman seveceğini düşünmüştü, bu yüzden yaşadığı hayal kırıklığının iyileşmesi uzun sürmüştü. Sonra çocuk dünyaya gelmişti.

Çocuk Hüda'nın kucağında uyuyordu, solgun yüzü lambanın yansımalarıyla kırışıyordu. İmtisal, boyalı dudaklarında acı bir gülümsemeyle ona bakıyordu. Büyüdüğünü görmekten korkuyordu, onu artık odasında, yanında tutamayacaktı. Bazen ağladığında onu kucağına almak zorunda kalıyor, bir yandan da bir müşterinin okşamalarına kendini kaptırıyordu. Bir gün ondan ayrılmak ya da başka bir yerde, daha büyük bir evde yaşamak zorunda kalacaktı. Tek düşündüğü buydu.

"Beklediğin biri var mı?" diye sordu Hüda. "Gitmem gerekiyorsa söyle."

"Hayır. Şu anda kimseyi beklemiyorum," dedi İmtisal. "Biraz daha kalabilirsin. Bana her şeyi anlat."

"Ne anlatmamı istiyorsun?"

"Söylesene, Serag nasıl? Babasının evliliği onun da canını sıkıyor mu?"

"Yok canım. Onun tek düşündüğü dışarı çıkıp iş aramak. Onun için endişeleniyorum."

"Neden endişeleniyorsun?"

"Bilmiyorum. Sence çalışmak için mi yaratılmışlar?"

"Bence çalışmak onlara göre bir iş değil. Endişelenme onu kaybetmeyeceksin. Çabucak gelip geçecek bir hayal onunki."

"Ay inşallah!" dedi Hüda. "Kaç gündür yüreğim daralıyordu."

"İnan bana," dedi İmtisal. "Bu insanları tanırım, neler yapabileceklerini bilirim. Çalışan herkesi hor görürler. Fermuarlarını açmaya zahmet etmektense pantolonlarına işemeyi tercih eder bunlar. Bu basit işi yapmak bile yorar onları!"

"Celal gibi," dedi Hüda. "O da aynen dediğin gibi."

"Celal," dedi İmtisal. "Onu tanımıyorum işte. Onu hiç görmedim. Ben burada yaşamaya başladığımda o çoktan uykuya gömülmüştü. En büyükleri olduğu söyleniyor. Refik'in ona büyük saygısı varmış."

"Görsen hayret edersin. Onu her gördüğümde hemen uyumak geliyor içimden."

İçgüdüsel olarak, Celal'in ismini anınca ağzını açıp esnemeye başladı. Çocuk kucağında ağırlaşıyordu. Bütün gün çalışmaktan yorulmuştu ve kolları bacakları uyuşmaya başlamıştı. Parafin lambasının kokusu parfüm ve makyaj kokusuna karışıyor, odadaki atmosferi ağırlaştırıyordu. Hüda mayıştığını hissetti. Büyük yatak, İmtisal'in her hareketinin yansıdığı aynalı dolap, tüm bu yavan, bayağı ve sıradan atmosfer başını döndürmeye başlamıştı. Yatağın pembe yorganı üzerinde uzanan İmtisal'in esnek ve süslenmiş vücudunu görebiliyordu. Bacaklarından biri, geceliğin dışında, lambanın loş ışığında son derece müstehcen bir et parçası gibi görünüyordu. Hüda havada uyuşukluğun varlığını hissetti, sessizliğe sızan aşk nağmelerini duyabiliyordu. Burası ona ilk kez tuhaf ve baştan çıkartıcı gelmişti. Silkelendi, gözlerini ovuşturdu ve kısık bir sesle sordu:

"Onu bir kez daha görmek istemiyor musun?"

"Kimden bahsediyorsun?"

"Refik'ten bahsediyorum," dedi Hüda. "Bu yüzden yine eziyet etmeye başladı bana. Onu bir daha görmek istememenin benim suçum olduğunu düşünüyor."

"Onu bir daha asla görmek istemediğimi söyle!" diye bağırdı İmtisal. "Ve onu tüm ruhumla lanetlediğimi. Olduğu yerde, kokuşmuş ailesinin yanında geberip gitsin. Ah, sen onun kibrini bilmezsin! Burnu Kaf Dağı'nın tepesinde. Bir keresinde bana ne dedi biliyor musun? Bir cenaze töreni geçiyordu. Neymiş, ölünün yerinde olmak istermiş. Neden? Cenaze töreninin ihtişamı yüzünden. Bak bak! Bir insan nasıl bu kadar kibirli olabilir!"

"Bazı şeylere açıklık getirmek istediğini söyledi."

"Neye açıklık getirecekmiş? Açıklama falan istemiyorum. Şu anda bir felakete sürüklendiğini bilmek benim için kâfi! Çok eğleneceğiz! Umarım bu yaşlı züppenin düğününde şekerli badem dağıtırlar. Benim payımı getirmeyi unutma sakın."

İmtisal ayaklandı, yatağın ayak ucunda, mazlum bir edayla duruyordu. Makyajla alevlenmiş yüz hatları acıyla gerilmişti. Sonunda intikamını almıştı! Memelerini açtı ve çılgınlar gibi gülmeye başladı.

Mısır satıcısının tekdüze, sinsi çağrısı Refik'i rahatsız ediyordu.

"Köz mısır! Köz mısırım var!"

Dünyada en nefret ettiği şey bu sokak satıcılarıydı, mallarını, müstehcen bir davetmiş gibi yoldan gelip geçenlerin kulağına haykırıyorlardı. Bu seferki diğerlerinden daha da aşağılıktı. Kendisine sanki bilinçli ve örgütlü bir işçi havası veriyordu. Aptal! Sırf bir seyyar tezgâh üzerinde közlenmiş mısır taşıyor diye çalıştığını sanıyordu! Ne budalaca bir gaflet! Refik hâlâ onun uzaktan gelen ve geceyi kaplayan sesini duyabiliyordu. Arkasında onu parçalamaya hazır, uluyan insan sürüsünü hissedebiliyordu. Adımlarını hızlandırdı. Yol artık ıssızdı ama parçalayıp öldürmeye hazır canavarların mutlak varlığını seziyordu. Evlerin duvarlarının arkasında onu gözetlediklerini, tarlaların karanlık çalılıklarında ve hatta başının üstündeki karanlık gökyüzünde gizlendiklerini hissediyordu.

Refik bir süredir İmtisal'in penceresinin altında gizleniyordu. Yukarı çıkmaya cesaret edememişti, kadının bir müşteriyle birlikte olabileceğinden korkuyordu. Böylesine bir rezilliğe dayanamazdı! İmtisal'in başkasıyla seviştiğini düşününce bile kıskançlıktan

ölecek gibi oluyordu. Gözünün önüne birtakım anılar geldi, cinsel anıların yoğunluğu altında kaskatı kesildi. Dış kapının girişine baktı ve karanlık bir tuzak gibi göründüğünü fark etti. Ev, sokak lambalarından daha parlak olmayan gölgeli bir girintideydi. Uğursuz cephesi ve harap duvarları gecenin içine gömülmüş gibiydi. Refik gözlerini kapının girişinden alamıyordu. Onu buraya getiren İmtisal'e bir açıklama yapma ihtiyacı fiziksel bir arzuya dönüşmüştü. Birden bir çatırtı duydu ve karanlığın içinde bir ışık belirdi. Bir araba hızla geçti ve büyük bir panik dalgası yarattı. Refik sarhoş bir adam gibi sendeleyerek sürüklendiğini hissetti. En ufak bir paniğe bile dayanamıyordu. Başı ağrıyor, uzuvları sızlıyordu. Aceleyle oturabileceği bir yere doğru koştu, yolda düşmekten korkuyordu.

Girdiği kahvehane, asetilen lambasıyla aydınlatılan pis bir barakaydı. Birkaç derme çatma masa parlak ışığın altında dalgalanıyordu. Sahibi tezgâhının arkasında duruyordu. Otuzlarında, soluk yüzlü, sağ şakağında kuş dövmesi olan bir adamdı. Görünürde işe yaramayan bir sürü şey hazırlamakla meşguldü, çünkü kahvehanede başı siyah bir örtüyle örtülü, pörsümüş yaşlı bir kadından başka kimse yoktu. Kadın tezgâhın yakınındaki bir masada oturmuş, buğulu gözleriyle adama bakıyordu.

Refik bir kahve sipariş etmiş ve yarı bilinçli bir halde gücünün geri gelmesini bekliyordu. Korkaklığı yüzünden kendini suçluyordu. İmtisal'i görmek niyetiyle dışarı çıkmış ve onun evine girmeye cesaret edememişti.

Neden eve girmeye cesaret edememişti? Onu engelleyen aslında ona duyduğu arzuydu. Bu akşam evden çıkarken aklında herhangi bir art niyet yoktu, sadece ona kendini açıklamak istiyordu. Ancak pencerenin önünde durduğunda, onun bir müşteriyi ağırlıyor olabileceğini düşünerek, damarlarında akan kanın hızlandığını hissetti. Ona duyduğu arzu henüz sönmemişti. Ona fazlasıyla yakındı, vücudunun sıcaklığı hâlâ bedeninde yaşıyordu. Geçmişteki şehvetli zevklerin anıları tarafından izlendiğini hissetti.

İşte bu noktada tuhaf bir oyun döndüğünü fark etti.

Dükkân sahibi, tezgâhın yanındaki masada oturan yaşlı kadınla konuşuyordu. Adamda garip bir şey yoktu, alelade bir sesi

ve hareketleri vardı. Sonra birden sesi ve hareketleri değişti, sanki başka bir karakteri taklit ediyor gibiydi. Böyle bir süre farklı rollere büründü. Önce kendisi oldu, sonra başka bir karakteri oynadı. Diğer karakter hep aynıydı, net bir şekilde tanımlanmış bir sesi ve hareketleri vardı. Sahneye çıkar çıkmaz hemen fark edilirdi. Ortada dönen oyun, planlanmış bir rutini takip ediyor gibi görünüyordu ve bu büyüyü bozacak hiçbir yanlış tona yer yoktu.

Bu gizem Refik'in ilgisini çekmişti. Kahvesini içmek için de sabırsızlanıyordu. Masaya vurarak adamın dikkatini çekti.

Adam anladığını göstermek için başını salladı. Bir dakika sonra ona kahvesini getirdi. Refik şaşkınlıkla adama baktı.

"Yaa," dedi adam. "İşte böyle!"

"Nasıl yani?" diye sordu Refik.

Adam parmağını dudaklarına götürdü ve eğildi.

"Şu kadın var ya. İşte o benim annem," dedi.

"Ne olmuş yani?"

"Kendisi delidir," dedi adam.

"Anladım!" dedi Refik. "Ama bu yaptığınız gösterinin amacı nedir?"

"Bu bir gösteri değil. Hikâyesini merak ediyorsan, dinle! Bir kardeşim vardı, geçen yıl öldü. Ama annemin bundan haberi yok. Söyledim ya, kendisi iyi değil. İşte onun üzülmemesi için kardeşimin sesini ve hareketlerini taklit ediyorum. Böylece onun hâlâ hayatta olduğunu ve onu görebileceğini sanıyor."

Refik, "Hikâyeye bak!" diye karşılık verdi.

"Evet, ama berbat bir hikâye! Bu beni çok yoruyor, özellikle de bu kadar işim varken. Ne zaman beni görmeye gelse, bu hareketleri yapmak zorunda kalıyorum."

"Senin için üzüldüm."

"Bu konuda biriyle konuşmak bana iyi geliyor," dedi adam. "Benim için ne kadar kötü olduğunu bilemezsin."

Refik kalktı ve kahvehaneden ayrıldı. Az önce gördükleri karşısında şok olmuştu. Ancak insanlığın müşterek deliliği artık onu şaşırtmıyordu. Birçok tezahürüne aşinaydı. Kahvehane sahibi de yaşlı annesi kadar deliydi! Hepsi delirmişti. Dünyanın hiçbir yerinde kurtuluş yoktu. Refik eve doğru koşmaya başladı.

9.

Fare şimdi yatağın altındaydı, Celal onun döşeme tahtalarını kemirdiğini duyabiliyordu. Kıpırdamaya, hatta gözlerini açmaya bile cesaret edemiyordu. Vücudundaki ter soğumaya başlamıştı, ince damlalar halinde bacaklarından aşağı süzüldüğünü hissedebiliyordu. Bu fare her gece gelip onu uykusundan uyandırıyordu. İnatçı bir fareydi, daireler çizerek koşturuyor, sonra da zar zor duyulabilen küçük bir gürültüyle odanın bir yerinden diğerine kaçıyordu. Celal, farenin etlerini kemiriyormuş gibi rahatsız edici bir hissiyata kapılıyordu.

Yorganı açıp diğer yatağa baktı, Refik yatakta değildi. Nerede olabilirdi ki? Bu evde hepsi birer manyak olup çıkmıştı! Onları uyanık kalmaya, dünyanın sonunu planlıyorlarmış gibi boş lakırdılara iten şey neydi? Bu düşünce onu gülümsetmişti. Yine de, ya gerçekten dünyanın sonuysa? Zihninde bir şimşek çaktı: babasının düğünü. Evet, babasının evlenmeye karar verdiği doğruydu. Ve o, günlerdir dünyada hiçbir şeyi umursamadan uyumaktaydı! Böyle bir felaket nasıl mümkün olabilirdi? Bu telafisi mümkün olmayan bir bela olacaktı! Bu evlilik her ne pahasına olursa olsun engellenmeliydi. Ayrıca mümkün olduğunca çabuk harekete geçmek gerekiyordu. Harekete geçmek! Bu düşünce bile Celal'in vücuduna acı veren kramplar girmesine yetmişti.

Demek uykusu tehdit altındaydı! Bu evliliğin ardında yatan trajik talihsizliği nasıl olur da hemen kestiremezdi! Eve bir kadının girmesi, sonsuza kadar sürecek olan uyku düzenini altüst edecekti. Bir kez daha bu felaketin önlenmesi gerektiğini düşündü. En hayırlısı babasının ölmesi olurdu. Ama bu seçenek Celal'in pek hoşuna gitmemişti. Babasının ölümü, beraberinde en az evlilik kadar tat-

sız, hatta daha hızlı sorunlara yol açacaktı. Her şeyden önce, ister istemez ağıt yakan kadınlar olacaktı. Cehennemi andıran kadın feryatları birkaç gün boyunca tüm evi saracaktı. Sonra da kalkıp taziyeleri kabul etmesi, cenaze alayını takip etmesi gerekecekti.

Yok yok, babasının ölmemesi daha hayırlıydı. Başka bir şey bulması gerekiyordu. Celal bu evlilik fikrinin onu sonsuza dek rahatsız edeceğini hissedebiliyordu. Tehlikede olduğunu seziyor ama nasıl davranması gerektiğini bilmiyordu. Ona yardımcı olacak kimse yoktu. Bu olayın sorumluluğunu Refik'e verdiğini hatırladı. İşte bu yüzden Refik yatağında değildi. Ah, ne cesur oğlan ama! Belki de şu an Hacı Zöhre'yi öldürüyordur! Celal ona güveniyordu, netice bir mühendis sayılırdı, çok kapsamlı bir teknik bilgisi vardı. Celal az da olsa sakinleşmişti ama henüz uykusu gelmemişti.

Saat kaç olmuştu acaba? Her halükârda, henüz şafak sökmemişti. Celal yük arabalarının geçtiğini hatırlamıyordu. Bu arabalar yakındaki bir fabrikadan geliyor ve kasabaya tuğla taşıyordu. Yol boyunca düzenli olarak, evi temellerine kadar sarsan bir gürültüyle geçiyorlardı. Celal her seferinde sanki bir tufan kopmuş gibi yatağından sıçrıyordu. Arabaları süren adamları düşünmeden edemiyordu. Bu adamların hangi ahmakça bir mucize sonucu şafak vakti işe gitmek üzere uyandırıldıklarını hep merak ederdi. Bu Celal'in hiç anlayamadığı bir şeydi.

Fare artık ani bir ateşin pençesindeymiş gibi görünüyor, bir çıkış yolu arıyormuş gibi etrafta sıçrıyordu. Celal onu dinliyordu, nefes alışverişi yavaşlamış, battaniyesini çenesine kadar çekmişti. Asıl korkusu farenin yatağa tırmanmasıydı. Bu ihtimal bile onu paniğe sürüklemişti. Işığı açmak isterdi ama düğmeye ulaşmak için pahalıya mâl olacak bir çaba göstermesi gerekecekti. Battaniyesinin altında öylece kalakalmış, her şeyi unutmaya ve tekrar uyumaya çalışmıştı.

Derken yanında birinin varlığını hissederek irkildi.

"Sen miydin, be adam!"

Mustafa Amca yatağın yanında duruyordu. Her zamanki gibi giyinmiş, başına tarbuşunu takmıştı.

"Dışarı mı çıkıyorsun?" diye sordu Celal.

"Hayır, çıkmıyorum," dedi Mustafa Amca. "Endişeliyim."

"Öyle sandım," dedi Celal. "Dışarı çıkacakmış gibi giyinmişsin. Hele şu başındaki tarbuş! Nasıl duruyor öyle başının üstünde? Ağır değil mi?"

"Bırak şimdi onu bunu," dedi Mustafa Amca. "Lütfen bir uyan da konuşalım."

"Şanslısın bak uyanığım işte. Ne konuşacakmışız?"

"Endişeleniyorum," dedi Mustafa Amca.

"Neden? Ne oldu?"

"Kardeşin Refik akşamdan beri dışarıda ve hâlâ dönmedi."

Mustafa Amca sustu ve Celal'e baktı. Yarı açık kapıdan, koridoru aydınlatan gece lambası ince bir ışık huzmesi yayıyordu. Bu zayıf ışık altında Celal'in çehresi bir cesedinki gibi korkunç derecede solgun görünüyordu. Mustafa Amca korkuyla bir adım geri çekildi. Refik'in boş yatağına oturdu ve her zamankinden daha yüksek sesle iç çekti.

"Boşuna endişeleniyorsun," dedi Celal. "Saat kaç?"

"On oldu,"

"Hadi canım! Ben çok daha geç olduğunu sanmıştım."

"Beni asıl endişelendiren şey dışarı çıkmaya pek alışık değildir o. Neden dönmedi anlamıyorum."

"Belki de Serag onu iş aramak için yanına almıştır."

"Mümkünatı yok. Refik bunu asla yapmaz. İş aradığı görülmemiştir. Kaldı ki, Serag odasında."

İşin aslı, Mustafa Amca'nın endişesi Celal'le sohbet etmek için bir bahaneydi.

Konuşacak birine ihtiyacı vardı. Bu evde iyice güçten düşüyordu, bu ölüm sessizliği ruhunu adeta eziyordu. Vicdanı da ona işkence etmekten geri durmuyordu. Çamaşırcı kadının büyümüş karnı gözünün önünden hiç gitmiyordu. Kadını hatırladığından beri onu aklından çıkaramıyor, kadın gün geçtikçe daha da güçlü ve keskin bir hal alıyordu. Mustafa Amca ne kadar karşı koymaya çalışırsa çalışsın, gizemli bir canlı ile büyümüş o karnın ağırlığı onu eziyor, adeta boğuyordu. Kendisine bir haller oluyordu: Çocuğu düşünür olmuştu. Hiç şüphesi yoktu ki o karın içinde onun

çocuğunu taşıyordu. Çocuk ne durumdaydı acaba? Mustafa Amca düşüncelerinde pişmanlığına da yer vermeye hazırdı. Bu şekilde varlığı sabit bir noktaya bağlanıyor ve ona büyüleyici bir boyut kazandırıyordu. Boş saatlerini vicdan azabını irdeleyerek geçirebiliyordu. Sonunda yeniden bir insan olduğunu hissediyordu!

"Eee, bir fikrin var mı? Nerede olabilir?"

"Mustafa Amca, hiçbir fikrim yok. Bilmiyor musun, yoksa bile bile mi yapıyorsun? Bak ben sabırlı bir insanımdır ama şu an beni rahat bırakmanı istiyorum."

"Sinirlenme, evladım!"

"He bir de şu kör olası fare var. Onun yüzünden uyanığım."

"Odada fare mi var?"

"Evet, içeride bir şeyleri kemiriyor!"

Mustafa Amca içgüdüsel olarak bacaklarını toplamıştı. Parke zemine korkuyla baktı.

"Hüda'ya tuzak kurmasını söyleyeyim," dedi.

"Yaygara koparma hemen," dedi Celal. "Tuzak falan istemiyorum. Ayağımı kaptırırım falan, neme lazım."

Bir an sessizlik oldu. Mustafa Amca farenin sesini duymaya çalışıyordu. Kapıdan içeri giren ışık huzmesine baktı: bu onun tehlikeye karşı tek güvencesiydi. Ama hiç ses yoktu. Başını kaldırıp Celal'e baktı. Yarı aydınlıkta, neredeyse gerçekdışı görünen yüzünün şeytani bir gülümsemeyle aydınlandığını gördü. Anlaşılmaz bir kıkırdama duydu.

"Mustafa Amca! Refik'in nereye gittiğini biliyorum!"

"Nereye, evladım?"

"Muhtemelen Hacı Zöhre'yi öldürmeye gitmiştir! Cesur oğlan. Hepimizi büyük bir felaketten kurtarmak istiyor!"

"Sus bakayım! Celal, evladım! Hayret bir şey! Sen anlayışlı ve aklı başında bir çocuksun. Ama şimdi akıl almaz bir aşırılığa sapıyorsun!"

"Asıl akıl almaz olan bu evlilik amca!"

"Baban evlenmek istiyor. Bu onun hakkı. Ona mâni olamayız."

"Peki ya bizim hakkımız ne olacak! Mustafa Amca, bizim huzur içinde uyumaya hakkımız yok mu?"

"Uyumana kim engel oluyor, evladım?"

"Mustafa Amca, ne diye aptala yatıyorsun? Çocuk bile anlar bunu. Evde bir kadın varken nasıl huzur içinde uyuyabiliriz? Bütün gün evin içinde bir o yana bir bu yana gidip gelen, her şeyi düzeltip duran bir kadınla? Komşularını kıskandırmak için her şeyin temiz ve pırıl pırıl olmasını isteyecektir. Önce bize bir hizmetçi dayatarak işe başlayacak, küçük Hüda onun hırsını tatmin etmeye yetmeyecek çünkü. Düşünsene Mustafa Amca, evde bir hizmetçi! Korkudan tüylerim diken diken oluyor! Hısım akrabadan bahsetmiyorum bile! Bizi ziyarete gelecekler. Onları karşılamak için kalkıp giyinmemiz gerekecek. Belki onlarla konuşmamızı bile isteyecekler. Nasıl bir hayat olur bu, sorarım sana!"

"Abartıyorsun, evladım! Üstelik, baban böyle istiyor. Evin efendisi o. Hem evde bir kadın olmasının kimseye bir zararı dokunmaz. Hayat daha çekilir hale gelir."

Mustafa Amca, ağabeyinin ileride yapacağı evliliğin eve dayatacağı yaşamı kafasında şahane bir fikir gibi tasavvur ediyordu. İnsanları ağırlamak ve hatta belki de onları ziyaret etmek için şimdiden sabırsızlanıyordu.

"Mustafa Amca, senin hep bir hain olduğunu düşünmüşümdür. Ama bu kadarı da fazla! Sen bizim ölümümüzü görmek istiyorsun!"

"Sakin ol, evladım! Söylediklerimde trajik bir şey yok, inan bana."

"Bırak da uyuyayım. Kim bilir, belki de uykudaki günlerimiz sayılıdır artık! Zaten daha da fazla konuşmak istemiyorum."

"Sana yalvarıyorum, hemen uyuma. Azıcık daha konuşalım."

Odasına geri dönmek istemiyordu. Şiş karınlı çamaşırcı kadının görüntüsü orada, onu bekliyordu. Bu gece onunla yüzleşecek kadar güçlü hissetmiyordu. Sanki sonsuz bir dikkatle dokunabileceği canlı bir et parçası gibiydi. Bu karanlık köşede, yarı uykulu yarı uyanık olsa bile bir insanın yanında kalabildiği kadar kalmak istiyordu.

"Dinle beni!" dedi Mustafa Amca. "Belki de bu düğün asla gerçekleşmez."

Celal şaşkınlığını gizleyemeyerek doğruldu.

"Nasıl olacak o iş?"

"Fıtık yüzünden!"

"Ne fıtığı?"

"Babanın kasık fıtığı!"

"Babamın fıtığı mı var?"

"Bilmiyor muydun?"

"Hayır. Nereden bilebilirim? Bu olağanüstü bir haber. Şeker hastası olduğunu biliyordum. Hatta bunun çok şaşalı bir hastalık olduğunu ve evlilik işini kolaylaştıracağını düşünmüştüm."

"Yok, o iş öyle değil. Şeker hastalığını Hacı Zöhre uydurdu. Gerçek şu ki, babanda kasık fıtığı var."

"Sen gördün mü?"

"Şu an seni gördüğüm gibi gördüm hem de. Çok büyük!"

Büyük bir sessizlik oldu.

"O zaman kurtulduk!" diye haykırdı Celal.

"Sanırım öyle."

"Mustafa Amca, bu haber için çok teşekkür ederim. Artık gidebilirsin. Ben de gönül rahatlığıyla uyuyabileceğim."

Mustafa Amca istemeye istemeye ayağa kalktı, hâlâ gidip gitmemekte tereddüt ediyordu. Ama Celal'in horlamasını duymaya başlamıştı bile ve ısrar etmenin bir anlamı olmadığını anladı. Üzgün ve terk edilmiş bir ifadeyle odadan çıktı.

Ampulün ani parlaklığı soğuk su gibi Celal'in üzerine çarptı. Celal aniden sıçradı ve yatakta doğrulup, "Sen kafayı mı yedin de beni uyarmadan ışığı açıyorsun?" dedi.

"Kusura bakma, pijamalarımı bulamadım."

Az önce içeri giren Refik'ti, endişeyle soyunup dökünüyordu.

"Eee, onu öldürdün mü?"

"Kimi öldürdüm mü?"

"La havle! Her şeyi unutmuşa benziyorsun. Hacı Zöhre'yi öldürmen gerekmiyor muydu? Ben de aptal gibi sana güveniyordum!"

"Hiçbir şeyi unuttuğum yok. Merak etme, onu bir gün öldüreceğim."

"Nerelerdeydin? Mustafa Amca senin için endişeleniyordu. Gelip beni rahatsız edip durdu."

Celal gözleri kapalı bir vaziyette konuşuyordu, ampulün sert ışığıyla yüzleşmeye cesaret edemiyordu. Karanlıkta el yordamıyla ilerleyen kör bir adama benziyordu.

"Kapat şu ışığı, yalvarırım!"

Refik soyunmayı bitirmiş ve pijamalarını giymişti. Işığı kapattı ve yatağına uzandı. Soğukkanlılıkla uyumaya kararlı görünüyordu.

Karanlıkta Celal'in sesi yükseldi:

"Mustafa Amca az önce bana öyle bir haber verdi ki!"

"Ne haberi?" diye sordu Refik.

"Bizim için hayati önem taşıyan bir haber," dedi Celal hararetle. "Babamızın kasık fıtığı varmış."

Refik önünü döndü ve yataktan eğilip, "Mustafa Amca'nın sana yalan söylemediğinden emin misin?" diye sordu.

"Sanmıyorum. Fıtığını görmüş, öyle söyledi. Bu düğün olmayacak."

Refik dalgın dalgın, "Bak bu iyi haber," dedi. "Çok büyük müymüş?"

"Amcam kocaman olduğunu söylüyor! Neyse artık rahatlayabiliriz."

"O kadar da değil," dedi Refik. "Her halükârda Hacı Zöhre'yi izlemem lazım. Körolası bir çöpçatan o. Bir ölüyü bile evlendirebilir."

Kendilerini büyük bir felaketten kurtaran babalarının fıtığını hayal ederek gönül rahatlığıyla uykuya daldılar.

10.

Setin üzerinde duran Serag çevreyi kolaçan ediyordu. Bir süre önce sapanla avlanan çocuğu gördüğü yerin tam üzerinde duruyordu. Birazdan uzun mısır sırıklarının ardında onu göreceğinden emindi. Patikanın kenarındaki cümbez ağacı önünde duruyor ve daldan dala konan kuşların cıvıltısını duyabiliyordu. Patika mısır tarlaları boyunca uzanıyor ve yol, sonunda puslu bir uzaklığın içinde kayboluyordu. Serag en ufak bir gürültüde ürperiyor, etrafına telaşla bakıyordu. Çocuğu orada bulamadığı için üzgündü. O sabah inşaat halindeki fabrikayı görmek için dışarı çıktığında aklından onu geçirmiş, yakınlarda bir yerlerde pusuya yatmış olabileceğini düşünmüştü. Onu göremeyince hayal kırıklığına uğramıştı. Çocuğun muhakkak orada olduğunu, kendisini beklediğini hayal etmişti ve bu ihanetinden dolayı ona kızmamak elinde değildi.

Etrafına bir kez daha bakındı ama çocuktan hiçbir iz göremedi. Şimdi ne yapacağını bilmiyordu. Çocuğun yokluğu hayra alamet değildi. Kader bir hışımla üzerine saldırıyordu. Niyeti çocuğu bulmak ve onunla anlaşarak kendisini şehre götürmeye ikna etmekti. Kendi yaşamıyla çocuğun yaşamını birbirine bağlamak ve onunla birlikte sürükleyici maceraların tadını çıkarmak istiyordu. Ama çocuk onu yüzüstü bırakmıştı ve yollarda tek başına, korkusuzca dolaşıyordu. Serag ona bir daha asla ulaşamayacağını anlamıştı. İlk karşılaşmalarının anısını hatırladıkça acı bir hüzne kapılıyordu.

Çocuğun tekrar ortaya çıkmasını beyhude yere beklemiş ve artık yorulmuştu. Yine de fabrikaya gitmek zorundaydı, çünkü bu onun en büyük umuduydu. Setten aşağı indi ve tarlaları koşarak geçti.

Yaz mevsimi kapıya dayanmıştı. Hava hayli sıcaktı ve Serag kalın süveterinin içinde adeta acı çekiyordu. Şayet keşif gezilerine

devam edecekse giysilerini değiştirmesinin şart olduğunu anladı. Belki de gözlerini güneşten korumak için güneş gözlüğü bile alması gerekecekti. Yine de bu sıcaklık, kış mevsiminin değişken havasına tercih edilebilirdi. Yağmur ya da rüzgâr riski yoktu. Beraberinde ıssızlığı ve hüznü getiren ağır, kasvetli bulutlar da görünmüyordu artık. Serag içindeki macera arzusunun her zamankinden daha güçlü olduğunu hissediyordu. Sanki damarlarında taze kan dolaşıyordu. Ailesinin hayatı dayanılmaz bir hal almıştı. Babası evlenmeye karar verdiğinden beri sanki eve bir şeytan yerleşmişti. Refik bir deri bir kemik kalmış, Celal bile artık uyumuyordu. Celal'i bu kadar endişeli görmek gerçekten içler acısıydı, insanlaşmıştı adeta. Serag onun için üzülüyordu.

Bu kederli düşüncelerden kurtuldu ve aceleyle yoluna devam etti. Dört bir yanını saran aydınlık ona hiç ummadığı ufuklar açıyordu. Kendisini gerçekten işe gider gibi hayal ediyordu. Ne güzel bir yanılsamaydı bu ve Serag keyifle gülümsüyordu.

Nefes nefese tepenin zirvesine ulaştı. Artık fabrikayı görebiliyordu: fabrika gözüne tıpkı son ziyaretinde bıraktığı gibi görünüyordu. Bitmemiş duvarlarının içinde hiçbir şey değişmemişti. Aynı hüzünlü terk edilmişlik, aynı hasmane görüntü vardı. Serag kulübenin yanında çömelmiş bir adam gördü. Önünde, üzerinde yemek pişirdiği bir odun ateşi vardı. Serag'ın içinde bir umut ışığı belirdi ama çok geçmeden adamın işçi değil bekçi olduğunu anladı. Bir an için ona fabrika hakkında soru sorup sormayacağını merak etti. Sonunda fabrikanın neden bitirilemediğini ya da bitirilip bitirilemeyeceğini öğrenebilecekti. Adam bu konuda her şeyi biliyor olmalıydı. Ancak Serag bu adımı atmakta tereddüt ediyordu. Adama ulaşmak için önünde oldukça uzun bir yol vardı ve bu yol engebeli ve tuzaklarla doluydu. Kısacası, bu tehlikeli bir girişimdi. Ama Serag bir an önce fabrikada iş bulma olasılığının ne olduğunu öğrenmek istiyordu. Bunu öğrenmek için tek şansı buydu. Tüm cesaretini topladı, tepeden aşağı indi ve fabrikanın tamamlanmamış duvarlarıyla ortasında durduğu engebeli arazide kararlılıkla yola koyuldu.

Yere saçılmış kocaman taş yığınları arasında güçlükle ilerledi. Ayakları çukurlara takılıyordu. Düşündüğünden daha da tehlike-

liydi. Birkaç kez az daha düşecek gibi oldu. Sonsuz bir patikada yürüyor gibiydi. En nihayetinde durdu. İlk kez bir fabrikayı bu kadar yakından görüyordu. İnsanların zorlu çalışmalarını içinde barındırıyor gibi görünen bu duvarların görüntüsü onu korkutmuştu. Sanki bu duvarlar onun kutsal değerlere aykırı varlığını geri püskürtmek istercesine önünde yükseliyordu.

Serag bir hurda metal yığınının üzerinden geçti ve kendisini adamın önünde buldu. Bir an sessizlik içinde ona baktı.

"Selam olsun!" dedi Serag.

Adam başını kaldırdı ve kayıtsızca cevap verdi:

"Sana da selam olsun!"

Odun ateşinde bakla pişirmekle meşguldü. Oldukça yaşlı bir adamdı, giysileri bir dilencinin paçavraları gibi yamalıydı. Uzun, kalın bir sopa yanında yerde duruyordu.

"Sen bekçi misin?" diye sordu Serag.

"Evet," dedi adam. "Ne istiyorsun?"

"Affedersin," dedi Serag. "Bu fabrikanın neden bitirilmediğini soracaktım."

"Allah bilir," dedi adam. "Bana burada kalmam söylendi, başka bir şey bilmiyorum."

Bir süre konuşmadan öylece kaldılar. Adam yalnızca baklaları ile uğraşıyordu. Bir teneke parçasını kaşık gibi kullanarak onları çeviriyordu. Bazen yemeği kokluyor ve hoşnutlukla gözlerini kapatıyordu. Serag sıkıntılı ve sabırsız bir tavırla ona bakıyordu. Bu adamdan hiçbir şey öğrenemeyecekti!

"Demek hiçbir şey bilmiyorsun?"

"Bu seni neden bu kadar ilgilendiriyor?" diye sordu adam. "Fabrikayı rahat bırak!"

"Şey," dedi Serag, "Belki burada çalışırım diye düşünmüştüm."

"İş mi arıyorsun?"

Adam meraklı gözlerle Serag'a baktı, onu baştan aşağı süzdü ve başını sallayarak.

"Hiç işçiye benzer bir yanın yok," diye devam etti. "Senin gibi bir efendinin fabrikada işi ne?"

"Bir nedeni yok," dedi Serag. "Gayet iyi çalışabilirim. Buraya daha önce birkaç kez daha gelmiştim, bir sürü de yeteneğim var hem."

Korkunç derecede yorgundu ama kendisini açık ve düzgün bir imaj sergilemeye zorluyor, bekçinin saygısını kazanmak istiyordu. Bekçinin onu fabrikanın müdürüne önerebileceğini hayal ediyordu.

"Yok, evladım. Bu sana göre bir iş değil."

Baklalar pişmişti, adam onları ateşten aldı. Yemeye başlamadan önce nezaketle, "Gel, buyur," dedi.

"Teşekkür ederim. Aç değilim."

Adamın karşısındaki büyük bir taşın üzerine oturdu. Güneş tüm kırsalı kaplamıştı: öğlen olmak üzereydi. Serag terlemiş ve susamıştı.

"Ne zamandır buradasın?"

"Birkaç aydır," dedi adam. "Ama burada daha fazla kalmayacağım. Zor bir iş! Tüm bu taşlara ve hurda metal yığınlarına göz kulak olmak gerek. Buraya gelip her şeyi çalan haydutlar var. Üstelik tüm bunlardan ben sorumluyum, anlıyor musun?"

"Çok önemli bir iş yaptığın," dedi Serag.

"Hem de son derece önemli ve bu işle bir tek ben ilgileniyorum. Tüm bu malzemelere göz kulak olmak için en az kırk kişi lazım!"

Serag'ın aklına bir an bir fikir geldi. Yaşlı adama işinde yardım edebilirdi! Hem fabrika inşaatı tamamlanana kadar da bir işi olurdu.

"Gerçekten yardıma ihtiyacın var mı?"

"Var tabii. En az kırk kişiye."

"Seninle çalışmayı çok isterim," dedi Serag. "Ne dersin?"

"Bekçi mi olmak istiyorsun?"

"Evet, bu taşları korumana yardım edebilirim."

"La havle! Ne tuhaf bir çocuksun sen! Annen ne diyecek bu işe?"

"Annem öldü. Bir şey diyemez."

"Yine de olmaz. Sana göre bir iş değil bu."

"Sana yalvarıyorum, kabul et! Çalışmayı o kadar çok istiyorum ki!"

"Neden, evde dövüyorlar mı seni?"

"Kimsenin beni dövdüğü yok. Evden ayrılmak istiyorum. Çalışmaya karar verdim."

"Aileni üzersin," dedi adam. "Bu onlar için bir felaket olur."

Adam yemeğini yemeyi bıraktı, düşünüyor gibiydi. Bu çocuk ona çok tuhaf geliyordu ve bir suç işlediğinden şüphelenmeye başlamıştı. Belki de bir hırsızdı. Kendisinden bilgi almak istiyordu, böylece gece suç ortaklarıyla birlikte geri dönecekti.

Serag umut doluydu, adamın kararını bekliyordu.

"Eee, istemiyor musun?"

Adam tehditkâr bir sesle, "Hayır, istemiyorum," dedi. "Bir an önce buradan gitmeni öneririm."

Serag şaşırmıştı, neden böyle dediğini anlayamıyordu.

"Neden sinirlendin? Seni rahatsız ettiysem kusura bakma."

"Evet, ettin. Git ve bir daha da gelme buraya. Yoksa polis çağırırım!"

Serag'ın nefesi kesilmişti, "Polis mi?" diye sordu.

"Evet polis çağırırım!" diye tekrarladı adam.

Yerden sopasını kaptı ve kullanacakmış gibi havaya kaldırdı.

Adam gittikçe sinirleniyordu. Ağzından tükürükler saçılıyor ve çiğnediği yemek parçaları sakallarından aşağı dökülüyordu. Serag bir an tereddüt etti, sonra arkasına bakmadan hızla kaçtı.

Artık her şey bitmişti. Bir daha asla fabrikada çalışamayacaktı. Bu son şansı bile elinden kaçmıştı. Az önce yaşlı bekçiyle yaşadığı olay hayallerine son vermişti. Artık gelip hayallerinin nesnesini düşünemeyecekti. Hayat tamamen yeknesak ve yavan bir hal alacaktı, onu en kötü zamanlarında ayakta tutan idealinden yoksun kalacaktı. Serag kendini tamamen kaybetmişti. Bu fabrika hayatında çok büyük bir rol oynamıştı, her gün onu düşünüyordu ve şimdi birdenbire kendini, eylemsizliğini haklı çıkaracak hiçbir mazereti kalmamış bir halde buldu. Artık kendini kandıramazdı.

Yola varmıştı ve yanından geçen seyyar satıcıların tiz seslerine aldırmadan başı öne eğik yürüyordu. Hizmetçiler alışveriş yapıyor, kaba ve sert bir tonda konuşuyorlardı. Ebu Zeyd'in dükkânının önünden durmadan geçti, onun yakınmalarını dinleyecek durumda değildi. Zaten Ebu Zeyd de dükkânının eşiğinde yığılmış

uyukluyordu ve ona hiç dikkat etmemişti. İyi denk gelmişti. Serag şu haliyle fıstık satıcısıyla konuşmaya tahammül edemezdi. Ona önerecek yeni bir fikri yoktu ve kendisini suçlu hissediyordu. Birkaç adım ileride, marul satıcısının lambasının yanında duran bir grup hizmetçinin arasında Hüda'yı tanıdı. Genç kız da onu gördü ve koşarak ona doğru geldi. Elinde ağır bir alışveriş torbası vardı.

"Alışverişi bu saatte mi yapıyorsun?" diye sordu Serag. "Öğle yemeğini yine geciktireceksin."

"Benim suçum değil," dedi Hüda. "Efendim uyuyordu ve hiç param yoktu. Uyanmasını beklemek zorunda kaldım."

"Çok açım. Haydi, doğru eve koş."

"Seninle beraber döneyim," dedi Hüda.

Ondan kurtulmanın hiçbir yolu yoktu. Serag onu o kadar mutlu gördü ki başından savmaya kıyamadı. Hüda sevinçten havalara uçuyordu. Serag'ın elini tuttu ve iki sevgili gibi el ele yürüdüler. Serag yanlarından geçenlerin bakışlarından utandı ama elini çekmedi. Hatta kendisini tanıyan insanların gözü önünde böyle abartılı hareketlerde bulunmak hoşuna bile gitmişti. Hüda ona gülümseyerek baktı.

"Sana bir şey söylemek istiyorum."

"Söyle bakalım! Neymiş?"

"Bu sabah çok gururlandım!"

"Hadi ya! Niye gururlandın ahmak kız?"

Hüda yutkundu ve büyük bir ciddiyetle:

"Pazara gitmeden önce İmtisal'in çocuğuyla birlikte yol boyunca yürüdüm. İnsanlar ne düşündü biliyor musun?"

"Ne düşündüler?"

"Benim çocuğum olduğunu sandılar. Çocuğa gülümsediler ve bana hayranlıkla baktılar. Çok gururlandım!"

"Sen tam bir ahmaksın! Düşündüğün şeye bak! Evle ilgilenmek yerine vaktini böyle şeylerle geçiriyorsun."

"Ahmak falan değilim. Ben artık büyük bir kızım. Asıl hiçbir şey anlamayan sensin."

Hüda, Serag'ın elini bıraktı ve somurtarak tek başına yürümeye başladı.

11.

"Gideceksin ve beni yine tek başıma bırakacaksın burada!" dedi Hüda.

"Evet. Şehre gitmem gerek, bu evde daha fazla kalamam."

Serag o sabah şehre gitmeye karar vermişti. Fabrikada çalışma umudunu yitirdiğinden beridir hayatında büyük bir boşluk belirmişti. Bu boşluğu doldurmak zorundaydı. İnşaat halindeki fabrikaya doğru yaptığı yürüyüşler ona bir tür başarı ve cesaret duygusu kazandırmış ve bu sayede manevi açıdan da güçlenmişti. Ama şimdi bu hayali tamamen suya düştüğünden, yeniden uykunun pençesinde bulmuştu kendini. Artık buna karşı koyamıyordu. Vücudunun, amansız bir tembelliğin sürgünleri tarafından ele geçirilmesine göz yumuyordu. Ailesinin içinde bulunduğu bu görkemli rehavet ortamı onu her geçen gün daha fazla zehirliyordu. Bu sebeple mümkün olan en kısa sürede bu evden ayrılmaya karar verdi. Birkaç gün daha burada kalırsa, bir maceraya atılacak gücü kendinde bulamayacaktı artık.

"Bunu yapamazsın," dedi Hüda. "Beni bedbaht edersin!"

"Kapa çeneni, ahmak şey! Sen kendi işine bak!"

"Nereye gideceksin? Vallahi de kaybolursun!"

"Bu seni ilgilendirmez."

Pencerenin yanında durmuş, sert görünmeye çalışıyordu. Uykudan çok daha sinsi bir aşkla kendisine tutulmuş olan bu inatçı kız yüzünden zayıf düşeceğini hissediyordu. Tahmin ettiğinden çok daha zor bir durumdu. Ona hiçbir şey söylememeliydi. Yoksa tüm evi ayağa kaldırırdı. Kızın ağladığını duydu ve arkasını döndü.

"Ağlayıp zırlayıp da milleti başıma toplama!"

Hüda gözyaşlarını içine akıtıp ona yaklaştı, yalvarır gibi bir hareketle ellerini uzattı.

"Burada kal! Gitme!"

"Kapa çeneni kaltak! Seni duyup beni de sıkıştıracaklar şimdi. Gideceğimi söylediğime bin pişman ettin beni."

"O zaman beni de yanında götür."

"Sen kafayı yemişsin! Senin gibi bir kızla hiç uğraşamam. İş bulmam lazım."

"Sen çalışamazsın, seni tanıyorum ama ben senin için çalışırım!"

"Saçma sapan konuşma! Bu evi terk etmek için her şeyi yaparım."

Hüda, Serag'ın çoktan kararını verdiğini anlamış ve telaşlanmıştı. Gitmesini engellemek için ne yapabilirdi? Tek bildiği cinselliğin baştan çıkarıcılığıydı ve kalbinde hafif bir umut belirdi. Edepsizce gülümsedi.

"Eğer gidersen," dedi. "Artık bana hiç dokunamayacaksın."

"Sana dokunmak istemiyorum ki. Sana dokunmak istediğimi kim söyledi? Yapacak başka işlerim var, anlamıyor musun?"

"Yalan söylüyorsun!"

Hüda kendisini Serag'a doğru bastırarak onun arzularını uyandırmaya çalıştı. Ama Serag bitkin ve dalgın görünüyordu, onu acımasızca iterek kendisinden uzaklaştırdı.

"Git başımdan! Beni yalnız bırak!"

Hüda yatağa düştü, şaşkınlıktan biraz sersemlemişti. Ama henüz yenilmemişti, onu elinde tutmak için her şeyi yapmaya hazırdı. Bir el hareketiyle elbisesinin eteklerini yukarı çekerek kalçalarını ortaya çıkardı. Bacaklarını açtı ve bekledi. Ortama elem verici bir sessizlik hâkimdi. Serag'ın bakışlarını üzerinde görebiliyordu, mesafeli ve yorgun bir bakıştı bu. Hüda heyecandan ve korkudan titriyordu.

"İstemiyor musun?"

Serag aval aval bakakalmıştı, kadının ondan ne istediğini anlayamıyordu. Çaresiz bir sesle mırıldandı:

"Hayır, istemiyorum. Buradan çekip gitmek istiyorum."

Hüda elbisesini indirdi ve ayağa kalktı. Öfkeliydi ve yeniden ağlamaya hazırdı.

"Efendime söyleyeceğim," dedi. "O, gitmene izin vermez."

"Kimse beni gitmekten alıkoyamaz!"

Serag onun endişeyle odadan çıktığını gördü. Hüda şimdi herkesi uyaracaktı, hepsi de ona nasihat vermeye gelecekti. Aceleyle giyinmeye başladı. Nasihatlere ve korkakça baştan çıkarmalara direnmeye niyetliydi.

İlk gelen Refik oldu.

"Hayırdır? Gidiyor musun?"

"Evet, gidip şehirde iş aramaya karar verdim."

Refik afallamıştı, yeni uyanmıştı, zihni allak bullaktı ve böylesine ciddi bir konuda fikir yürütemiyordu. Çok zor bir durumdu. Nihayet:

"Hiç paran var mı?" diye sordu.

"Ne için?"

"Şehre parasız gidiyorsun demek!"

"Çalışacağım, dedim ya. Para da kazanırım elbet."

"Zavallım! Orada sana bakanlık teklif etmek için beklediklerini mi sanıyorsun?"

"Bakan olmak istediğim falan yok! Seni böyle düşündüren ne?"

"O zaman ne olmak istiyorsun?"

"Bilmiyorum. Ne olur beni yalnız bırak. Yanıma ne alacağımı düşünmem lazım."

Refik yatağa uzanmış, durumun vahametini düşünüyordu. Kardeşi için en kötüsünden endişe ediyordu. İş aramak için şehre gitme fikri şeytanın bir tuzağıydı. Bu fikir, her noktada huzurlarını kaçıracak geniş kapsamlı sorunların tohumlarını da beraberinde getiriyordu. Uyanıklığın ve bekleyişin sonu gelmeyecekti. Babasının evlilik tehlikesi fıtığının ortaya çıkmasıyla güç bela önlenmiş gibi görünürken, Refik uykularını bozacak bu yeni girişime üzülüyordu. Kısır bir döngüydü sanki ve bundan asla kurtulamayacaklardı.

"Dinle," dedi. "Bir sır öğrendim."

"Ne sırrı?" diye sordu Serag.

"Babamızın düğününün gerçekleşeceğini hiç sanmıyorum. Gerçekten çok şanslıyız!"

"Bu olay beni hiç ilgilendirmiyor. Babamızın evlenip evlenmemesi beni neden ilgilendirsin ki?"

"Bre hain!" dedi Refik. "Neyse boş ver! Sadece artık güvende olduğumuzu söylemek istedim. Huzur içinde uyuyabiliriz. Hayat çok daha güzel olacak."

"Ama ben uyumak istemiyorum!" diye bağırdı Serag. "Uyumak istediğimi sana kim söyledi?"

"Hiç kimse," dedi Refik. "Bütün insanlar uyumayı sever. Ama sen insan değil canavarsın sanki! Seninle daha fazla zaman kaybetmek istemiyorum."

"Evet bence de zamanını boş yere harcıyorsun. Buradan gitmek zorundayım. Kimse beni durduramayacak."

Refik sustu ve uyuyormuş gibi yaptı. Bir süre sessiz kaldı, sonra gözlerini açıp, "Korkmuyor musun?" dedi.

"Neden korkacakmışım?"

"Tramvaylardan," dedi Refik. "Çok korkunçlar. Her gün binlerce insanı ezip geçiyorlar!"

"Bu doğru değil. Her şey dikkatli olmak ve raylarda yürümemekle alakalı."

"Ama dikkatli olabilecek misin?"

"Neden olamayacakmışım? Kör müyüm ki?"

"Körden de betersin. Vallahi de yolunu kaybedersin. Eve nasıl döneceğini bilemezsin."

"Eve geri dönmeyeceğim. Uyusan iyi olur. Gücünü Hacı Zöhre'yi beklemek için sakla! Neden benimle bu kadar ilgileniyorsun?"

"Seninle ilgilendiğim falan yok, aptal! Ben sadece rahatımıza bakıyorum. Evden gitmen eşi benzeri görülmemiş sorunlara yol açacak ve ben sorun istemiyorum! Babamızın evliliği kâfi. Bu rezaleti dahi henüz önleyemedik ve sen şimdiden başka bir rezalete sebep olmak istiyorsun. La havle! Canımı mı alacaksınız!"

"Tabii ya! Senin tek düşündüğün şey bu! Ben de sandım ki beni sevdiğin için böyle yapıyorsun."

"Hadi oradan eşek herif!"

Serag sonunda giyinmişti, içinde birkaç parça kıyafet bulunan bir bohçayı bağlıyordu. Bu onun valiziydi. Bununla gurur duyuyordu ve artık yola çıkacağına emindi.

O anda koridorda homurtular duyuldu ve İhtiyar Hafız, Mustafa Amca'nın desteğiyle kapıda belirdi, telaşlı ve ciddi bir hali vardı.

"Neler duyuyorum ben? Gitmek mi istiyorsun?"

"Evet, baba."

"Nereye gidecekmişsin, nankör herif?"

"Şehre gitmek istiyorum baba!"

"Şehre demek ha!" diye haykırdı İhtiyar Hafız. "Duydunuz değil mi! Şehre gitmek istiyormuş. Ey Tanrım ne yaptım da böyle bir oğul hak ettim ben?"

Mustafa Amca, başında eğri duran tarbuşu ve otoriter sesiyle Refik'e döndü.

"Kalk biraz da baban otursun."

Refik duvara yaslandı ve İhtiyar Hafız yatağın kenarına oturdu. Fıtığını bacaklarının arasına sabitledi, derin bir nefes alarak:

"Şimdi, anlat bakalım. Nereden çıktı bu delilik?"

"Delilik falan değil," dedi Serag. "Baba, lütfen anla, ben çalışmak istiyorum."

"Allah yardımcımız olsun! Çalışmak istiyorsun! Öyle mi? Neden? Bu evin nesini sevmiyorsun?"

"Sana söyleyemem, baba! Bu evden gitmem lazım."

"Nankör! Seni yıllarca besledim, giydirdim, bu mu karşılığı?"

"Çalışmak istememin nankörlükle ne ilgisi var baba? İnan olsun anlamıyorum."

"Başımızı öne eğdirmek istiyorsun!"

İhtiyar Hafız, Serag'ın evden ayrılmasıyla ailesine bulaşacak lekeyi düşünüyor ve evlilik planının suya düşmesinden endişe ediyordu. Böyle bir rezalet onu hatırı sayılır insanların gözünden kesinlikle düşürecekti. Kusurundan dolayı zaten yeterince derdi vardı, neyse ki bu ancak gerdek gecesinde ortaya çıkacaktı. Ama küçük oğlunun gidişi ve özellikle de çalışma fikri gerçekten utancın doruk noktasıydı.

"Baba, bırak da gideyim! Söz veriyorum, gece geri dönerim. Merak etme."

"Geri dönebileceğini kim söyledi? İnsanın öyle kafasına göre geri dönebileceğini mi sanıyorsun? Ya polis seni tutuklarsa?"

"Polis beni neden tutuklasın ki?" diye sordu şaşkınlıkla Serag.

"Sudan sebeplerle..." dedi İhtiyar Hafız... "Bir de tramvaylar, arabalar ve faytoncular var, hepsi de kaçık insanlar. Ha bir de hükümet var tabii. Hükümetten korkmuyor musun?"

"Hükümetin konumuzla ne alakası var?"

"Hükümet isyan edenlere karşıdır," dedi İhtiyar Hafız. "Seni tutuklarlar."

"İyi de ben hükümet karşıtı hiçbir şey yapmadım ki."

"Hükümet senden izahat istemeyecektir. Hemencecik tıkarlar seni içeri, benden söylemesi!"

"Çalışmak istediğim için mi?"

"Evet. Bunlar düzen bozucu fikirler, nasıl olur da bunu anlamazsın? Bunları sana kim aşılamış olabilir çok merak ediyorum. Sen onurlu bir ailede doğdun. İtibarımızı zedeleme lütfen."

Refik, "Bilhassa tam da şu aralar buna ihtiyacımız varken," diye araya girdi.

İhtiyar Hafız, arkasında yatakta yatan Refik'in varlığını görmezden geldi. Sözlerinde yatan iğnelemeyi anlamıştı ama yine de kendini tuttu ve üstü kapalı tehditlerle dolu birkaç homurdanmayla yetindi. Durumu daha da kızıştırmak istemiyordu. İlk yapması gereken Serag'ın gitmesini engellemekti. Diğerine gelince, onunla daha sonra ilgilenecekti.

"Neden hepiniz uyanıksınız! Hay Allah'ım! Daha şafak sökmedi!"

Celal tartışmanın gürültüsüyle uyanmıştı. Başına yeni bir musibetin gelmesinden korkmuş ve durumu öğrenmeye gelmişti.

"Kardeşin Serag," dedi Refik, "iş aramak için şehre gitmeye karar vermiş."

"Zavallı çocuk!" dedi Celal. "Tanrı yardımcısı olsun!"

"Tanrı tembellerin yanındadır," dedi Refik. "İşkolik vampirlerle ne işi olur?"

"Haklısın," dedi Celal. "Nereye otursam?"

Etrafına bakındı, yatağın dolu olduğunu gördü ve duvara yaslandı. Başını karnına çektiği dizlerinin üzerine koydu ve uyumaya devam etti.

"Vallahi de uyuyor," dedi İhtiyar Hafız. "Celal, uyan! Kardeşinle konuş. Sen en büyüklerisin, belki seni dinler. Beni, babasını bile dinlemiyor."

Celal başını ağır ağır kaldırdı, bitkin görünüyordu.

"Bir deliyle konuşmamı istiyorsun benden! Zaten fareyle başım yeterince dertte."

"Fare ha," dedi İhtiyar Hafız. "Adam rüyalar âleminde hâlâ. Ne yapayım ben?"

"Yapacak bir şey yok," dedi Serag. "Buradan gitmem gerek."

"Duyuyorsunuz işte gidecek," dedi İhtiyar Hafız. "Benim bu çocuğa sözüm geçmiyor artık!"

"Bırak gitsin," dedi Refik. "Yaşamak neymiş görsün. Bu ona bir ders olacak."

Refik yavaşça ayağa kalktı. Eğildi ve babasının bacaklarının arasına baktı. Fıtığını görmek istiyordu. Fıtık oradaydı, geceliğin altında açıkça görülüyordu. Umduğundan daha da büyüktü. Şeytanca sırıtarak yatağına geri döndü.

Tartışmanın nihayetinde, "Senin için yeni bir takım elbise diktireyim," dedi İhtiyar Hafız. "Bundan memnun olur musun? Bugünden tezi yok terziye gidebilirsin. Daha ne istiyorsun? Görüyorsun bak, her şeyi seni memnun etmek için yapıyorum."

"Yeni bir takım istemiyorum," diye karşılık verdi Serag. "Baba, hiç anlamayacak mısın?"

"Nasıl anlamamı beklersin?" dedi İhtiyar Hafız. "Nankör çocuk! Ben dışarı çıkıyor muyum? Şehre iniyor muyum? Sende olup da bizde olmayan ne var? Vallahi! Seni okula gönderdiğime bin pişmanım. Okulda neler öğrettiler sana böyle, söyle?"

Mustafa Amca tek kelime etmemişti. Kendini ele vermekten korktuğu için konuşmaya cesaret edemiyordu. Aslında bu ayrılışı takdir eden, bu macera vaadinin taşıdığı küçük sevinci kavrayan tek kişi oydu. O da gitmek, bu evden ve bir kâbus boyutlarına ula-

şan bu uyku karmaşasından kaçmak istiyordu. Serag'a baktı, gözleri yaşla dolmuştu. Biraz daha baksaydı, onunla birlikte giderdi.

"Seragcığım," dedi, "Eğer şehre gidersen, Emad-El-Dine Sokağı'ndan geçmeyi unutma. Orada bir dairem vardı."

"Dairen öyle mi," dedi İhtiyar Hafız. "Senin dairenin şimdi konuyla ne alakası var?"

"Sadece görmesini istedim, hepsi bu," dedi Mustafa Amca.

"Bunlar saçma sapan fikirler," dedi İhtiyar Hafız. "Böyle fikirlerle bu çocuğu evden kaçırıyorsun. Bana böyle mi yardım ediyorsun sen?"

"Bize eskiden güzel bir dairede yaşadığını göstermek istiyor," dedi Refik. "Mustafa Amca, merak etme, sana inanıyoruz. Sen öyle diyorsan öyledir."

"Niyetim bu değildi, size yemin ederim," diye cevap verdi Mustafa Amca.

"Bu bahsi kapatalım," dedi İhtiyar Hafız. "Yaşlı baban için hiç mi üzülmüyorsun?"

"Bizi gerçekten üzüyorsun," dedi Mustafa Amca.

"Sizi üzmek istemiyorum," diye karşılık verdi Serag. "Ben sadece çalışmak istiyorum."

"Senin çalıştığını bilip de nasıl üzülmeyelim?" dedi Hafız. "Biz senin gibi bencil değiliz. Yapma, mantıklı davran. Ağlatma beni."

İhtiyar Hafız gerçekten de ağlamaya başlamıştı. Oğlunun kalbini yumuşatmak için bu son kozu kullanmaya kararlıydı. Mustafa Amca da bu acıklı vaziyette ağabeyini yalnız bırakmadı. Zaten bir süredir gözyaşlarını zar zor tutuyordu ve artık akmalarına müsaade etmekte bir sakınca görmedi. Olayların en dokunaklı safhasına geçilmişti. Bu aşamadan sonra artık kimse bir şey yapamazdı.

"Tamam tamam," dedi Serag. "Hiçbir yere gitmiyorum artık. Yeter ki ağlamayı bırakın."

"Nihayet aklın başına geldi!" dedi İhtiyar Hafız. "Babanı ne kadar mutlu ettin. Gel de sarıl babana bakalım!"

"Tanrı'ya şükür!" dedi Mustafa Amca.

Serag babasının yanına gitti ve babasının başını öptü. Mahcup ve perişan hissediyordu.

İhtiyar Hafız, Celal'i uykusundan uyandıran gür bir sesle Hüda'yı çağırdı.

"Yine ne oldu? Neredeyiz şimdi?" diye sıçradı Celal.

"Serag gitmekten vazgeçti," dedi Refik.

"İyi, güzel. O zaman bu dava kapanmıştır. Yatağa dönebilir miyim artık?"

Mutfakta endişeyle bu aile içi pazarlıkların sonucunu bekleyen Hüda, efendisinin sesine koşarak yetişmişti.

"Gel buraya kızım!" dedi İhtiyar Hafız. "Bugün bize şöyle bir tavuk yemeği yapıver. Anladın mı?"

Ardından Serag'a döndü:

"Serag, oğlum, üzülme. Bir gün hep birlikte şehre dolaşmaya gideriz," dedi.

Celal ise, "Beni sayma," diye cevap verdi.

12.

Gecenin içinde, yol boyunca belli başlı karanlık noktalar halinde geniş alanlar yaratan titrek sokak lambalarından başka bir şey yoktu. Refik geceye mahsus bu alanlara her vardığında adımlarını yavaşlatıyor ve bir anlık huzurun tadını çıkarıyordu. İmtisal'le yüz yüze gelmek için sabırsızlanıyordu. Onu görmeye kararlıydı, geçen seferki gibi tereddüt etmeyecekti. Ona duyduğu arzu, içinde artık ne pişmanlık ne de bir kırgınlık izi bırakmıştı. Onu uğursuz bir şey gibi ardında bırakmıştı. Şimdi anlıyordu ki, uzun zamandır görmediği bir bedene duyduğu bu arzu kaçınılmaz olarak mutluluğunun sonunu getirecekti. Tatmak istediği tek şey uykunun verdiği sonsuz keyifti.

Sanki yazgısını ele geçirmiş gibi görünen sakin ve narin bir güç tarafından yönlendiriliyormuş gibi daha hafif hissediyordu. Yaşamın derinliklerinde saklı olan bu temel gerçeği –en az düzeyde çaba gösterme isteğini– kavramış olmak içini gurur ve şükranla dolduruyordu. Gerçek doğasını henüz keşfetmemiş çürüyen bir insanlığın üzerinde süzülüyormuş gibi bir izlenime kapılmıştı. İnsanlığın aptallığı ölçülemezdi. Asıl bilgelik, kayıtsız ve tepkisiz bir tavır takınmakta yatıyorken, sürekli hırçınca ve tatminsizce çabalayıp durmanın ne gereği vardı? Halbuki çok basitti. Yoldan geçen bir dilenci bile bunu anlayabilirdi!

Şayet İmtisal ile birlikte gitmiş olsaydı nasıl bir kaderi olacağını düşününce Refik'i dehşetli bir ürperti sarmıştı. Kölelerin arasında bir köle olurdu artık. Ve hepsi bir kadın yüzünden! Çünkü kadın onu çalışmaya itecekti. İmtisal bilinçsiz bir kadının inatçı aptallığıyla onu çalışmaya zorlayacaktı.

Şimdi takındığı tavrın ve onu terk edişinin gerçek sebebini açıklamak için bu kadını görmeye gidecekti. Aralarındaki acınası ve mutsuz bir aşka dayanan bu yanlış anlaşılmanın devam etmesini istemiyordu. Gerçeği bilmesi gerekiyordu. Refik, İmtisal'in evine doğru ilerledikçe heyecanı giderek artıyordu. Bu yüce açıklama onu uykularını kaçıran ağır bir yükten kurtaracaktı. Bu aşk denen masaldan kurtulmalı ve ona layık olduğu bir son yazmalıydı.

Kendisine seslenildiğini duyduğunda heyecanının doruğundaydı. Toparlandı, birkaç tereddütlü adım attı, sonra durdu. Arkasından biri koşuyordu. Şüphelenerek arkasına döndü.

"Deminden beri sana sesleniyorum," dedi Mimi. "Duymadın mı beni?"

"Hayır," dedi Refik. "Ne şimdi bu? Beni mi takip ediyorsun?"

"Hiç de değil. Gerçekten. Sadece evde öyle pencereden dışarı bakıyordum. Senin geçtiğini görünce peşinden koştum geldim."

Mimi nefes nefese kalmıştı, perişan bir haldeydi. Üzerinde ceketi yoktu ve göğsünü açıkta bırakan bir gömlek giymişti. Dış görünüşündeki her ayrıntı telaşını ve aynı zamanda taşkın sevincini ele veriyordu.

Refik düşmanca bir ses tonuyla, "Peki ne diye peşimden koştun?" dedi. "Benden ne istiyorsun?"

"Seninle konuşmak istiyordum," dedi Mimi, kendinden emin tavrıyla Refik'i çileden çıkarıyordu.

"Konuş! Dinliyorum."

"Sana eşlik edebilir miyim?" dedi Mimi. "Sadece birkaç dakikalığına?"

Refik tereddüt etti ama Mimi'yi küçük düşürmenin zevki daha ağır basıyordu. Genç delikanlının ona duyduğu tutkudan haberdardı ve aniden içinden onu aşağılamak gelmişti. Belli belirsiz alaycı bir tonda:

"Seni gördüğüme sevindim. İstersen eşlik edebilirsin," dedi.

"Kadere bak," dedi Mimi. "Geçtiğini gördüğümde ben de tam seni düşünüyordum."

Mimi uzun zamandır beklediği bu kutlu buluşmanın gerçekleştiğine inanamıyordu. Acemi bir âşık gibi davranıyor, saçma sapan

hareketler yapıyor ve şaşkınlıkla gülümsüyordu. Refik'in son sözlerindeki o alaycı soğukluğu fark etmemişti ve şimdiden cesaretinin başarıya ulaşacağına inanıyordu. Yine de oldukça dikkatli davranması gerektiğini hissediyordu çünkü Refik'in her daim diken üstünde olduğunu biliyordu. Fazla üzerine gitmemek lazımdı. Yolun karanlığında yanında yürürken gözlerini ondan ayıramıyordu. Onun tastamam rıza gösterdiğine emin olmak istiyordu.

Refik kayıtsız bir ifadeyle yürümeye devam etti. Varlığının arkadaşında yarattığı duyguların gayet farkındaydı ve duyduğu endişeden içten içe keyif alıyordu. Sert bir tavırla karşılık verebilmek için duygularını açıklamasını bekliyordu. Gelgelelim Mimi konuşmak istemiyor gibiydi, sanki yaşadığı mutluluk onu dilsiz bırakmıştı.

Bir sokak lambasının aydınlattığı noktadan geçiyorlardı. Refik aniden sabırsızlığını daha fazla dizginleyemeyeceğini hissetti. Mimi'ye dönerek:

"Söylesene, benimle ne hakkında konuşmak istiyordun?"

Mimi bir an duraksadı. Bu sorunun sertliği onu hazırlıksız yakalamıştı. Her şeyi unutmuş gibiydi, sadece Refik'in yanında olmanın mutluluğunu düşünüyordu. Yüzündeki gülümseme kayboldu ve kekeleyerek:

"Eee şey, senden gelip resimlerimi görmeni isteyecektim. Ne düşündüğünü gerçekten bilmek istiyorum," dedi.

"Vaktini boşa harcamışsın o zaman," dedi Refik. "Resimlerini görmeye gelmeyeceğim. Ayrıca, resim hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Benim fikirlerimin sana bir faydası olamaz!"

"Bu doğru değil," dedi Mimi. "Sen harikasın, biliyorum! Bu mahalledeki tek zeki adam sensin. Diğerlerinin hepsi birer ahmak."

"Sana bunları söyleten ne?" diye sordu Refik.

"Hayat felsefeni biliyorum çünkü. Muhteşem bir hayat felsefen var."

"Benim hayat felsefem hakkında bir şeyler biliyor olman şaşırtıcı," dedi Refik. "Seninle hiç sırrımı paylaşmadım."

"Evet biliyorum, ama bunu kendim çözdüm. Bütün mahalle senin ve ailen hakkında ileri geri konuşuyor. Her zaman seni savunmak zorunda kalıyorum."

"Çok ilginç. Neler konuştuklarını sorabilir miyim?"

"Hepinizin miskin olduğunu söylüyorlar. Akıl almaz bir tembellik içinde çürüyüp gidiyormuşsunuz. Bir de inanması güç bir hikâye anlatıyorlar. Gerçekten hayal gücünün sınırlarının çok ötesinde ama sana bunu anlatmaya cesaret edemem. Aptal olduğumu düşünürsün."

"Ne hikâyesiymiş?" diye sordu Refik.

"Şey," dedi Mimi, "beni bağışla ama ağabeyin Celal'in aylarca uyuduğunu ve gözlerini açmak için kerpeten kullanmanız gerektiğini söylüyorlar!"

"Ee doğru söylemişler," dedi Refik. "Ağabeyim Celal yedi yıldır mütemadiyen uyuyor. Sadece yemek yemek için uyanır."

Mimi durdu ve Refik'e baktı. Bunun bir şaka olduğunu düşündü ama Refik'in yüzündeki ciddiyet onu korkuttu. Böyle bir şey mümkündü demek! Afallamıştı, tek kelime bile edemiyordu.

Refik bir süre ona bakıp bekledi. Mimi'yi bu paniğe kapılmış şaşkınlık durumuna soktuğu için içten içe eğleniyordu. Bir müddet daha hareketsiz öylece bekledi, yüzünde en ufak bir ifade bile yoktu; sonra gece boyunca yürümeye, Mimi de sessizce onun peşinden gitmeye devam etti.

"Ah! Bu tarz adamlara bayılıyorum!"

"Hangi tarz?"

"Ağabeyin Celal işte. Yedi yıldır uyuması! Tam bir sanatçı!"

"Sence o bir sanatçı mı?"

"Kesinlikle öyle. Benim de mahalledeki aptallara anlatmaya çalıştığım şey bu. Sizin tembel olduğunuzu sanıyorlar."

"Ama gerçek bu. Neden onlara karşı çıkıyorsun?"

"Sana söyledim ya, onların hepsi ahmak. Tembelliğin içindeki güzelliği anlayamıyorlar. Siz olağanüstü bir ailesiniz. Hele sen, Refik, dünyadaki tek zeki insan sensin."

"Öyle mi?"

"Senin hakkında hiç yanılmadım. Bir de benden neden nefret ettiğini hiç anlamadım. İkimizin bu mahallede devrim yaratabileceğini düşünmedin mi hiç?"

"Hayat felsefemi bildiğine göre, gürültüden hoşlanmadığımı ve rahatıma pek düşkün olduğumu da biliyor olman gerekir."

"Aslında söz ettiğim daha çok ahlaki bir devrim. Bu evli, cahil heriflere gerçek bilgeliğin ne olduğunu öğreteceğiz. Ben, resimlerimle hiçliği yansıtıyorum. Senin ise yazmaman ne büyük talihsizlik. Ama canlı bir örnek teşkil ettiğin bir gerçek. Bu kadarı da kâfi."

Mimi konuştukça heyecanlanıyor, Refik'e yaklaştıkça yaklaşıyor, neredeyse kulağının dibinde konuşuyordu. Refik'in kendisine kurduğu tuzağı pek fark etmemişti. Onun tatlı dilli sözlerinde en ufak bir kötü niyet sezemeyecek kadar mutluydu. Tutkusu gözlerini kör etmişti; sözleriyle avunuyor, yolun uzamasını ve gecenin bu rüya gibi anları sonsuza dek örtmesini arzuluyordu. Yine de öyle anlar oluyordu ki, yol arkadaşıyla arasına sinsi bir tehdidin girdiğini hissediyordu. Bu hiç de hoş olmayan bir histi ve Mimi, varlığını daha güçlü hissetmek istercesine Refik'e sürtünerek bu histen kaçmaya çalışıyordu.

Bu hareketi karşısında öfkelenen Refik, Mimi'den uzaklaşıp ani bir hareketle boğazını sıkmak istercesine ona doğru döndü. Neyse ki kendini tutmuştu, henüz foyasını meydana çıkarmak istemiyordu. Mimi'nin daha da yoldan çıkmasını bekliyordu ki bir hamlede işini bitirebilsin. Şayet Mimi daha ileri giderse haddini bildirmek için her zaman fırsatı olacaktı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Mimi'nin, Refik'in yaşam felsefesi hakkındaki düşüncelerinin onda bir merak duygusu uyandırdığını kabul etmek istemiyordu. Gece dışarı çıkmasının asıl amacını unutmuştu ve artık İmtisal'i düşünmüyordu.

"Peki hiçliği nasıl ifade ediyorsun?" diye sordu Refik.

"Tuvalleri tek bir renge boyuyorum. Bazıları siyah, diğerleri kırmızı, öbürleri yeşil. Ruh halime göre değişiyor. Önemli olan hiçbir şeyi temsil etmemeleri."

"Kısacası, renkli bir hiçlik o zaman," dedi Refik.

"Kesinlikle. Beni çok iyi anladın. Zaten anlayacağını biliyordum. Anlaşmak için yaratılmışız."

Refik'in resimlerine gösterdiği ilgi Mimi'yi adeta mest etmişti. Bir rüyadaydı sanki. Refik ona karşı hiç bu kadar nazik, hiç bu ka-

dar anlayışlı olmamıştı. Geçmişteki tüm yaralarını unuttu, gözlerini gökyüzüne kaldırarak yürüdü ve yıldızlara gülümsedi. Derken birden ayağı taşa takıldı, az kalsın düşüyordu, Refik'in koluna yapıştı. Refik ise nefret dolu gözlerle baktı ona:

"Bana dokunmanı yasaklıyorum," dedi. "Bu tür şeylerden hoşlanmam."

"Kızma. Bilerek yapmadım ki. Baksana. Muhtemelen resimlerimi kimsenin görmediğini biliyorsundur. Onları ilk gören sen olacaksın."

"Bu şerefe nail olacağım için ne kadar minnettarım bir bilsen!" dedi Refik.

"Hayır hiç öyle deme. Bu benim için öyle büyük bir mutluluk ki! Ne düşündüğünü duymak için sabırsızlanıyorum."

Refik durdu, kollarını kavuşturup sertçe Mimi'ye baktı.

"Nafile. Resimlerini görmeye gelmeyeceğim," dedi.

Mimi şaşkınlık dolu bir ifadeyle başını salladı.

"Neden? Ben sana ne yaptım? Daha az önce ne kadar da nazik davranıyordun bana."

"Gerçekten benim nazik biri olduğumu mu düşündün?" diye güldü Refik. "Bak Mimiciğim, böyle düşünmekle aptallık etmişsin. Ben sana karşı hiç nazik olmadım."

"Biliyorum," dedi Mimi. "Benden nefret ediyorsun. Ama neden nefret ediyorsun benden?"

"Nedenini çok iyi biliyorsun," dedi Refik. "Tavırlarını beğenmiyorum. Bir baltaya sap olamadın. Dönme olmayı bile beceremiyorsun."

"Ben," dedi Mimi, fazlasıyla kırılmış ve gücenmişti. "Ben dönme değilim, öyle mi? Beni tanımıyorsun. Neler yapabileceğimi bilmiyorsun."

"Bilmek de istemiyorum," dedi Refik.

Mimi'yi gururunun en derin noktasından vurmuştu ve içten içe bundan mutluluk duyuyordu. Artık onunla işi bitmişti. Şimdi tek yapması gereken ondan kurtulmaktı. Hızlı adımlarla yürümeye devam etti.

Mimi yıkılmıştı adeta. Sanki Refik'in sözleri onu öldürmüş gibiydi. Uzun süre yolun kenarında hareket etmeden öylece durdu. Bu ağır hakareti beklemiyordu. Hiçbir hakaret onun alışılmadık ahlak değerlerinin inkâr edilmesi kadar canını yakamazdı. Anlaşılmamış bir sanatçı olarak tüm azametini, kendi livatasını sergilemeye harcamıştı. Refik'in bunu inkâr etmesine katlanamıyordu. Birden yapayalnız olduğunun farkına vardı ve içini iliklerine kadar saran bir korku kapladı. Keskin çığlıklar atarak Refik'in peşinden koşmaya başladı. Ama ona yetişemedi.

13.

İmtisal bir hayli yorulmuştu, öğleden sonra bir grup yeni yetme talebe okula gidiyoruz diye soluğu onun yanında almıştı. Bu sık sık olurdu, haftada en az iki kez. Aileleri okula gittiklerini düşünürken, onlar gelip onun evinde takılır, bir tür küçük sefahat âlemine dalarlardı. Bir şişe içki ve birkaç sigara getirir, bolca şamata yapar ve deliler gibi eğlenirlerdi. Ardından biraz sendeleyerek, gözleri faltaşı gibi açılmış, şimdiden erkek olduklarını bilmenin mutluluğuyla oradan ayrılırlardı. İmtisal bu coşkun buluşmaları ve gençliğin, çıplaklığıyla onu daha ateşli ve hırçın kılan o körpe şehvetini seviyordu. Onunla sırayla sevişiyorlar, sanki bir spor müsabakasıymış gibi davranıyorlardı. Daha sonra, her biri diğer arkadaşlarına kendi kişisel meziyetlerini anlatıp hava atıyordu. Tüm mahalle günün galibini tanırdı, ancak zaferi uzun sürmezdi. Kısa sürede daha etkileyici başka bir erkeğin gölgesinde kalırdı.

Bu aşk oyunlarıyla İmtisal çok eğlenir ve etrafında bir *femme fatale* efsanesi yaratırdı. Mahallenin tüm gençleri kendi cinsel yeteneklerini birbirlerine kabul ettirmek istiyordu, bu sebeple İmtisal'in yatağı hiç boş kalmıyordu. Ancak günün sonunda İmtisal yorgun düşüyor, dinlenmek ve temiz hava almak için nereye gideceğini bilemiyordu. Çocuk doğmadan önce sık sık sinemaya giderdi. Gözlerinin önüne serilen hikâyelerin amiyane duygusallığı onu rahatlatıyor ve içinde bulunduğu durumun üzücü gerçekliğini unutmasını sağlıyordu. Şimdi bu basit zevk bile ona haramdı, çocuğu yalnız bırakamazdı. Bu odanın içinde boğuluyordu; hayatı ona acınası, sıkıntı ve yalnızlık batağına saplanmış gibi görünmeye başlamıştı.

Beşiğe yaklaştı ve çocuğun uyuduğunu gördü. Çocuğun sürekli uyuması çok garipti. Müşterilerin gelip gitmeleri bile uykusunu bozmuyor gibiydi. İmtisal bazen onun öldüğünü düşünüyordu. Onun küçük, zayıf nefesini duyabilmek için üzerine eğilmek zorunda kalıyordu. Uzun bir süre beşiğin yanında durup çocuğun uyumasını izledi. Sonra yatağa uzandı ve hayal kurmaya başladı.

Şimdilerde sık sık Refik'i hayal ediyordu ama bunu, onun acı çektiğini ve üzgün olduğunu bilmek hoşuna gittiğinden yapıyordu. İhtiyar Hafız'ın evliliği ona ilahi bir intikam gibi geliyordu. Eski âşığının hayatını altüst edecek bu gülünç olayı hayal etmekten kendini alamıyordu. Onu terk ettiği ve babasının itirazlarına bu kadar kolay boyun eğdiği için Refik'i asla affetmemişti. Uzunca bir süre onun için en ağır cezaları dilemişti. Ve şimdi hayalleri beklenmedik bir şekilde gerçekleşiyordu. Refik şimdi başını döndüren bir işkence çemberinin içindeydi. İmtisal, Hüda'dan, genç adamın artık uyuyamadığını ve babasının evliliğini engellemek için elinden gelen her şeyi yaptığını biliyordu. Bu rezil evlilik hakkında daha fazla ayrıntı öğrenmek için sabırsızlanıyordu. Ona haber getireceğine söz veren Hüda'nın bir sonraki ziyaretini dört gözle bekliyordu. Refik'in dertleri, münzevi yaşamındaki tek dikkat dağıtıcı şey haline gelmişti.

Kapı çalındı. Yataktan kalktı ve kapıyı açmaya gitti. Sahanlığın karanlığında misafirinin yüzünü seçemiyordu. Müşterilerinden biri olduğunu düşündü ve hiç düşünmeden:

"İçeri gel," dedi.

"Ben geldim," dedi Refik.

Odaya girdi ve kapıyı arkasından kapattı.

İmtisal bir feryat kopardı ve sanki bir hayaletin görüntüsünü savuşturmak istercesine ellerini ileriye uzattı. Yatağa doğru geri geri gitti, ellerini indirdi ve sersemlemiş bir halde uzun bir süre öylece kalakaldı. Henüz Refik'in odasındaki varlığını tam olarak kavrayamamıştı. Ama çok geçmeden toparlandı ve ona hakaretler yağdırmaya başladı:

"Allah'ın belası! Aşağılık köpek! Ne işin var burada? Seni görmek istemiyorum."

"Yalvarırım bağırmayı bırak," dedi Refik. "Buraya seninle tartışmaya gelmedim. Seninle konuşmak zorundaydım."

"Benimle konuşacak neyin var?" diye bağırdı İmtisal. "Defol buradan, şeytan görsün yüzünü! Sesini duymak istemiyorum."

Refik odanın ortasında dikilmişti, Mimi'den kaçmak için koştuğundan nefes almakta hâlâ zorlanıyordu. Mimi'nin dönme sanatçılara özgü gururunu yaralayıp yanından ayrılmak onu öylesine cezbetmişti ki farkında dahi olmadan kendini İmtisal'in evinde bulmuştu. Yol boyunca tek düşünebildiği, uzaktaki bir sokak lambasının belli belirsiz ışığıyla aydınlanan Mimi'nin üzgün ve şaşkın suretiydi ve şimdi, İmtisal'in odasında, hâlâ o sahneyi şeytani bir keyifle düşünüyordu. Uzun bir süre genç kadının çılgın öfkesine kayıtsız kaldı. Ardından esneyerek buraya bir şey açıklamak için geldiğini hatırladı, sandalyeye yaslandı ve kısık bir sesle:

"Dinle beni!" dedi. "Tüm bu hakaretleri hak etmiyorum. Neden bana düşmanmışım gibi davranıyorsun? Sana buraya açıklama yapmaya..."

İmtisal öfkesinin doruğundaydı. "Nasıl davranmamı bekliyorsun?" diye sordu. "Sen ki bana bu kötülüğü reva gördün! Yoksa bir de minnettar olmamı mı bekliyorsun? Şuna bakın ahali! Bu ne yüzsüzlük!"

"Ben de en az senin kadar acı çektim," dedi Refik. "Ama böyle olması gerekiyordu. Anlamaya çalış. Sana buraya bunları açıklamaya geldim."

"Bana neyi açıklayacakmışsın? Seni de aileni de çok iyi tanıyorum. Tüm mahalle sizi tanıyor. Kibirli ve miskinsiniz. Bir de buraya gelip benimle alay etmeye nasıl cüret edersin?"

"Buraya seninle alay etmeye gelmedim. Sadece beni dinle. Ve bağırmayı kes. Ortalığı ayağa kaldıracaksın."

"Ne oldu korktun mu? Korkma. Burası sizin eviniz gibi bir mezarlık değil. Burada insanlar canlı, bağırış çağırışa aldırmazlar. Gelip şu halini görmelerini isterdim. Ne güzel bir manzara olurdu!"

"Sana yalvarırım İmtisal, olay çıkarma."

İmtisal alay edercesine güldü.

"Rezillik! Sen ve ailen rezilsiniz. Bundan kaçamazsınız. Herkes sizi biliyor. Kimse sizin hakkınızda bundan başka bir şey hatırlamayacak."

Yatağın kenarına oturdu, geceliği çıplak bacaklarının üzerinden yarısına kadar açıktı, gözlerindeki nefretle çelişen bir teslimiyet görüntüsü sergiliyordu. Artık daha sakin görünüyordu, öfkesi yerini intikamının tadını sonuna kadar çıkarmanın verdiği keskin hazza bırakmıştı. Refik'in neden onu görmeye geldiğini anladığını sanıyordu. Onu kendisine getiren tek şey başındaki talihsizlikti. Bundan şüphe edemezdi. Babasının yaklaşan evliliği, tehditkâr bir hayalet gibi, sonunda onu içinde bulunduğu uyuşukluktan uyandırmıştı. Ona biraz olsun teselli bulmak için gelmişti, kendisini saran ıstırabı onun kollarında dağıtmak istiyordu. Onu öyle perişan görmüştü ki, bir an için olanları unutup tüm varlığıyla ona acımaya başladı. Ama bu sadece kısa bir an sürdü. Çok geçmeden yeniden kin dolu ve acımasız tavrına devam etti.

"Neden burada olduğunu biliyorum," dedi. "Perişan haldesin. Ve bana tüm sıkıntılarını anlatmaya geldin. Seni uyarıyorum, sakın benden sana acımamı bekleme. Sana asla acımayacağım."

"Senden bana acımanı beklemiyorum," dedi.

"Ne istiyorsun o zaman? Aşağılık köpek!"

"Önce oturmak istiyorum," dedi. "Çok yorgunum."

Sandalyeye oturdu ve hareket etmeden öylece bekledi, sırtı öne eğik, bakışları ise donuktu. İmtisal az kalsın bağırarak oturmasına mâni olacaktı ama genç adamdan yayılan bir çeşit bulaşıcı uyuşukluk haliyle sessiz kalmıştı. Onların tek başına varlıkları bile insanın uykusunu getirmeye yetiyordu. Hüda haklıydı. Refik'in sersem ve can çekişen hali karşısında korkunç bir halsizliğe kapılmış, anlamsız bir baş dönmesinin kurbanı olduğunu düşünmüştü. Kendisini ele geçiren uyuşukluk hissine karşı koyamadı. Sanki ani bir yorgunluk çökmüş gibi gözlerini kapadı, korkuyla tekrar açtı ve sandalyeye yığılmış genç adama baktı. Onun karşısında kendini

bir cesedin karşısında duruyormuş gibi güçsüz hissediyordu. Bir ölüyle nasıl savaşılırdı ki?

Refik hiç hareket etmemişti, bu odada kendini güvende hissediyor ve aklından sadece uyumak geçiyordu. İmtisal'in beddualarının ardından gelen sessizlik uyumasına yardımcı olacak gibi görünüyordu. Yine de içinde hâlâ bir sıkıntı vardı. Bu odanın verdiği huzurlu sıcaklık, dünyadaki tüm tuzaklardan daha sinsi bir tuzağı barındırıyordu: yarı giyinik bu kadının öfkeden ve şaşkınlıktan iyice kabarmış bedeni... Ona bakmamak için büyük çaba sarf ediyordu. Karşı koymasına rağmen, kadın ağırlığıyla onu eziyor, gittikçe daha canlı ve şehvetli hale geliyordu. Asla uyuyamayacağını düşünüp dehşet içinde ona baktı. Gördükleri ona tehlikede olduğunu kanıtlıyordu. Yatakta arkasını dönmüş olan İmtisal bacaklarını açmıştı ve yarı açık geceliği bir meydan okuma gibi bedeninin amansız çıplaklığını gözler önüne seriyordu. İmtisal kesinlikle ona meydan okuyordu. Ama garip bir şekilde Refik onun bedenine karşı hiçbir arzu duymuyordu. Bunların hepsi çoktan terk edilmiş bir dünyanın parçasıydı, uzak ve acı dolu bir geçmişin soluk birer görüntüsüydü. İç çekti, esnedi, tamamen sakinleşti, sonra tekrar hareketsizliğe ve sessizliğe gömüldü.

"Konuş," dedi İmtisal. "Ne istiyorsun anlat."

Refik ona biraz şaşkınlıkla baktı. Neden geldiğini tamamen unutmuştu ve hatırlamaya çalışıyordu.

"Evet, şey. İki yıl önce seni neden terk ettiğimi açıklamak için geldim. O zaman kararımı açıklamam için bana zaman vermemiştin. Söyleyeceklerimi duymak istemeyip beni bir köpek gibi kovaladın. O zamandan beri, sadece babama itaat ettiğimi düşünmen beni kahrediyor. Bir başka şey daha var. Yaptığım şeyi neden yaptığımı anlamanı istiyorum."

"Baban!" diye bağırdı İmtisal. "Eninde sonunda bana ondan bahsedeceğini biliyordum. Bu akşam buraya onun için geldin. İnan bana, neyin peşinde olduğunu biliyorum ve bundan inanılmaz keyif alıyorum."

Lambanın alevini titreten tiz bir kahkaha attı. Beşikteki çocuk bile korkuyla kısık bir çığlık attı.

"Eee," diye devam etti. "Evlenmek mi istiyor?"

"Biliyor muydun?" dedi Refik, genç kadının sorusu karşısında şaşkına dönmüştü.

"Evet, biliyordum," dedi İmtisal. "Haberi duyduğumda Rabbime şükrettim. Nihayet seni böyle mutsuz gördüğüme sevinebiliyorum!"

"Hemen sevinme," dedi Refik. "Bu evlilik gerçekleşmeyecek."

"Ne o? Mâni mi olacaksın bu evliliğe! Süt çocuğu seni!"

"Benim mâni olmama gerek kalmaz belki de," dedi Refik. "Her halükârda bu evlilik gerçekleşmeyecek, inan bana. Bilmediğin şeyler var."

"Neymiş o şey? Pis melun!"

Refik cevap vermedi. Çok ileri gittiğini fark etti. Şimdi bu sürtüğe her şeyi anlatmak zorundaydı. Zira o her şeyi bilmek isterdi.

"Neymiş o? Söylesene?"

Refik kurnazca gülümsedi, gözlerini kapadı ve bir anlık sessizlikten sonra:

"Bu bir sır."

"Allah canını alsın! Söyle, ne sırrı?"

"Sana söyleyemem."

"Her şeyi anlatsan iyi edersin! Yoksa bak, Allah çarpsın, öyle bir bağırırım ki bütün komşular buraya gelir ve seni bir köpek gibi avlarlar. Hadi, söyle, anlat!"

Refik, uyuşukluğuna rağmen fırtınanın yaklaştığını hissetti ve bu ani saldırıdan kaçmak için sığınacak bir yer aradı. Ama tepki vermek için artık çok geçti. Bu kadının deliliği sınır tanımıyordu. Onu çok iyi tanıyordu, sırf rezalet çıkarmak için bütün mahalleyi ayağa kaldırabilirdi.

"Eh, peki," dedi. "Madem ısrar ediyorsun, saygıdeğer babamın kasık fıtığı olduğunu bilmende fayda var."

"Fıtık mı?" diye haykırdı İmtisal.

"Hem de korkunç bir fıtık," dedi Refik. "Tam bir felaket."

İmtisal öne doğru eğildi ve sanki halüsinasyon görürcesine Refik'e baktı.

"Anlamıyorum," dedi. "Fıtık da ne? Benimle dalga mı geçiyorsun, namussuz herif!"

"Anlaması gayet kolay," dedi Refik. "Muhtemelen fıtığın ne olduğunu biliyorsundur, değil mi? Benim muhterem babamın karpuz büyüklüğünde bir fıtığı var. Böyle biriyle evlenmez insan! Şimdi anlıyor musun?"

İmtisal duydukları karşısında bir an afalladı, sonra ani bir sinir krizine kapıldı ve kahkahalarla gülmeye başladı, başı arkaya düşmüştü, vücudu kasılmalarla sarsılıyordu.

"Yalvarırım sessiz ol," dedi Refik.

Kadın onu duymuyor gibiydi, hâlâ gülüyor, çılgın neşesinin ritmine kendini kaptırmış gidiyordu. Refik korkudan beti benzi atmış bir halde ona baktı. Bu pespaye delilik manzarası Refik'i tekrar o nefret ettiği sapkın ve küçük düşürücü gösterilerin dünyasına götürdü. Kaçmak istiyordu ama tembellik onu sandalyesinde tutuyordu ve bu kahkahanın onu ebediyen uykularında takip edeceği hissine kapılmıştı.

Sonunda İmtisal sakinleşti.

"Ne aile ama!" dedi. "Hepinizi öldürmek isterdim ama hikâyelerinizle asıl siz beni gülmekten öldüreceksiniz."

"Bu gülünecek bir şey değil," dedi Refik. "Bu fıtığı öğrenmeden önce neler çektiğimi bir bilsen. Gözüme uyku girmiyordu. Hepimizi korkunç bir felaketten kurtardı."

"Her neyse, güzel hikâyeymiş," dedi İmtisal. "Emin ol, tüm mahalleye yayılmasını sağlayacağım."

Ama birdenbire derin bir hayal kırıklığına uğramış gibi bir ifadeye büründü. İhtiyar Hafız'ın düğününün o lanet fıtık yüzünden gerçekten mahvolabileceği fikri o kadar üzücüydü ki gözleri doldu. İntikamı elinden kayıp gidiyordu. Öfkesi onu yeniden ele geçirdi ve genç adama hiddetle bakarak bağırdı:

"Bu doğru değil!"

"Neymiş doğru olmayan?"

"Babanın fıtığı olduğu. Bu canımı yakmak için uydurduğun bir yalan. Kabul et, aşağılık pislik!"

"Bütün söylediklerim doğru," dedi Refik. "Şerefim üzerine yemin ederim ki yalan değil. Babamın fıtığı var. Görmek ister misin?"

"Kapa çeneni, namussuz herif! Benimle alay etmeye nasıl cesaret ediyorsun!"

"Özür dilerim. Fıtığı kabul edememeni anlıyorum ama gerçekten de var. İnan bana."

Onu böyle aptalca bir perişanlık içinde görmek Refik'i dehşete düşürmüştü. Onunla yüz yüze geldiğinden beri ilk kez yüz hatlarındaki değişiklikleri fark etti. Çoktan yaşlanmış olan yüzünde uzun süredir fahişelik yapmasının belirgin izleri vardı. Refik ona karşı derin bir acıma duygusu besliyor ve çok yakında bedeni kırış kırış olmuş yaşlı bir fahişeden başka bir şey olamayacağını düşünüyordu. Ama bu kadının kaderinden ona neydi? Dünyanın her yerinde onun gibi binlercesi vardı. Ona zarardan başka bir şey veremezdi.

"Beni dinle, İmtisal. Buraya seninle babamın fıtığı hakkında konuşmaya gelmedim. Yalvarırım bana düşmanmışım gibi davranmayı bırak. İki yıl önce seni neden terk ettiğimi bilmen ve beni affetmen gerekiyor. Sen bunun babama itaat etmek için olduğunu düşündün ama öyle değil. Gerçek şu ki korkuyordum."

"Neden korkuyordun?" diye sordu İmtisal.

"Evimiz dışındaki her şeyden korkuyordum. Hayatta beyhude yere çırpınan ve mücadele eden her şeyden. Yatağımda olmadığım zaman, başıma her türlü kötülük gelebilirmiş gibi hissediyorum. Sadece yatağımdayken gerçek huzuru buluyorum. O kadar da zor değil bunu anlamak. Biraz çaba göster."

"Çaba falan göstermeyeceğim!" diye bağırdı İmtisal. "Bana bu saçmalığı anlatmaya mı geldin, aşağılık köpek?"

"Evet, uzun zamandır bizi ayıran gerçek uçurumu anlamanı istiyordum. Seni terk ettiğim için bana kızgın olduğunu biliyordum. Ama artık nedenini bildiğine göre, umarım beni affedersin."

"Seni affetmek mi? İki yıldır gelip bana böyle masallar anlatman için mi acı çektiğimi sanıyorsun? Ben senin pişmanlığına nasıl inanabilirim ki?"

"Ama ben pişman değilim ki," dedi Refik. "İki yıl önce ne düşünüyorsam, bugün aynı şeyi daha da güçlü bir şekilde düşünü-

yorum. Tek istediğim, babamın bu ayrılık kararımla hiçbir ilgisinin olmadığını ve seni terk ederek asıl kurtarmak istediğim şeyin kendi huzurum olduğunu anlaman."

"Hiçbir şey anlamıyorum. Tembel olduğunu biliyordum. Bunu bana söylemene gerek yok. Ama bana olan aşkından dolayı tembelliğinden kurtulmak için ne gerekiyorsa yapacağını umuyordum. Babana muhtaç olmadan çalışıp hayatını kazanabilirdin. Birlikte mutlu mesut yaşar giderdik!"

"Çalışmak mı!" diye haykırdı Refik. "Hayatını kazanmak! İşte senin tek düşündüğün bu. Bir de beni sevdiğini iddia ediyorsun! Sevmeseymişsin ne yaparmışsın kim bilir? Böyle fikirlerle bir insanı öldürebilirsin. Hayır, İmtisal, ben çalışmak için yaratılmadım."

"Ne için yaratıldın öyleyse?"

"İnsanlardan uzakta, bir köşede yaşayıp uyumak için yaratıldım. Dinle İmtisal, ben insanlardan korkarım. Çünkü tüm insanlar senin gibi başkalarını çalıştırmak isteyen canilerden ibaret."

"Sen delisin. Hatta cümle sülalen kafadan çatlak. Seninle tanıştığım ve seni sevdiğim güne lanet olsun!"

İmtisal hâlâ yatakta oturuyor, suskun ve inatçı bir ifadeyle ona bakıyordu. Bir zamanlar sevdiği bu adam, bulaşıcı bir hastalığı olan bir yabancı gibi karşısında duruyordu. Delilik derecesine varan böylesine bir tembelliği aklına asla getiremezdi. Sessizliğini koruyor, korkuya kapılıyor ve ondan kurtulmak için nasıl bir numara çevirebileceğini düşünüyordu.

Refik birden sakinleştiğini hissetti. Fena halde sıkılmaya başlamıştı ve müthiş bir uyku ihtiyacı ona eziyet ediyordu. Bu kadının evinde ne bulmayı umuyordu? Bir yorum mu? Onun kendisini anlamayacağını bilmeliydi.

O da diğerleri gibiydi, kendi basit hayatına saplanıp kalmıştı, kendi doğrularıyla doluydu ve bir gönül ilişkisi uğruna dünyayı altüst etmeye hazırdı. Yerinde duramıyordu, sürekli hareket etmesi ve başkalarını da hareket ettirmesi gerekiyordu. Bir zamanlar sevdiği bu yarı çıplak kadının kendisine bu kadar yakın olmasına ve ona dokunmak için hiçbir arzu duymamasına şaşırarak kadına baktı. Aslında, İmtisal'e dokunma fikri bile onu yorucu bir işmiş

gibi korkutuyordu. Başını çevirdi, esnemek için ağzını açtı ama beşiği görünce irkilerek durdu.

Garip bir duygu onu ele geçirmişti. Uzun bir süre tereddüt etti, sonra ayağa kalktı, sendeleyerek beşiğin yanına gitti ve uyuyan çocuğa baktı. İmtisal sert ve endişeli bakışlarla onu izliyordu.

"Uyuyor," dedi Refik.

"Evet. O da senin kadar tembel ama senin oğlun değil," diye karşılık verdi İmtisal.

"Biliyorum. Her neyse, bu çocuğu sevdim. Çok iyi uyuyor! Ama sakın ona da çalışmaktan bahsetme."

Dönüp İmtisal'e baktı, gözleri yarı kapalı, coşkun bir rüyanın içinde kaybolmuş gibiydi.

"Müsaade et biraz yatağında uyuyayım," dedi yalvarırcasına. "Yalvarırım, sadece birkaç dakikalığına. Sonra hemen gideceğim."

İmtisal nefessiz ve çaresiz kaldı. Hiçbir şeyin üstesinden gelemeyeceği bu muazzam eylemsizlik karşısında yenilgiyi kabul etti. Gözyaşlarına boğuldu ve cehennemi lanetler savurarak saçlarını yolmaya başladı. Ama Refik yavaşça ona yaklaştı, feryatlarına aldırmadı. Aniden yatağa yığıldı ve uykunun ağır dalgaları tarafından sürüklendi.

14.

İhtiyar Hafız bir süredir yatağında oturmuş, şaşkınlık ve korku dolu bakışlarla fıtığını seyrediyordu. Her uyandığında, çaresizliğinin görüntüsü onu sıkıntılı düşüncelere dolduruyordu. Gömleğini karnına kadar çekmiş, titreyen eliyle durmaksızın büyüyen ve onunla alay eden o iğrenç yumruya dokunuyordu. Her geçen gün daha da genişleyip şişmesi gerçekten şaşırtıcıydı. Ona işkence etmekten, en abartılı haliyle ortaya çıkmaktan zevk alıyor gibiydi. İhtiyar Hafız artık buna inanmak istemiyordu, bu, gerçekliğin ve hatta iğrençliğin de ötesindeydi. Şeytani bir varlığın kendisine zarar vermek amacıyla fıtığını bu şekilde şişirmeye çalıştığına hiç şüphe yoktu. Acaba bu, evliliğini engellemek için çocuklarının çevirdiği bir dolap olabilir miydi? En iğrenç kötülükleri yapabilecek kapasitedeydi o çocuklar. Ama yine de İhtiyar Hafız, bu işe hangi karmaşık, şeytani yöntemle kalkıştıklarını bir türlü kavrayamıyordu. Bu korkunç komplonun aşamalarını takip ederken zihni allak bullak oldu. Tümüyle bunaklığın ürünü olan bu kuşkuların abesliği onu hiç de rahatsız etmiyordu; tam tersine, umutsuzluğa kapılmaya ve yenilgiyi kabullenmeye hiç yanaşmaksızın bu kuşkulara inatla tutunuyordu. Hatta hemen aşağı inip çocuklarına düzenbazlıklarını ortaya çıkardığını ve kendisine hürmet etmeleri gerektiğini söylemeyi bile düşündü.

Çok geçmeden hastalığını düşünmekten yoruldu. Gömleğini indirdi, battaniyeyi geri çekti ve talihi hakkında sızlanmaya başladı. İçinde bulunduğu bu can sıkıcı durumda, ihtiyarlığında tadını çıkarmak istediği evliliğe nasıl talip olabilirdi ki? Her şey ona ayak bağı oluyor, her şey onu terk ediyordu. Hacı Zöhre bile ona güzellikler vaat ettiği ziyaretinden bu yana hiçbir yaşam belirtisi

göstermemişti. Onu unutmuştu muhtemelen. Şimdiyse yalnızlığını dolduracak tek şey fıtığının can sıkıcı görüntüsüydü. Bacaklarının arasında aşırı derecede büyüdüğünü hissedebildiği ve yatağını ölçüsüz kütlesiyle kaplayan bu rahatsız edici fıtıkla baş başaydı.

Saplantısından kurtulmak için yatağının başucundaki gazeteyi alıp açtı. Çok eski bir gazeteydi, kâğıdı sararmıştı ve zamanla bozulan baskısı, kendi dünya görüşüne uyan gerçeklerin kusurlu bir görüntüsünü yansıtıyordu. Ama daha birkaç satır okumuştu ki yorgun olduğunu hissedip uykuya daldı.

Bir süre sonra, adının kısık ve saygın bir tonda söylenmesiyle uyandı.

"Hafız Bey!"

Birden gözlerini açtı, ona çok uzaklardan, neredeyse evin dışından sesleniliyormuş gibi geldi. Kapı aralığında duran bir karartı görünce rüya gördüğünü sanıp uykusuna dönmek istedi.

"Ah! Sensin. İçeri gel. Ne yaptın ne ettin merak ettim burada, kadın!"

"Senin işlerle ilgileniyordum," dedi Hacı Zöhre.

Nefes nefese kalmıştı ve nefes alışverişi tıpkı bir buhar makinesi gibi geliyordu. Hemencecik söylenmeye başladı.

"Bu merdivenler ne böyle, tam bir eziyet! Böyle merdivenleri çıkmak için hayli yaşlıyım. Eğer sen olmasaydın..."

Odaya girdi, heybetli ve hantaldı, kara çarşafı iri bedenini sarmıştı. Her hareket edişinde iri memeleri pervasızca sallanıyordu. Oda birdenbire onun varlığıyla doldu.

İhtiyar Hafız onu daha iyi görebilmek için doğrulup oturdu. Hacı Zöhre'nin aniden ortaya çıkması onu iyimserliğe sevk etti. Yaşadığı talihsizliklerden bir çıkış yolu görebiliyordu.

"Hadi, otur," dedi. "Ne haberler getirdin anlat."

"Az müsaade et de iki dakika soluklanayım," dedi Hacı Zöhre.

Yere diz çöktü, çarşafı etrafına yayıldı, taşan hatlarıyla devasa bedenini itinayla yerleştirdi. Bir müddet öylece hareketsiz, kader gibi sarsılmaz halde kaldı. Yolculuğunun sonuna ulaşmış olma hissi içini yoğun bir memnuniyetle dolduruyordu. Yağ ile ağırlaşmış, şişkin ve yumuşak vücudunu çöpçatanlık yaptığı burjuva evlerine

sürüklemek onun için tam bir cehennem çilesiydi. Bu yüzden, bir yere demir attığında onu oradan çıkarmak çok zor oluyordu. Nefes nefese kaldı ama hiçbir şey söylemedi. Kazanç hırsıyla yanıp tutuşan tüccar zihni, yapacağı açıklamaların öncesindeki sessizliğin değerini çok iyi biliyordu.

"Buraya nasıl çıktın?" diye sordu İhtiyar Hafız. "Çocuklar seni görmedi mi?"

"Kimseyle karşılaşmadım."

"İyi bari. Uyuyor olmalılar, öğle uykusundalar. Her halükârda, eğer yukarı çıkmana müsaade etmezlerse, bağırman yeter, hemen aşağı inip onlara hadlerini bildiririm."

"Yukarı çıkmama neden mâni olsunlar ki?" diye mırıldandı Hacı Zöhre. "Ben onlara ne yaptım? Allah aşkına! Yoksul kadının tekiyim ben!"

Hacı Zöhre, İhtiyar Hafız'ın evleneceğini açıkladığından beri çocuklarıyla yaşadığı tüm zorlukları bilse de ihtiyatlı davranmayı ve bir mağdur gibi görünmeyi seviyordu. Aşağılık ticareti böyle bir tutum takınmasını gerektiriyordu.

"Yapacağım evlilikle senin ilgilendiğini biliyorlar," dedi İhtiyar Hafız.

"Ne olmuş yani?" diye söylendi Hacı Zöhre. "Daha bir şey görmediler, şimdiden şikâyet ediyorlar. Ben sana tek gözü kör ya da kambur bir kız getirmiyorum ki! Onu gördüklerinde gözlerine inanamayacaklar."

"Mesele bu değil, be kadın! Çocuklar evlenmemi istemiyor. Ama merak etme, onlara rağmen evleneceğim. Efendinin kim olduğunu elbet görecekler."

"Allahım! Ne günlere kaldık! Neden senin evlenmeni istemiyorlar?"

"Nedenini hiç bilmiyorum. Eşkıya bunlar, ben icaplarına bakarım onların. Neyse şimdi, şeytan görsün çocukların yüzünü, sen neler yaptığını anlat bana."

Hacı Zöhre iç çekti ve dünyanın içler acısı taşkınlığı karşısında üzüntüsünü ifade etmek için bir matem havasına büründü.

"İş tamam," dedi. "Ama oldukça zorlandığımı senden saklayamam."

"İnşallah iyi aile kızıdır."

"İyi aile kızı tabii! Sen ne bekliyordun, Hafız Bey? Sana bir yetim getirmeyeceğimi gayet iyi biliyorsundur. Allah'a şükür, bir ailesi var. Hem de ne aile ama! Rızalarını alabilmek için bir hafta onlarla yaşamak zorunda kaldım."

İhtiyar Hafız bunun apaçık bir mübalağa olduğunu yüzüne vurmak istedi, ama o anda içini saran endişe bunu görmezden gelmesine neden oldu.

"Peki neden?" diye sordu. "Umarım onlara kim olduğumu söylemişsindir."

"Tabii ki söyledim. Ama kız daha on altı yaşında. Onu bir prense verdiklerini sanıyorlardı."

"Bu delilik!" diye bağırdı İhtiyar Hafız.

"Onlara bunu anlatabilmek bir haftamı aldı," diye devam etti Hacı Zöhre. "İlk başta, onlara servetin ve ismin hakkında anlattığım her şeye inanmak istemediler. Tereddüt içindeydiler. Sonunda onları ikna etmek için şeker hastası olduğunu söyledim."

Hafız kendisine cömertçe atfedilen bu hastalığa çok da aldırmadan, "Onlar ne dedi peki?" diye sordu.

"Önce yüzleri parladı, sonra gülümsediler ve bana, 'Eğer söylediklerin doğruysa, o zaman çok varlıklı bir adam olmalı,' dediler. Ben de onlara 'Ey insanlar, siz hiç şeker hastası bir dilenci gördünüz mü? Hayret bir şey! Daha ne istiyorsunuz!' diye yanıt verdim. O andan itibaren onayladılar."

"Çok güzel," dedi Hafız. "Sen de az anasının gözü değilsin. Hakkını vermeyi unutmayacağım."

"Bunu bir karşılık bekleyerek yapmıyorum," dedi kızgınlıkla Hacı Zöhre. "İnsanlara iyilik yapmayı severim. Ailenize ne kadar saygı duyduğumu biliyorsunuz. Sizin için neler yapmazdım ki! Siz bu mahallenin ışığısınız."

İhtiyar Hafız bu saygıyı, onu dünyaya bağlayan bağlardan kurtulduğundan bu yana toplumsal konumuna karşı hiç görmediği bu hürmeti seviyordu. Hacı Zöhre'nin bağlılığı, her ne kadar çıkarcı-

lıkla kirlenmiş olsa da, Hafız'ı çoktandır mahrum kaldığı manevi hoşnutluğa geri döndürmüştü. Yatağında kıpırdandı, elini yüzünde gezdirdi ve sonra aniden önemli bir ayrıntıyı hatırlar gibi oldu.

"Ama Hacı Zöhre, sen ne dedin öyle? Ben şeker hastası değilim ki!"

Hacı Zöhre geriye doğru hareketlendi, az daha göz alıcı bedenini yatak odasının döşemesine seriverecekti. Fakat tam zamanında durdu ve derin bir nefes alarak:

"Eee, ne olacak! Bundan ne çıkar ki? Neticede gözle görülmeyen bir şey."

"Yine de," dedi İhtiyar Hafız, "Bu bir hastalık."

"Evet zengin adam hastalığı. Yalnızca daha fazla saygı görmeni sağlayacak. İnan bana, ne yaptığımı biliyorum."

İhtiyar Hafız birkaç saniyeliğine kasık fıtığını düşündü ve kendi kendine, henüz kendisine bahşedilen bu yeni ve ışıltılı hastalığın, belki de kusurunun itici yanını bir nebze olsun giderebileceğini söyledi. Bu olasılık onu sevindirdi ama vicdanını rahatlatabilmek için, "Söylediklerinden emin misin, kadın?" diye sordu.

"Tabii ki eminim. Yalan söylüyorsam dilim kopsun."

Sessizlik oldu. İhtiyar Hafız aklından kötü düşünceleri kovdu, rahatladı ve sonra gelecekteki evliliğiyle ilgili bunaklara yaraşır hayallere daldı. Odaya dolan tehlikeli öğle ışığı, onu saran hoş hayallerin tadını çıkarmasını engelliyordu. Gözlerini kapadı ve uzun bir süre donuk bir mutluluk içinde kayboldu. Fakat çok geçmeden etrafını saran sessizlik onu korkuttu ve bu sessizlik ona, sanki yeni doğmakta olan huzurunu yok etmek istercesine, içine sızmaya çalışan ürkütücü ve kirli şeyler taşıyor gibi geldi. Uzuvlarını ter bastığını hissetti ve düşünceleri bir kez daha şüphenin saldırısına uğradı. Gözlerini açtı, güçlü bir iç çekti, sonra Hacı Zöhre'ye döndü ve bir cesedin sönmüş bakışlarıyla ona baktı.

Hacı Zöhre içinde bulunduğu durumdan en iyi şekilde nasıl yararlanacağını düşünüyordu ki, İhtiyar Hafız'ın iç çekişi onun günahkâr düşüncelerini böldü. Fark edildiğini düşündü, etleri sarkmış bedeniyle baştan ayağa ürperdi ve içgüdüsel olarak çarşafının

kenarlarını geniş kalçalarının etrafında topladı. Sonra dirseklerini dizlerine dayayarak öne doğru eğildi ve boğuk bir sesle sordu:

"Niye iç çekiyorsun? Neden şikâyet ediyorsun?"

İhtiyar Hafız, yüzü dehşete kapılmış bir ceset gibi, ağzını açtı ve cevap olarak birkaç ağlamaklı homurtu çıkardı.

"Neden şikâyet ediyorsun?" diye tekrarladı Hacı Zöhre. "Yeniden evlenmek üzeresin işte. Seni rahatsız eden ne?"

İhtiyar Hafız gayret etti ve konuşmaya karar verdi.

"Sana bir şey söylemem lazım."

"Dinliyorum," dedi Hacı Zöhre. "Çıkar ağzından baklayı."

"Fıtığım var ya! Her geçen gün daha da büyüyor. İnanması çok güç."

"Nasıl yani? Geçen sefer bana geçmeye başladığını söylemiştin. Nesi var şimdi!"

"Vallahi! Bilmiyorum," dedi Hafız.

"Mümkün değil bu!"

"Çocukların bana bir oyun çevirdiğinden şüpheleniyorum."

"Çocuklar mı? Çocukların bununla ne ilgisi var? Anlamıyorum," dedi Hacı Zöhre.

"Gayet basit. Fıtığımın büyümesine sebep onlar. Evlenmemi engellemek istiyorlar, o iblisler."

Hacı Zöhre kötü ruhların yakınlardaki varlığı karşısında paniğe kapılmıştı. "İyi ama bunu nasıl yapıyorlar?" diye sordu.

"Henüz bilmiyorum. Ama onlardan ciddi manada şüpheleniyorum."

Hacı Zöhre başını salladı. Bu ihtiyar adam kesinlikle bunuyordu. Ama endişelenmesine hiç gerek yoktu. Ne de olsa böyle bir şey imkânsız değildi. İblisler her şeyi yapabilirdi, bir fıtığın şişmesini sağlamak onlar için çocuk oyuncağı olmalıydı. Yine de ihtiyar adamın korkularını yatıştırmak kendi çıkarına olacaktı.

"Ama Hafız Bey, çocuklar böyle bir şey yapamaz. Ne de olsa onların babasısınız."

"Onlar evlat değil eşkıya, inan bana. Ama mesele sadece bu değil. Ben başka bir şey için endişeleniyorum. Söylesene sence bu, evliliğime mâni olur mu?"

"Evliliğine mi? Bu ne biçim bir düşünce! Ne zamandan beri fıtık, bir erkeğin evlenmesine mâni oluyor? Gerçekten senin için üzülüyorum, Hafız Bey!"

"Yani endişelenecek bir şey olmadığını mı söylüyorsun?"

"Senin gibi bir adam," dedi Hacı Zöhre, "bir aslan kadar güçlü ve yakışıklı, küçük ve zavallı bir fıtık için endişelensin ha."

"O kadar da küçük değil, ne yazık ki!" dedi Hafız. "Hatta çok büyük." Bir an tereddüt ederek, "Görmek ister misin?" diye sordu.

"İsterim tabii," dedi Hacı Zöhre. "Senin için ne yapmam ki?"

"O zaman kalk ve gel, kendin gör. Ne düşündüğünü bilmek istiyorum."

"Hemen söyleyeyim. Vallahi, ufacık bir şey için kendini paralıyorsun."

Hacı Zöhre çarşafını vücuduna sardı, derin bir nefes alarak kendini birazdan yapacağı işe hazırladı, sonra yavaş ve temkinli hareketlerle ayağa kalkmayı başardı.

Yatağa yaklaştığında, İhtiyar Hafız yorganı açtı ve göbeğinin alt kısmını gösterdi. Fıtık bacaklarının arasında, küçük cinsel organının hemen üstünde bulunuyor ve aşırı şişirilmiş bir futbol topuna benziyordu. Yaman bir kadın olarak nam saldığı cesaretine rağmen, Hacı Zöhre, gördüğü manzara karşısında dehşet dolu bir tepki vermekten kendini alamadı.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu İhtiyar Hafız.

"Önemli bir şey değil," diye yanıtladı Hacı Zöhre. "Zaten önceden biliyordum, boşuna korkutuyorsun kendini."

"Büyük, değil mi?"

"Ne saçmalıyorsun sen? Büyük olduğunu nereden çıkardın? Vallahi Hafız Bey, hayal âlemindesin!"

"Belki de öyle. Gerçekte, belki de hayal görüyorum."

"Dur bakalım," dedi Hacı Zöhre. "Sana bir masaj yapayım. Göreceksin, birkaç dakika sonra kaybolacak. Bana bırak."

Eğildi ve maharetli elleriyle parmaklarını fıtığın etrafında gezdirdi. Taş gibi sert ete temas edince önce irkildi ama şaşkınlığı çok sürmedi. Çok geçmeden onu bu eve getiren her şeyi, çöpçatanlık

işini ve yatakta inleyen ihtiyarı unuttu. Onun için geriye kalan tek şey, parmaklarının nazikçe yoğurduğu ve acımasız müstehcenliğiyle onu büyüleyen bu garip şeydi.

Refik sıçrayarak uyandı, Hacı Zöhre'nin gelmesini beklerken yemek odasındaki kanepede uyuyakalmıştı. Gözlerini ovuşturdu, ne kadar zamandır uyuduğunu merak etti ve görevinde başarısız olduğu düşüncesiyle kahroldu. Ya Hacı Zöhre o uyurken geldiyse? Üst katta fısıltılar duyduğunu sandı ve kulak kabarttı ama endişesini doğrulayan hiçbir şey yoktu. Yüzünü acıyla buruşturarak gerindi, bitkin hissediyordu, uzuvları son zamanlardaki yorgunlukla ağırlaşmıştı. Az önce rüyasında bir istasyonda hamal olarak çalıştığını ve sarı bir tarbuş takmış, zayıf, tuhaf bir yolcunun ona alışılmadık boyutlarda bir bavul yüklediğini görmüştü. Devasa bir bavuldu bu ve Refik onu sırtına almayı nasıl başarabildiğini bilmiyordu. Sonra yolcuyu takip etmiş ve istasyondan ayrılmışlardı. Yolcu aceleyle yürüyor, uzun, uçsuz bucaksız sokaklardan geçiyor, sürekli kaldırım değiştiriyor ve herhangi bir yere varıp varmamayı umursamıyor gibi görünüyordu. Kimi zamanlar, sırtında kocaman bavuluyla Refik'in ancak bir mucize eseri geçebildiği dar sokaklardan hızla geçmekten haince bir zevk alıyordu. Bu yarış sonsuz bir süre devam etmişti, Refik bu savurgan gezgine zorlukla ayak uydurabiliyordu. Bavulun ağırlığı uzuvlarını eziyordu ve her an yükün altında kalacak gibiydi. Derken aniden yolcu yavaşladı, etrafta bir şeyler arıyor gibiydi, sonra ani bir hareketle arkasını döndü ve kahkaha attı. Ne olduğunu anlayamayan Refik, korkunç bir gürültüyle yere devrilen sandığı bıraktı... Derken uyanmıştı.

Yolcunun şeytani kahkahası hâlâ kulaklarındaydı. Bu ilk kez duyduğu bir kahkaha değildi, bir gün önce İmtisal'in evinde duyduğu kahkahanın aynısıydı. Fahişeye yaptığı ziyareti hatırladı ve bu mesafeli ve tehlikeli aşktan sonsuza dek kurtulduğu için şükretti. Artık onunla işi bitmişti. Onun hatırası artık uykunun bitmek tükenmek bilmeyen hazzının tadını çıkarmasına engel olmayacaktı. Artık ona hiçbir şey borçlu değildi, ona her şeyi açıklamıştı. Ama o

anlamış mıydı ki? Hiç önemli değildi! Geçmişle bağlarını tamamen koparmıştı. İki yıl boyunca ona eziyet eden vicdan azabına bir daha asla yenik düşmeyecekti.

Hayat güzel olacaktı, yeter ki babasının evlenmesini engelleyebilsin. Bu korkunç felaket, ondan hâlâ pür bir dikkat bekliyordu. Babasının fıtığı olduğu doğruydu, ama fıtık, Hacı Zöhre'yi para hırsından alıkoyamazdı. Hatta İhtiyar Hafız'ın fıtığına hiç umulmadık bir değer katmayı ve bunu bir tür şeref olarak göstermeyi bile başarabilirdi. Refik'in her şeye göz kulak olması gerektiğinden hiç şüphesi yoktu, en ufak bir ihmali her şeyi tehlikeye atabilirdi. Hacı Zöhre'nin eve girmesini engellemeyi başaracaktı, gerekirse, iri yapılı olmasına rağmen onu dövecekti.

Kanepeden kalktı, masanın etrafında yürüdü ve pencereden dışarı bakmak için yaklaştı. Güneş, panjurları hâlâ kapalı olan karşı evin üzerinde parlıyordu. Refik, kendini beğenmiş erkeklerin tutsak ettiği kadınları düşündü ve duvarları sayesinde onlardan korunduğu için şükretti. Çünkü aptal gülümsemeleri ve dürüst fahişelerin sinsi bakışlarıyla onu baştan çıkarmaya çalışacaklarına şüphe yoktu. Karmaşalar ve rezaletler olmadan bir hayat sürmeyi düşünemeyen bu kadınların dalaverelerinden kaçamazdı.

Bir kez daha fısıltılar duydu. Ama bu sefer daha ciddiydi, İhtiyar Hafız'ın odasındaki sesleri net bir şekilde duyabiliyordu. Koridora doğru koştu, merdivenin dibinde durdu, başını kaldırdı ve dinledi. Tam da korktuğu gibiydi: Hacı Zöhre üst katta, babasının yanındaydı! O aptallar gibi uyurken kadın çoktan yukarı çıkmıştı. Merdivenleri yavaşça, basamakları gıcırdatmamaya dikkat ederek çıktı. Hacı Zöhre'yi şaşırtmak ve her şeyden önce korkutmak istiyordu.

Yatak odasının kapısı açıktı ve gördüğü manzara karşısında bir an için nutku tutuldu, gözlerine inanamadı. Hacı Zöhre yatağın yanında durmuş, babasının üzerine eğilmiş, elleri yaşlı adamın bacaklarının arasında, görünmez bir nesneyi yoğuruyor gibiydi. Fıtığı! Refik yerinden sıçradı ve kendini odanın ortasında buldu.

İhtiyar Hafız, utanılası çıplaklığını saklamayı aklından bile geçirmeden bağırdı:

"Sen misin, serseri herif!"

"Evet, benim," dedi Refik. "Ve o aşağılık dedikoducuyu geberteceğim!"

Hacı Zöhre panik içinde ellerini havaya kaldırdı ve titredi. Konuşmak istedi ama sıkıntıdan tıkanan boğazından sadece belli belirsiz inlemeler çıkıyordu. İri bedeni bu tehdit altında çökmüştü. Refik ona yaklaştı, kolundan yakaladı ve kapıya doğru itti. Sonra da arkasına sert bir tekme atarak merdivenlerden aşağı yuvarlanmasına neden oldu. Kadın, merdivenlerden yuvarlanırcasına indi, Refik hemen peşindeydi ve uyumakta olan evin içinden bir kasırga gibi geçip gitti.

O sırada İhtiyar Hafız boğuk bir sesle bağırdı:

"Polis çağırın! Polis çağırın! Bu eşkıyayı tutuklasınlar!"

15.

Mustafa Amca koridorda durmuş, bıyıklarını endişeyle buruyordu, aklı ciddi bir imtihandan geçiyordu. Ağabeyi İhtiyar Hafız, ona yerine getirmesi son derece zorlu ve hassas bir görev vermişti. Bu görev Celal'i uyandırmak ve onu yukarı çıkıp babasını görmeye ikna etmekti. İhtiyar Hafız, en büyük oğluyla evde yaşanan son olaylar hakkında konuşmak istiyordu. Mustafa Amca bu isteği geri çevirememişti ve şimdi tuhaf bir telaş içindeydi. Celal'i uyandırmak hiç de zor değildi ama onu yukarı çıkmaya ikna etmek tam anlamıyla delilikti.

Ne var ki, uzun süre tereddüt ettikten sonra Mustafa Amca en kötüsüyle yüzleşmeye karar verdi ve Celal'in odasına girdi. Beklediği gibi, genç adamı derin bir uykunun içinde uyuşmuş halde buldu. Yüzü bir cesedinki gibi solgun ve zayıf olan Celal zorlukla nefes alıyordu ve sanki yaşam soluğu onu uzun zaman önce terk etmiş gibiydi. Mustafa Amca bir an durdu, gördüğü manzaranın dehşetiyle afalladı, sonra elini uzatıp Celal'in omzuna dokundu. Ancak bu hafif dokunuş Celal'in uykusu üzerinde hiçbir etki yaratmadı. Mustafa Amca cesaretini daha da topladı ve onu şiddetle sarstı. Genç adam bir rüyanın içinde debeleniyor gibiydi, belli belirsiz homurdanıp sonunda gözlerini açtı. Mezardan yeni çıkmış gibi bir hali vardı.

"Canına mı susadın be adam!" dedi Celal.

"Baban," dedi Mustafa Amca.

"Babam mı? Öldü mü?"

"Allah korusun! Sadece seninle konuşmak istiyor."

Celal, böyle bir isteğin onu ilgilendirmeyeceğini gösterircesine duvara doğru döndü.

"Deli midir nedir?"

"Durum çok ciddi," dedi Mustafa Amca. "Celal, evladım, sana yalvarıyorum, kalk!"

"Asla!" dedi Celal. "Dünyanın sonu demektir bu. Ona zamanım olmadığını söyle. Beni neden görmek istiyormuş?"

"Seninle konuşmak istiyor, dedim ya."

"Benimle konuşmak mı istiyor? Ne saçmalıyorsun? Neden benimle konuşmak istiyormuş?"

"Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. Ama seni temin ederim çok önemli."

"Beni yataktan kaldıracak kadar önemli hiçbir şey yoktur, be adam."

Bu kati bir retti. Ancak Mustafa Amca, uykunun yarattığı bu zararlı ve barbarca ahkamlara şaşırmayacak kadar alışkındı. Zaman içinde tahammülü de artmıştı. Bu yüzden amacına ulaşma konusunda umutsuzluğa kapılmadı. Bir süre bekledikten sonra ciddi bir ses tonuyla:

"Baban çok kızacak," dedi.

"Bırak kızsın. Böylesi daha iyi. O zaman belki beni rahat bırakır!"

"Dinle, Celal, evladım! Sadece bir dakikalığına. Sana yalvarıyorum, bunu benim için yap."

"Senin için ölmemi istiyorsun, be adam! Bu ne iş böyle! Üşüteyim diye beni şafak vakti uyandırıyorsun! Hiç mi acıman yok!"

"Saat sabahın on biri," dedi Mustafa Amca. "Üşütmeyeceksin. Hava gayet güzel. Gel hadi! Celal, evladım, sadece birkaç dakika. Ayrıca, hava değişikliği iştahını da açar. Öğle yemeği yakında hazır olur."

"Ya merdivenler?" diye sızlandı Celal. "Merdivenler ne olacak, be adam!"

"Merdivenler mi?"

"Evet, yukarı çıkmak için merdivenler!"

"Eee ne olmuş?"

"Sen beni duvar ustası mı belledin! O merdivenleri asla çıkamam."

"Merak etme," dedi Mustafa Amca. "Ben sana destek olurum. Hiç çaba harcamana gerek kalmaz."

"Beni yukarı taşırsan çıkarım anca," dedi Celal.

"Elimden gelen gayreti gösteririm."

Mustafa Amca elde ettiği başarıdan memnundu, bu kadar kolay olacağını tahmin etmemişti. Tarbuşunu başına geçirdi ve Celal'i yatağından kaldırmaya hazırlandı. Ama genç adam hareket etmek istemiyor gibiydi, içinde acı verici bir dönüşüm yaşanıyordu. Bilincini yeniden kazanması uzun zaman aldı, gözlerini her açtığında, ister istemez tekrar kapanıyorlardı. Onları açık tutamıyordu. Nihayetinde yoruldu, gözlerini açmak için daha fazla çaba sarf etmedi ve kör bir adam gibi amcasına sarıldı. Amcası bir kolunu beline doladı ve koridora çıkmasına yardım etti.

İhtiyar Hafız yatakta oturmuş onları bekliyordu. Hamile bir kadın gibi kurumlanıyor, koca fıtığı çarşafların arasından görünüyordu. Oğlunu karşılamak üzere oldukça ağırbaşlı ve otoriter bir yüz ifadesi takınmıştı:

"Celal, oğlum, uyan. Seninle ciddi ciddi konuşmam lazım," dedi

Ama Celal güç bela odaya girer girmez etrafına bakındı ve babasının yatakta olduğunu görünce Mustafa Amca'nın kollarından kurtulup kendini yere bıraktı. Sırtını duvara yasladı, başını eğdi ve babasının sözlerini umursamadan bölünmüş uykusuna devam etti.

İhtiyar Hafız iç çekerek, "Şu çocuğa bak ya!" dedi.

"Elimden geleni yaptım," diye karşılık verdi Mustafa Amca. "Burada işte. Konuşmak istiyorsan konuş."

İhtiyar Hafız oğlunun düştüğü hal karşısında bir an için susup düşündü. Bir ilacın etkisindeymiş gibi uykuya dalmış olan bu bilinci nasıl uyandıracağını sorguluyordu. Evlenme kararında hiç olmadığı kadar netti. Sadece otoritesini kanıtlamak için bile olsa, belki de başlangıçta sadece bunak bir ihtiyarlık hevesi gibi duran bu kararı sonuna kadar götürmeyi kafasına koymuştu. Refik'in tarifi imkânsız hareketi, içindeki hükmetme arzusunu daha da körüklemişti. Bu hain ve zalim oğlan karşısında yenilgiyi kabul etmek istemiyordu. Celal'i ikna edebileceğini düşünmüştü. İşin aslı, İhtiyar Hafız, Refik'in taşkınlıklarından korkuyor ve onunla doğ-

rudan muhatap olma fikrinden nefret ediyordu. Daha önceki gün yaşanan manzara unutamayacağı kadar acı vericiydi. Yaşadığı şok yüzünden sağlığı bozulmuş, fıtığı daha da şişmişti.

Çaresizlik içinde Celal'e baktı, iç çekerek, "Celal, oğlum, uyan. Sen en büyüklerisin, bu evde düzeni sağlamak için sana güveniyorum," dedi.

Tüm beklentilerin aksine, Celal başını kaldırdı ve uyanır gibi oldu. Az önce oldukça zararlı bir pire tarafından ısırılmıştı.

"Ne? Ne diyorsun?" dedi.

"En büyüklerinin sen olduğunu söylüyorum," diye tekrarladı Hafız. "Kardeşlerini ikna etmek sana düşüyor."

"Kardeşlerim ne yapmış?"

"Allah aşkına! Dün neler olduğunu bilmiyor musun?"

"Hayır. Nereden bilebilirim ki?"

"Dinle o vakit! Kardeşin Refik bir eşkıya gibi davrandı. Az daha Hacı Zöhre'yi öldürüyordu."

"Cesur çocuk," dedi Celal.

"Ne diyorsun?" diye haykırdı İhtiyar Hafız. "Sen de mi onunla aynı fikirdesin?"

"Yaptığı şey suç!" dedi Mustafa Amca.

Mustafa Amca sallanan sandalyede oturuyor, üzüntüyle başını sallıyor ve zaman zaman o gergin, çaresiz haliyle iç geçiriyordu.

"Delilik resmen!" diye devam etti.

Celal cevap vermedi. Ayrıca, kendisinden ödün vermek ya da sonu gelmez tartışmalara girmek istemiyordu. Daha şimdiden yatağa gitmeyi düşünüyordu.

"Celal, oğlum," diye seslendi İhtiyar Hafız. "Sana yalvarıyorum, bir an için uyan ve beni dinle!"

"Uyandım işte tamam," dedi Celal. "Benden ne istiyorsun?"

"Kardeşin Refik'le konuşmanı istiyorum. Ona de ki, eğer bir suçlu gibi davranmayı kesmezse, yaptığına bin pişman olacak. Ona efendinin kim olduğunu göstereceğim."

Celal bu tehditvari sözlerden hiç etkilenmemişti. Babasının otoritesini böyle bağıra çağıra sergilemesi ona tamamen saçma geli-

yordu. Ancak, uzlaşmacı olmanın en iyisi olduğunu düşündü. Bütün bu meseleye bir son vermenin en iyi yolu buydu.

"Peki, baba. Sen merak etme. Bir ara onunla konuşurum."

"Ne demek bir ara? Onunla hemen bugün konuşmanı istiyorum!"

"Gerçekten mi?" diye sızlandı Celal, "En azından yarına kadar bekleyemez misin?"

İhtiyar Hafız bıkkınlıkla iç çekti. Bu tartışmanın anlamsızlığını yeni fark etmişti.

"İyi tamam," dedi, "onunla yarın konuşabilirsin."

Bu sırada Serag terastaki yatak odasını karıştırıyordu. Son birkaç gündür çok düşünmüştü. Başarısızlıkla sonuçlanan baba evinden kaçma girişimi, kendisini ailesi karşısında daha değersiz hissetmesine neden olmuştu. Mustafa Amca bile onunla küçümseyerek ve sanki hasta biriymiş gibi konuşuyordu. Yani o sadece dışarı çıkması engellenen küçük bir çocuktu. Kimse onun çalışma arzusunu ciddiye almıyordu. Bu tutum onun delikanlı ruhunu incitiyor ve onun için sürekli bir işkence kaynağı oluyordu. Bağımsızlığını kazanmak için açlıktan ve yoksulluktan ölmek pahasına da olsa, fikirlerinin sonuna kadar peşinden gidebileceğini onlara göstermeye karar vermişti.

Serag, ancak bir miktar parası olursa evden bir parça başarı ihtimaliyle ayrılabileceğini fark etmişti. Biraz para kazanabilmek için eski okul kitaplarını ve ağabeylerinin kitaplarını fıstık tüccarı Ebu Zeyd'e satmayı düşündü. Bu kitapların satışı ona belli bir meblağ kazandırırdı. Kuşkusuz, büyük bir meblağ beklemiyordu ama elde edeceği az bir miktar, iş bulana kadar, bağımsızlığının ilk yıllarında yaşamasına yetecekti. Ebu Zeyd hiç şüphesiz kitapları satın alırdı. Bu sayede hem sefil işini büyütebilir hem de kitapçı olabilirdi, ki bu da o civarda alışılmadık bir şeydi. Serag böylesine harika bir fikir bulduğuna inanamıyordu. Ebu Zeyd mahalledeki ilk kitapçı olacaktı. Bu onun tüm onurlu insanların gözündeki saygınlığını artıracaktı.

Bu teraslı oda, her türlü mutfak eşyasının, kırık mobilyanın ve kullanılmayan malzemenin karmakarışık bir halde istiflendiği, sa-

dece çatı penceresiyle aydınlanan tozlu bir odaydı. Serag aradığı kitapların bir bavulun içinde olduğunu biliyordu. Bavulu bir köşede, boş şişeler ve yontulmuş çirkin heykellerden oluşan bir yığının altında saklanmış halde buldu. Onu kurtarmayı başardı, üzerindeki tozu temizledi ve açtı.

Çalışkan gençliğini ve okula gittiği o eski günleri hatırlayınca yüreği burkuldu. Bu kitaplar onun için muhteşem bir geçmişi temsil ediyordu. O zamanlar gelecek parlak ve umut dolu görünüyordu. Ev henüz bugünkü "dokunulmaz uyku sığınağı" haline gelmemişti.

Eline bir kitap aldı ve karıştırmaya başladı.

"Ne yapıyorsun burada?"

Serag kitabı bıraktı ve arkasını döndü.

"Seni ilgilendirmez kızım!"

"On beş dakikadır seni arıyorum," dedi Hüda. "Öğle yemeği hazır."

Yavaşça ona yaklaştı, onu yeniden bulduğu için mutluydu. Serag geri çekilir gibi yaptı, bu küçük kızdan dünyadaki her şeyden daha çok korkuyordu. Kızın karşı konulmaz sevecenliği, her seferinde çaresizce içine düştüğü bir uçurumdu onun için. Bu kız, inatçı sevgisi ve saf sapkınlığıyla, isyan etme içgüdüsünü her zaman zayıflatıyordu. Sanki onunla birlikteyken kız bir başkalaşım geçiriyor ve çocukluktan çıkıp muzip, hayasız bir kadına dönüşüyordu.

"Neden bu kitaplara bakıyorsun?" dedi Hüda. "Şimdi neyin peşindesin? Ne zaman aklı selim davranacaksın!"

"Beni rahat bırak! İstediğimi yapabilecek kadar büyüğüm."

"Çocuğun tekisin."

"Değilim! Sana çocuk olmadığımı göstereceğim," dedi Serag. "Bu kitapları görüyorsun, hepsini satacağım."

"Satacak mısın? Ne için?"

"Para kazanmak için, kızım!"

"Parayla ne yapacaksın?"

"Param olursa, bu evden kaçabileceğim," dedi Serag. "Şimdi anladın mı?"

"Ah, yine şu mesele," dedi. "Lanet olası çocuk! Yine başladın aynı deliliğe?"

"Bu evden gitmekte kararlıyım," dedi Serag. "Ama bu sefer ciddi. Bu kitaplardan kazanacağım parayla iş bulana kadar geçinebileceğim."

"Yani gideceksin."

Gözleri yaşarmıştı. Onun bu çocuksu macera fikirlerinden tamamen vazgeçtiğini sanıyordu ama işte Serag yeniden kaçmayı ve kendini yollara vurmayı düşünüyordu. Deliliğin onu nasıl kör ettiğini fark etti. Ama ne yapabilirdi ki? Onu kendine yakın tutmak için tek şansı onunla birlikte gitmekti.

"Beni de yanında götür," dedi.

"Sana bunun imkânsız olduğunu söylemiştim."

Hüda gözyaşlarını tutamadı ve en baştan çıkarıcı tavrını takındı, genç adama gülümseyerek dudaklarını uzattı. Ama Serag başını çevirdi. Bunun üzerine Hüda bavulun kapağını katlayıp üzerine oturdu, sonra Serag'ın elini tuttu ve onu kendine çekti.

"Gel ve yanıma otur."

Serag kendini bavulun üzerine bıraktı, hipnotize olmuş gibi güçten düşmüştü. O genç bedenden yayılan sapkın cazibeye asla karşı koyamazdı.

"Yani, beni yanında götürmek istemiyor musun?"

"Hayır," dedi Serag. "Seninle ne yapayım ben?"

"Ev işlerini ben yaparım," dedi Hüda heyecanla.

"Kendi başıma gitmeyi tercih ederim. Bir kadına ihtiyacım yok."

"Tek başına korkarsın. Ben seni korurum."

"Neden korkacakmışım? Çalışmak beni korkutmuyor ki."

"Sen çalışmaktan ne anlarsın?" dedi Hüda. "Daha önce hiç çalışmadın. Tek başına olmak zordur. Öyle değil mi?"

"Bilmiyorum," dedi Serag. "Ne olursa olsun bu evde kalmaktan iyidir."

Hüda, ona sokuldu ve kulağına fısıldadı.

"Beni de yanında götür," diye yalvardı. "Beni bırakma. Kıyarım canıma."

Serag içten içe şehre tek başına gitmekten korktuğunu kabul etmeye başlamıştı. Hüda'yı yanına alma fikri artık o kadar da saçma görünmüyordu. Doğrusu, kız onun için yararlı bir arkadaş olacak ve onun varlığı yeni varoluşunun sıkıntılarını hafifletecekti. Yine de tereddüt etti.

Serag düşünürken Hüda da onu izliyordu ve kalbi göğsünde atıyordu. Yanaklarını okşadı, sonra onu dudaklarından öptü.

"Beni de yanında götür."

"Henüz bilmiyorum," dedi Serag. "Belki seni de alırım yanıma. Bakalım. Önce bu kitapları satmam lazım."

"Ah, seni seviyorum," dedi Hüda. "Çabuk sarıl bana! Efendim öğle yemeğini bekliyor."

Öğleden sonra Serag kitapları Ebu Zeyd'e götürdü. Fıstık tüccarı dükkânın eşiğine çömelmiş, her zamanki haliyle güneşin altında kavruluyor ve kesinkes çürümeye mahkûm gibi görünüyordu. Hırpani, bir deri bir kemik kalmış yüzüne bin yıllık bir uyuşukluk sinmişti. Yanındaki sepetler neredeyse boştu.

"Selam olsun sana Ebu Zeyd!"

"Sana da selam olsun soylu delikanlı!" diye cevap verdi Ebu Zeyd. "Ne taşıyorsun orada?"

"Bunlar kitap," dedi Serag. "Sana işin için inanılmaz bir proje sunmaya geldim."

Ebu Zeyd genç adama şefkatle ve aynı zamanda endişeyle baktı. Her şeyden önce kargaşadan korkuyordu ve bazı meslekleri şekillendiren sıkı çalışma onun müşfik ruhunu rahatsız ediyordu. Utana sıkıla sordu:

"Ne projesi, evladım? Umarım güvenilir bir fikirdir."

"Dâhiyane bir fikir," dedi Serag. "Öncelikle şu kitapları bırakayım. Evden beri taşıyorum."

Kitapları yere bıraktı, ellerini ceplerine soktu, Ebu Zeyd'e baktı ve gülümsedi. Ebu Zeyd kitaplara hızlıca bir göz attı ama dokunmaya cesaret edemedi. Genç adamın kendisine sunmak istediği projede bu kitapların oynadığı rolden henüz şüphelenmemişti.

"Anlat," dedi. "Senden güzel şeyler duymak istiyorum."

"Tamam dinle o zaman," dedi Serag. "Bu kitapları benden satın alacaksın ve sahaf olacaksın."

"Sahaf mı?" diye sordu Ebu Zeyd. "Ben çok yaşlıyım, evladım. Bunun bana göre bir iş olduğunu sanmıyorum."

"Bu harika bir iş," dedi Serag. "Mahalledeki ilk sahaf sen olacaksın. Bunun ne büyük bir onur olduğunun farkında mısın?"

"Öyle mi diyorsun?"

Ebu Zeyd bu teklif karşısında biraz şaşırmıştı, bu teklif tüm beklentilerinin çok daha ötesindeydi. Hiç böyle hırsları olmamıştı. Tek istediği, iğrenç kayınvalidesinin alaylarından kurtulmaktı. Huysuz kadın, vasat işi yüzünden onu sürekli eleştiriyordu. Bir kitapçı dükkânı açtığını görse ne derdi acaba? Bu soru kafasını hayli kurcalamıştı.

"Bunun doğru düzgün bir iş olduğuna emin misin?"

"Kesinlikle," diye yanıtladı Serag. "Sana aksini düşündüren ne?"

"Bilmiyorum, evladım! Ne anlatıyor peki bu kitaplar?"

"Bunlar okul kitapları. Hayli önemli kitaplar. Ebu Zeyd, babam, sana müstehcen kitaplar satacağımı düşünmüyorsun, değil mi?"

"Kastettiğim bu değildi. Kusuruma bakma, evladım."

Sustu, yeniden düşünür gibi bir hali vardı. Serag ise, tüccarın bu yoğun düşüncelerinin sonucunu bekliyordu, söz konusu düşüncelerin ardındaki esas dürtüsü ise hâlâ gizliydi. Tüccarın suskunluğuna anlam veremiyordu ve yorgun hissetmeye başlamıştı. Birden Mimi'nin günışığında belirdiğini gördü, saçları darmadağınıktı ve sanki bütün gece uyumamış gibi bitkin bir hali vardı. Serag ona gülümsedi ama Mimi onu soğuk bir tavırla selamladı ve elleri ceplerinde yoluna devam etti. Alışılmadık bir şekilde köpeği yanında değildi. Serag, Mimi'nin onu neden bu kadar soğuk karşıladığını ve köpeği Semsem'e ne olduğunu merak etti. Sonra bu genç delikanlıyı tamamen unuttu ve tüm dikkatini iç dünyasındaki tartışmaları sona ermek üzere olan Ebu Zeyd'e verdi.

Tam o sırada, uzun saç örgülü ve gözleri sürmeli küçük bir kız dükkânın önünde durdu. Ebu Zeyd ona patavatsızca, "Ne istiyorsun!" diye sordu.

"Ümmü İhsane için geldim," dedi kız.

"Ne istiyormuş?"

"İki milyemlik nohut istiyor. Yarın ödeyecek."

"Git al oradan, kızım!" dedi tüccar. "Beni rahat bırak!"

Kız nohutu aldı ve sonra sıska kalçalarını sallayarak gitti. Birkaç metre ileride döndü ve Serag'a gülümsedi.

"Ne iş ama!" diye iç geçirdi Ebu Zeyd.

"Peki, karar verdin mi?" diye sordu Serag.

"Pekâlâ," dedi Ebu Zeyd. "Bu kitaplar için ne kadar istiyorsun?"

"Sen ne kadar veriyorsan olur," dedi Serag.

Ebu Zeyd elini önlüğünün cebine daldırdı ve kirli bir kese çıkardı. Parayı saymaya başladı. Serag şimdiden yaşayacağı maceranın heyecanını hissedebiliyordu.

16.

Çocuk yoldan ayrılıp patikaya girdiğinde neredeyse öğlen olmuştu. Solundaki ilk evde, pencereden eğilmiş halı silkeleyen bir hizmetçi gördü ve ondan bilgi aldı. Hizmetçi aradığı yeri parmağıyla gösterdi, çocuk ona teşekkür ettikten sonra hoplaya zıplaya koşmaya devam etti. Bu, Serag'ın adresini sorduğu hiç değilse onuncu kişiydi.

Genç adamın evinin önüne geldiğinde, bahçe kapısından bakarak seslenmeye başladı:

"Serag!"

Cevap veren olmadı. Bunun üzerine biraz geri çekildi, ellerini ağzına götürdü ve var gücüyle tekrar seslendi.

Bir süre sonra Serag yemek odasının penceresini açtı ve sokağa baktı. Küçük Antar'ı hemen tanıdı, iki ay önce tarlada sapanla kuş avlarken karşılaştığı çocuktu bu. Çocuk yazlık kıyafetler giymişti, başka bir deyişle çıplaktı ya da neredeyse çıplaktı. Eski püskü bir kumaştan yapılma bir tür peştamal cinsel organını örtüyordu. Traşlı başını şimdi bir tutam gür saç süslemekteydi. Pek değişmemişti, sadece öfkeli gözlerindeki bakış daha fazla acı çektiğinin tanığıydı.

"Bekle," dedi Serag. "Geliyorum."

Aceleyle evden çıktı ve çocuğun komşu evlerin pencerelerine taş atarak eğlenmeye başladığını gördü.

"Kes şunu! Olay çıkaracaksın!"

"Sadece eğleniyordum," dedi çocuk.

Serag kolunu çocuğun omuzlarına doladı ve yola koyuldular. Güneş her yeri acımasızca kavuruyordu, kırsal kesimde ve tozlu yollarda kavurucu bir sıcak vardı. Serag ve çocuk bir ağacın gölgesine sığındılar.

"Seni yeniden görmek güzel," dedi Serag. "Nasılsın?"

"Pek iyi değilim," diye yanıtladı çocuk.

"Artık kuş avlamıyor musun?"

"Hayır, sapanımı sattım."

"Peki şimdi ne yapıyorsun?"

"İşsizim."

Burnunu çekti ve parmağıyla burnundaki sümüğü sildi, sonra başını başka yöne çevirerek sessiz kaldı.

Serag, genç arkadaşının böylesi acı verici bir duruma düştüğünü görünce üzüldü, ona duyduğu yakınlığı nasıl ifade edeceğini bilemedi. Bir süre sonra, "Peki kasa? Kasayı buldun mu?" diye sordu.

"Hayır," dedi çocuk. "Bulamadım."

"Onu çalan çocuğu görmedin mi?"

Çocuk umutsuz bir ifadeyle, "Öldü," dedi.

"Öldüğünü nereden biliyorsun?"

"Biliyorum işte! Öldü diyorum sana."

Genç Antar, gerçekten ihtiyacı olduğu için Serag'ı görmeye gelmişti. Bir serseri olarak yaptığı çeşitli işlerin karşılığını artık alamıyordu. Şansı yaver gitmiyordu, zayıf bir dilenci durumuna düşmüştü. Bu çöküşü sırasında Serag aklına gelmiş ve kendisiyle birlikte inşaat halindeki fabrikayı ziyaret etmek isteyebileceğini düşünmüştü. Zahmetinin karşılığında birkaç milyem alacağından hiç şüphesi yoktu.

İlgisiz bir tavırla:

"Gidip fabrikayı görmek istemez misin?" diye sordu.

"Hayır," dedi Serag. "Artık fabrikayı düşünmüyorum. Üstelik hâlâ aynı durumda. Kimsenin inşaatı bitirmeyi düşündüğü de yok. Orası bir harabeden ibaret."

"Yani artık çalışmak istemiyor musun?"

"Hep istiyorum!" dedi Serag. "Sadece gidip şehirde iş aramaya karar verdim. Bugün gelmekle iyi yaptın. Sana ihtiyacım olacak."

Serag o akşam yemekten sonra evden ayrılmayı planlamıştı. Ebu Zeyd'in kitapları alması için ona ödediği on kuruş cebindeydi

ve kaçışının başarılı olacağından hiç şüphesi yoktu. Çocuğun gelişi umulmadık bir şanstı, en son isteyeceği şey, geçen seferki gibi onu kaybetmek olurdu. Adına büyük şehir denilen bu bilinmeyen uçurumda çocuk onun için değerli bir rehber olabilirdi. Kesinlikle yararlı kaynakları vardı, iş bulmasına yardımcı olabilirdi.

"Şehri iyi bilir misin?" diye sordu.

"Şehri benim kadar iyi bilen kimse yoktur," diye yanıtladı çocuk. "Her ara sokağı ve her dilenciyi iyi bilirim."

"Çok iyi," dedi Serag. "Eminim iş bulmama yardım edebilirsin."

"Ne tür bir iş?"

"Ne iş olursa."

"Sana iş aramamanı tavsiye ederim," dedi çocuk.

"Neden?" diye sordu Serag.

"Çünkü ararsan bulursun."

"Peki bulursam?"

"O zaman senin için çok kötü olur."

"Hayır," dedi Serag. "Ben kararımı verdim. Dinle. Şu anda az biraz param var ve bu akşam şehre gitmeyi planlıyorum. Benimle orada buluşmak ister misin?"

"Orada nerede? Orası büyük bir şehir, biliyorsun!"

"Nerede olsun dersen. İstediğin yeri seç."

Çocuk başını kaşıdı ve birkaç saniye düşündü.

"Seni Rönesans heykelinin altında bekleyeceğim," dedi. "Nerede olduğunu biliyor musun?"

"Evet," dedi Serag. "Hatırlıyorum. İstasyon Meydanı'nda."

"Aynen öyle. Bu akşam saat dokuz gibi seni orada bekleyeceğim."

"Anlaştık," dedi Serag. "Selametle!"

"Bu zahmetime karşılık bana bir şey vermeyecek misin?"

"Özür dilerim," dedi Serag. "Unutuyordum."

Cebinden bir kuruş çıkardı ve çocuğa uzattı.

"Bu seni akşama kadar idare eder umarım."

"Ben hallederim," dedi çocuk. "Keşke hiç borcum olmasaydı!"

Serag eve döndüğünde kalbi sevinç ve gururla doluydu. Yeni bir insan türünü, geleceğin insan modelini temsil ettiğinden emin-

di ve tembellerin sefil dünyasına karşı kazanacağı zaferleri düşündükçe yüzünde bir gülümseme beliriyordu.

O akşam yemekte sabırsızlığıyla başa çıkmakta bir hayli zorlandı. Yemek bir türlü bitmek bilmiyordu. Sanki Hüda ayrılık ânını kasıtlı olarak geciktiriyor gibiydi. Yemeğini yavaş yiyor, tabakları getirip yemeği servis etmek için sonsuz zaman harcıyordu. Dalgın görünüyordu, bir otomat gibi hareket ediyordu, dudaklarında donmuş bir gülümseme vardı. Yine de onunla gelmek zorundaydı. Serag sonunda ikna olmuştu, Hüda bu eşsiz macerada ona eşlik edecekti. Ama Serag için öngörülemeyen tehlikelerle dolu yeni bir hayatın başlangıcı anlamına gelen bu ayrılışın yaklaşmasından hiç de tedirgin görünmüyordu. Onun bu aptalca umursamazlığı genç adamın tedirginliğini daha da artırıyordu, zaman zaman onu acele etmeye ikna etmek için yalvaran gözlerle yüzüne bakıyordu. Ama Hüda anlamıyor gibiydi.

Bir tek Refik küçük kardeşinin gerginliğini fark etmişti.

"Neyin var senin?"

"Hiçbir şeyim yok," dedi Serag.

"Umarım bundan sonra ses çıkarmaz ve zavallı kaçma ve çalışma hikâyelerinle bizi rahatsız etmezsin. Artık mutlu mesut yaşayabilir ve hayatımızın geri kalanında uyuyabiliriz. Bu lanetli evlilikten kurtulduk! Ve hepsini bana borçlusun."

"Bu evlilik meselesi umurumda bile değil," dedi Serag.

"Seni nankör çocuk! Düşünebiliyor musun, Celal ağabeyim! Bu çocuğun nankörlüğü yüreğimi parçalıyor. Onu gebertmemiz gerekecek! Evde böyle bir ruh varken asla huzur bulamayız."

Gelgelelim Celal cevap veremeyecek kadar bitkin görünüyordu. Başını ellerinin arasına almış, masaya yaslanmış, gözlerini zar zor açarak önündeki tabağa bakıyordu. Artık yemek yiyecek gücü bile kalmamıştı. Refik, ağabeyinin bu kasvetli havasına alışkındı ama şimdiki tavrı endişe vericiydi ve içini uğursuz bir hissiyat kaplamıştı.

"Neyin var, neden yemiyorsun? Her zamankinden daha keyifsiz görünüyorsun. Fare yine mi uyutmuyor?" diye sordu Refik.

"Fareyle alakası yok," dedi Celal, "Babamız sağ olsun uyutmuyor. Refik daha yeni büyük bir felaket atlattım."

"Ne oldu? Babam ne yaptı sana?"

"Bütün gün beni uyutmadı!" diye cevap verdi Celal. "Vallahi de adam tam bir cani."

"Bütün bunlar ne zaman oldu? Bugün mü?"

"Bilmiyorum," dedi Celal. "Belki bugündü, belki birkaç gün önceydi. Gerçekten bir önemi yok. Tamamen tükenmiş durumdayım."

"Senden ne istedi?" diye sordu Refik. "Seni odana görmeye mi geldi? Çok şaşırdım doğrusu."

"Hayır. Beni görmeye gelmedi. Bu o kadar da korkunç olmazdı. Ama bana bu kalpsiz adamı gönderdi –başıyla Mustafa Amca'yı işaret etti– canımı o kadar sıktı ki sonunda yukarıya kadar peşinden gittim. Beni omuzlarında taşıyacağına söz verdi ama güç bela ayakta tutabildi. Bitmek bilmez bir işkenceydi."

"Olaya bak! Ama hâlâ babamın senden ne istediğini söylemedin?"

"Sanırım şu arbede meselesiydi. Seninle konuşmamı ve efendinin kendisi olduğunu unutmamanı söylememi istedi. Anladığım kadarıyla Hacı Zöhre'yi öldürmek istemişsin?"

"Haa, şu mesele!"

"Seni tebrik etmeyi unuttum," dedi Celal.

"Gerek yok. Bundan sonra o şişko dedikoducu buralarda görünmeye cesaret edemeyecek. Evlilik oyunlarını gitsin cehennemde oynasın!"

"Sana sonsuz minnet borçluyuz," dedi Celal. "Sevgili Refik, sen bir kahramansın!"

Bütün bu süre boyunca suratını asmış ama vakur bir ifadeyle yemeğini sakince yemeye devam eden Mustafa Amca, "Sen sadece terbiyesiz çocuğun tekisin," diyerek araya girdi. "İtibarımıza çok büyük zarar verdin. Hacı Zöhre gidip herkese senin ona ne yaptığını anlatacak. İnsanlar ne diyecek?"

"Başlarım insanlara," dedi Refik.

"Ailemiz için ne büyük bir utanç!" diye karşılık verdi Mustafa Amca.

Serag tartışmanın uzamasından korkuyordu ama Refik amcasının serzenişini yanıtsız bıraktı, ona alaycı bir şekilde gülümsemekle yetindi. İhtiyar Hafız'ın evliliğinin temsil ettiği talihsizliği savuşturmayı başarmış olması, onu daha müsamahakâr olmaya yöneltmişti muhtemelen. Soğukkanlılığını yeniden kazanmış görünüyordu ve büyük bir iştahla yemek yiyordu. Ama bir süre sonra amcasına baktı ve ona son bir şaka yapmaktan kendini alamadı.

"Mustafa Amca," dedi. "Babama, artık bey diye hitap etmene müsaade ediyorum. O bunu hak ediyor. Böyle bir fıtığı varken rahatlıkla bakan bile olabilir."

"Sen baban hakkında nasıl böyle konuşmaya cüret edersin!" dedi Mustafa Amca. "Hem ne fıtığıymış bu? Hiç utanman yok mu senin?"

"Mustafa Amca," dedi Refik, "babamın fıtığını bilmediğini söyleme bana."

"Şerefim üzerine yemin ederim ki bilmiyordum. Şimdi de kalkmış babana iftira atıyorsun!"

"Bana fıtık meselesini söyleyen oydu," dedi Celal.

"Ben sana hiçbir şey söylemedim," dedi öfkeyle Mustafa Amca. "Hepiniz terbiyesizsiniz. Babanız sizin edepsizliğinizden bıktı usandı. Bana sizi burada tek başınıza bırakıp kendi köyüne gideceğini söyledi."

"Tanrı'ya şükürler olsun!" dedi Refik. "Gerçekten bunu yapacak mı?"

"Nihayet," dedi Celal, "uyku bizimdir!"

Mustafa Amca, cesur bir yüz ifadesi takınmak ve İhtiyar Hafız'a olan yakınlığını vurgulamak için kasten yalan söylemişti. Böyle bir haberin yeğenlerinin hoşuna gideceğini, hatta onların coşkusunu artıracağını tahmin edememişti. Ama artık geri adım atmak için çok geçti. Esrarengiz bir sessizliğe sığınarak durumu kurtarmaya çalıştı.

"Hadi," dedi Refik. "Bize doğruyu söyle, Mustafa Amca."

"Söyleyecek başka bir şey yok. Bildiğim her şeyi anlattım size. İster inanın ister inanmayın."

"Sana inanmamak ne mümkün?" dedi Refik. "Mustafa Amca, sen bu evin dâhisisin."

"Geçen gün bana yaptıkların için seni affediyorum," dedi Celal. "Ama bir daha yapma."

Hüda artık masayı topluyordu, hepsi kalkıp kendi yataklarına dönecekti. Serag onların gitmesini bekledi, sonra kalktı ve kendini odasına kilitledi.

Bir saat sonra evden gizlice çıktı ve aceleyle yola doğru yürüdü. Hüda onu köşedeki elektrik direğinin altında bekliyordu, yürüyüşe çıkacakmış gibi giyinmişti. Etrafını saran solgun ışıkta küçücük görünüyordu, acemice yapılmış makyajı yüzüne şekerden bir bebek görüntüsü veriyordu. Sessizce ve boynu eğik bir halde dikiliyordu ama Serag'ı görünce koşarak onu karşılamaya gitti.

"Ne diye oyalanıyordun?" dedi Serag. "Vallahi! Akşam yemeği hiç bitmeyecek sandım."

"Elimden geleni yaptım," dedi Hüda.

"Hadi, gidelim," dedi Serag.

Hüda ise, "Önce beni bir öp," diye karşılık verdi.

Serag onu öptü, sonra elini tuttu ve yola koyuldular. Önce acele adımlarla ilerlediler, sonra yavaş yavaş adımlarını yavaşlattılar, bir an durdular, birbirlerine bakıp gülümsediler. Gece berraktı ve gökyüzü pırıl pırıl parlıyordu, gerçek yıldızlarla doluydu ve öylesine yakın görünüyorlardı ki sanki olgun bir meyve gibi koparılabileceklerdi. Kırsal kesimde esen taze bir rüzgâr, beraberinde otların kokusunu ve daha uzaklardan büyük şehrin keskin ve şiddetli kokusunu getiriyordu. Serag bu kazanılmış özgürlük rüzgârını keyifle içine çekti. Rüzgârı yüzünde, ellerinde hissediyordu ve sanki mezarından yeni kalkmış gibiydi. İçini muazzam bir sevinç kapladı, genç kıza döndü.

"Mutlu musun?" diye sordu.

"Evet," dedi Hüda. "Seninle birlikte olduğum için mutluyum."

"Nihayet çalışabileceğim," dedi Serag.

Sarf edeceği çabayı düşündükçe heyecanlanıyordu. İnsanlığın kaderini paylaşacak ve dünyayı yöneten enerjilerin karmaşasına

dahil olacaktı. Hayatı artık verimsiz geçmeyecekti. Beklenmedik şeylerle dolu cesur bir varoluş onu bekliyordu. Şehre gitmek için sabırsızlanıyordu.

"Çok yorucu olmayan bir iş bulmaya çalış," dedi Hüda.

"Neden, kızım? Tam tersine, en zor işi arayacağım."

"Sonrasında hasta düşersin."

"Ben hastalanmam. Beni ne sanıyorsun, kızım? Ben her türlü işi yaparım."

Hüda bir müddet düşündü.

"Arabacı olabilirsin," dedi.

"Hayır," dedi Serag. "Bu ciddi bir iş değil."

"Çok ciddi ve aynı zamanda çok da eğlenceli," dedi Hüda. "Bütün gün tek yaptığın araba kullanmak olacak. Beni de gezdirebilirsin hem."

"Kapa çeneni. Böyle bir iş yapmak istemiyorum. Hiç de ciddi bir şey değil. Sen buna iş mi diyorsun, bütün gün bir arabada oturmak? Ben gerçek bir iş istiyorum, anlıyor musun?"

"Çok yazık," dedi Hüda. "Beni gezintilere çıkarabilirdin. Arabada olmayı çok seviyorum!"

"Aklından ne var senin, kızım? Hadi, ciddi ol biraz. Buraya eğlenmeye gelmedik."

"Her neyse," dedi Hüda. "Ne istersen onu yapabilirsin."

Son evleri de henüz geçmişlerdi ve şimdi yolda tek başlarınaydılar, etrafları uçsuz bucaksız kırlarla ve kana susamış uzak diyarların tehlikeli söylentileriyle çevriliydi. Serag önündeki yola bakıyor, yol ise titreyen sokak lambalarının sonsuzluğunda kayboluyordu. Adımlarını yavaşlattı ve önündeki zorlu mücadelenin büyüklüğü karşısında tereddüt eder gibi oldu. İçindeki heyecan aniden kaybolmuştu ve kalbinin derinliklerinde sinsi bir pişmanlık hissetmeye başlamıştı. Baştan çıkarıcı maceralar peşinde koşmak için az önce terk ettiği aile evinin sıcak huzuru, tüm varlığına, kolayca unutamayacağı kadar sıkı sıkıya bağlıydı. Uyuşukluğun ve kelimelerle anlatılamaz uykunun yarattığı ince bağlar, onu ihanet etmek istediği kaderine bağlıyordu. Kendisinin evdekilerden farklı

olduğuna, insanlığın muazzam ve sıkıcı çabasına layık olduğuna inanmakla aptallık etmişti. Bunların hepsi çocukça bir kibirdi. Büyük şehrin şeytani tuzaklarını korkuyla düşünmeye başladı.

Her şeyden önce, sabahın dördünde işe gitmek zorunda kalınan fabrikalar vardı, Serag bunu düşününce ürperdi. Sonra, ezdikleri insanları umursamadan son sürat giden tramvaylar vardı. Ve bir de hükümet vardı. Ya hükümet onu tutuklatıp hapse attırırsa? Onu en çok endişelendiren şey buydu. Babası ona hükümetin isyancıları tutukladığını söylemişti. Ama o bir isyancı mıydı ki? İş arama ve çalışkan insanlarla kaynaşma arzusu devrimci bir eylemle eşdeğer miydi? Serag, etkin ve çalışkan bir yaşama duyduğu sevginin hükümet tarafından neden mevcut yasalara karşı bir isyan girişimi olarak görülmesi gerektiğini anlamıyordu. Bu ona garip geliyordu.

Jandarmaları düşündükçe midesi bulandı. Birden kendinden geçti, başı dönüyordu. Durdu ve bir an için genç kıza baktı.

"Hâlâ çok uzun bir yol var," dedi. "Biraz dursak ya?"

"Peki," dedi Hüda. "Şimdiden yoruldun mu?"

"Biraz," dedi Serag. "Bir süre burada oturalım. Sadece birkaç dakika."

Yolun kenarına oturdular ve Serag gözlerini kapattı. Yoldan geçen hiç araç yoktu, ortalık tamamen sessizdi. Gecenin karanlığında tarlalara çamurlu su taşıyan olukların çıkardığı belli belirsiz sesten başka bir şey duyulmuyordu.

"Sence evden çok mu uzaktayız?" diye sordu Serag.

"Hayır," dedi Hüda. "Geri dönmek mi istiyorsun?"

"Bilmiyorum. Önce biraz uyumak istiyorum."

"Nasıl istersen," dedi Hüda.

Serag uzunca bir süre esnedi, Hüda ona baktı ve o da esnedi. Sonra birbirlerine sarılıp, insanların çılgınca emeklerine aldırmadan, tembel yıldızların aheste bakışları altında uykuya daldılar.

Kutsal tembellik! Yüce atalet!

Ağırlaşan gözkapaklarının altında bulanıklaşan görüntüler, dünyanın seslerine kulak tıkamış, gevşemiş, rehavetin sıcak kollarına teslim olmuş bedenler, uykuyla uyanıklık arasında gezinen tatlı bir uyuşukluk hali ve yavaşlayan zaman: İşte *Bereketli Vadinin Tembelleri* böyle yaşar!

Académie Française ödüllü Albert Cossery *Bereketli Vadinin Tembelleri*'nde kendilerine miras kalmış bir konakta yaşayan miskin beş adamın ağır çekimde akan hayatını anlatır. Çalışma gerekliliğinin, üretkenlik dayatmasının, disiplin idealinin köküne kibrit suyu döken, aylaklığı bir yaşam biçimi olarak yücelten bu adamlar tembelliği bir direniş, hatta insanlığın en radikal eylemi ilan eder. Peki ama içlerinden biri, "emeğin kutsallığına" meydan okunan bu çatı altında harekete geçme illetine tutulur, bir diğeriyse aşka düşerse miskinliğin harmonisi hâlâ ayakta kalabilir mi?

Albert Camus ve Jean Genet'yle aynı masaları paylaşan, "yoksulların Voltaire'i" Cossery'nin, hızın ve üretkenliğin putlaştırıldığı modern dünyaya karşı keskin bir hicivle yaklaştığı; yavaşlığa, tembelliğe, uyuşukluğa bir övgü…

ISBN 978-625-646-281-6
9 786256 462816

selyayincilik selyayin selyayincilik
www.selyayincilik.com